A Helyi Akciócsoport neve:

Kiskunfélegyháza Városáért Helyi Közösség

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2014-2020

Kiskunfélegyháza, 2017. szeptember 29.

Tartalom

Vezetői összefoglaló 4
1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata 7
2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása 13
3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése 24
3.1 Helyzetfeltárás 24
3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások 46
3.3 SWOT 50
3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása 53
4. A stratégia jövőképe 53
5. A stratégia célhierarchiája 54
6. Cselekvési terv 55
6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása 55
6.2 Együttműködések 63
6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei 63
6.4 Kommunikációs terv 68
6.5 Monitoring és értékelési terv 69
6.6. Horizontális célok 70
6.6.1 Esélyegyenlőség 70
6.6.2 Fenntarthatóság 71
6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása 71
7. Indikatív pénzügyi terv 73
A HKFS teljes költségvetése 74
Nyilatkozat a HKFS elfogadásáról 75

Ábrajegyzék

1. ábra: A közösség részvételét alátámasztó események listája 11
2. ábra Kiskunfélegyháza belterülete, a HACS akcióterülete 16
3. ábra Kiskunfélegyházán a 2014-2020 között tervezett projektek áttekintése 20
4. ábra: Kiskunfélegyháza fokozottan védett épületek 27
5. ábra Kölcsönzött könyvtári egységek és beiratkozott olvasók száma, 2000-2014 29
6. ábra Háziorvosok, házi gyermekorvosok és a háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak számának alakulása 2000-2014 között 32
7. ábra A kiskunfélegyházi lakásállomány 2001-2014 között 39
8. ábra Nyilvántartott álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség százalékában (%) 42
9. ábra A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) 42
10. ábra Konzorcium, munkaszervezet, HBB viszonya 64
11. ábra A program megvalósítása során felmerülő kockázatok elemzése 66

Vezetői összefoglaló

Kiskunfélegyháza Városáért Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiája 2016.06.29-én került elfogadásra a Helyi Akciócsoport (HACS) tagjai által. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia (HKFS) megvalósításához szükséges forrásokat a HACS a TOP-7.1.1-16 pályázati felhívás keretein belül igényelte meg. A támogató 2017. augusztus 1-én értesítette a HACS-ot a pályázat csökkentett összegű, feltételekhez kötött támogatásáról. A döntés értelmében a tervezett működési és HKFS megvalósítási költségek is 50%-os mértékben csökkentésre kerültek, valamint az alábbi feltételek kerültek meghatározásra:

A támogatási szerződés megkötésének feltételei:

1. A támogatási szerződés megkötésekor szükséges az 1. mérföldkő szakmai tartalmát úgy bővíteni, hogy tartalmazza a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia átdolgozását a csökkentett megvalósításra fordítható összegnek megfelelően.

2. A Helyi Akciócsoport működésére is vonatkozó 50%-os mértékben történő támogatáscsökkentés miatt szükséges a költségvetés átdolgozása, amelynek során be kell tartani a felhívás belső korlátokra vonatkozó rendelkezéseit.

3. A támogatási szerződésben kizárólag a PO16 sz. „Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosságszáma” megnevezésű indikátor rögzítése szükséges a támogatási kérelemben szereplő akcióterület alapján meghatározott célértékkel.

Az 1. mérföldkő lezárásáig az alábbi feltételek teljesítését kérjük:

4. Kérjük a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia átdolgozását. Az átdolgozás során kérjük, legyen tekintettel az 50%-os mértékben történő támogatáscsökkentésre, továbbá arra, hogy a felhívás 3.7.1 pontjában rögzített CO38 sz., a CO39 sz. valamint a PO23 sz. indikátorok vállalását csak a HKFS-ben szükséges bemutatni, ezek célértéke nem csökkenhet az eredetileg vállalt célérték 50%-nál nagyobb mértékben.

5. A felhívás 3.4.1.1 e) pontja értelmében az akcióterület, amelyre a HKFS készül, nem fedhet át másik olyan akcióterülettel, amelyre a Vidékfejlesztési Program alapján LEADER HFS készül, vagy amelyre szintén készül HKFS. Az átfedés mentességről a HACS-nak szükséges gondoskodnia az akcióterület pontos határainak megadásával, amelyet a benyújtásra kerülő dokumentumban térképi alátámasztással szükséges bemutatni (mind a saját, mind a fent említett egyéb akcióterületek egyidejű ábrázolásával).

6. A HKFS átdolgozása során a 6. fejezet kiválasztási kritériumaiban a jogosultak kijelölése kapcsán szükséges annak rögzítése és a felhívásokba való átemelés előtt annak definiálása, hogy mit ért a Támogatást Igénylő \"ügyfél\", \"együttműködésben\", \"költséghatékony pályázatok\" kifejezések alatt.

7. A munkafolyamatok és felelősségi körök egyértelműsítése, a Stratégiában rögzítettek kiegészítése szükséges a Helyi közösségi fejlesztési stratégia - Tervezési útmutató 6.3. c) pontjában foglaltak figyelembe vételével.

8. Kérjük a mérföldkövek időpontját felülvizsgálni a támogatói döntés dátuma függvényében, valamint tervezésüknél figyelembe venni a Felhívás 3.4.2. pontjában foglalt előírásokat.

A feltételes, csökkentett összegű támogatói döntés értelmében a HACS 2017. augusztusában megkezdte a munkát a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges módosítások elvégzése, valamint a HKFS átdolgozásának előkészítése érdekében. HACS több megbeszélést, egyeztetést is szervezett (2017.09.05., 2017.09.20. és 2017.09.27.) annak érdekében, hogy a HKFS átdolgozása széles körű elfogadottság mellett valósuljon meg. A Támogatási Szerződés megkötéséhez szükséges módosításokat az Irányító hatóság nevében eljáró Közreműködő Szervezet, a Magyar Államkincstár 2017. szeptember 27-én elfogadta.

Kiskunfélegyházán a helyi lakosság, a civil szervezetek, a vállalkozások és önkormányzat igen aktív együttműködésének eredményeképpen készült el Kiskunfélegyháza Városáért Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiája.

A stratégia a város területén kijelölt, összefüggő akcióterületre vonatkozik, amely magában foglalja Kiskunfélegyháza Város teljes belterületét (kivéve a TOP-5.2.1. pályázat által érintett területeket), azaz az alábbi városrészeket: 1. Központi belterület, 2. Aranyhegyi lakótelep, 3. Zöldmező lakótelep.

Az akcióterület teljes lakossága: 25.273 fő, területe: Központi belterület: 1028,89 ha, Aranyhegyi lakótelep:18,6 ha, Zöldmező lakótelep: 13,48 ha, ez összesen: 1060,97 ha. A teljes belterületből levonásra került a TOP-5.2.1 projekt keretében érintett akcióterület nagysága, ami 34,7 ha, így a jelen pályázat által érintett belterületi akcióterület pontos nagysága: 1026,27 ha.

A stratégia alapját számos egyeztetés, fórum, kérdőíves megkérdezés, megbeszélés alapozta meg.

Milyen szükségletekre reagál a stratégia?

A stratégia részeként helyzetértékelésre került sor, ami felmérte az akcióterület legfontosabb jellemzőit és problémáit. A helyzetértékelés során megállapított hiányosságok, valamint a civil, önkormányzati, lakossági és vállalkozói szereplők által jelzett szükségletek kielégítését célozza meg a stratégia.

A stratégiában azonosított legfőbb szükségletek: városi kezelésű közterületek közösségi célú infrastrukturális fejlesztése (zöld terület, játszótér és utcabútorok). Az HKFS 2016. évi tervezése során azonosításra került egy új egyházi közösségi épület létrehozása, egyházi szervezetek programkínálatának bővítése céljából, a fejlesztés, mint kulcsprojekt került volna megvalósításra. A HKFS 2017. augusztus-szeptemberi felülvizsgálata során a HACS tagjai az egyház képviselőivel történt egyeztetés után úgy határoztak, hogy az egyházi közösségi épület kulcsprojekt törlésre kerül a HKFS-ből a csökkentett támogatási összeg miatt. A Szent István Egyházközségnek lehetősége van más forrásból (pl.: EFOP) finanszírozni a tervezett közösségi ház kialakítását.

Meglévő városi jelentőségű rendezvények (pl.: Libafesztivál, Félegyházi Napok, Városalapítók Hete, stb.) programkínálatának kiterjesztése, új rendezvények meghonosítása. Civil, vagy önkormányzati/állami használatú kulturális és közösségi infrastruktúra fejlesztése (pl.: civil szervezetek működési helyeként szolgáló épületek felújítása, modernizálása, a városi könyvtár, a művelődési ház és a múzeum fejlesztése). Széles körű helyi civilek által megvalósított rendezvények, képzések és programok támogatása.

Mik a stratégia céljai?

A stratégia fő célja:

- helyi integrált, közösségfejlesztést és helyi identitástudatot erősítő, elsősorban kulturális és közösségi tartalmú fejlesztések megvalósítása úgy, hogy azok a helyi gazdasági fejlesztési célokat is támogassák.

A kiválasztás főbb elvei:

- infrastrukturális beruházásoknál előnyt élveznek az energiahatékonyságot is javító beavatkozások (fűtéskorszerűsítés, megújuló energia alkalmazása, stb.), illetve elavult, nem környezetbarát technológiák nem támogathatók).
- költséghatékonyság, az összes támogatás esetén elvárás, hogy azok takarékos, költséghatékony módon kerüljenek megtervezésre.
- hátrányos helyzetű csoportok által (fogyatékosok, tartósan munkanélküliek, fiatalok, pályakezdők, idősek, stb.) megvalósított, vagy hátrányos helyzetű csoportokat célzó projektek előnyt élveznek,
- a közvetetten a helyi gazdaság fejlesztését elősegítő projektek előnyt élveznek a kiválasztás során,
- a kiválasztási folyamat átlátható, hátrányos megkülönböztetéstől mentes, döntő többségben objektív értékelési szempontok szerint történik,
- összeférhetetlenségek kizárása a döntési folyamatokból,
- döntések során a szavazatok legalább 50 %-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják le.

Fejlesztés fókusza

A helyi fejlesztési stratégia az alábbi fejlesztési szükségletek megoldására fókuszál:

- 1, Városrészek rehabilitációja, Petőfi lakótelep és Kossuthváros közösségi szabadidős infrastruktúrájának fejlesztése.
- 2, Közösségi és kulturális programok és rendezvények megvalósítása a társadalmi befogadás erősítése és közösségfejlesztés érdekében, elsősorban a fejlesztett infrastruktúrához kapcsolódóan.
- 3, Önkormányzati kulturális intézmények eszközeinek és infrastruktúrájának fejlesztése.
- 4, Civil szervezetek infrastrukturális és eszközfejlesztése.

Elvárt eredmények

A Program során az elvárt eredmények mérését elsősorban output és eredmény indikátorokkal tudjuk nyomon követni.

A program céljainak teljesülését az alábbi eredmény indikátorokkal tervezzük mérni:

Indikátor neve	**Mértékegysége**	**Értéke**
A HFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya	%	7,5

A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	pont érték	növekszik
Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest	db	2
Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosságszáma (PO16)	**fő**	**25.273**
A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok résztvevők száma	fő	2.500

A program céljainak közvetlenül teljesült eredményeit az alábbi output indikátorokkal tervezzük mérni:

Indikátor neve	**Mértékegysége**	**Értéke**
Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (CO39)	**m2**	**200**
Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (CO38)	**m2**	**1750**
A HFS (HKFS) keretében eszközbeszerzési támogatásán részesült kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek száma	db	10
A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma (PO23)	**db**	**25**

A projektkiválasztásnál a HACS felelőssége, hogy a kiválasztás során releváns, eredményorientált projektek kerüljenek támogatásra.

HACS és a munkaszervezet feladatai, működésének módja

A HACS feladata a HKFS-ben megfogalmazott célok képviselete és az eredményes pályázatok megvalósítása. A HKFS megvalósítását koordináló szervezet a munkaszervezet, amely a Félegyházi Fejlesztési Nonprofit Kft. lesz. A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás rendelkezésre áll, illetve rendelkezésre fog állni, biztosított lesz a hatékony és eredményes működés.

1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A kiskunfélegyházi Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia 2016. évi elkészítését megelőzte, továbbá megalapozta a helyi érintett szereplőkkel – civil szervezetek, vállalkozók, egyházak, felekezetek, illetve

önkormányzati szervezetek és intézmények képviselőivel - történő széles körű egyeztetés. A tervezési folyamatban számos helyi civil szervezet igen aktívan mutatta be jelenlegi tevékenységét, vázolta a meglévő problémákat és a lehetőségeket, tovább jelezte a konkrét fejlesztési elképzeléseit. A teljesség igénye nélkül néhány civil szervezet, amely részt vett az fórumokon, egyeztetéseken: Félegyházi Táncszínház Kulturális Egyesület, Padkaporos Táncegyüttes, Kiskunfélegyházi Holló László Képzőművész Kör, Kiskunfélegyházi Képző- és Iparművészek Közhasznú Egyesülete, Kiskun Múzeum Baráti Köre, Móra Ferenc Közművelődési Egyesület, Plain-Rock Egyesület, Kreatív Mozaik Alapítvány, Natura-Hungarica Alapítvány, Sorsocskák- a Kárpát-medencei Gyermekekért Alapítvány, Kreatív Mozaik Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete, Kiskunfélegyházi Nyugdíjas Klubok Egyesülete, továbbá a Szakmaközi Művelődési Ház Közhasznú Egyesület.

A stratégia tervezési folyamatában aktívan részt vett a Szent István Egyházközség és az egyházközséghez kapcsolódó civil szervezetek, Fülöp Atya Alapítvány, Cserkészcsapat. A HKFS 2017. augusztus-szeptemberi felülvizsgálata során a Szent István Egyházközséggel egyetértésben a HACS úgy határozott, hogy az egyházi közösségi ház építése tárgyú kulcsprojekt intézkedés törlésre kerül a csökkentett támogatási összeg miatt.

A stratégiai tervezést és a stratégia megalkotás folyamatát támogatta és minden erejével elősegítette Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata és az önkormányzat tulajdonában vagy kezelésében lévő kulturális, közművelődési intézmények is, úgymint Petőfi Sándor Városi Könyvtár (Kállainé Vereb Mária), Móra Ferenc Művelődési Központ (Kovács-Csonka Szilvia), Kiskun Múzeum (Mészáros Márta) részvételével.

A vállalkozói oldal delegáltjai elsősorban a HACS üléseken fejtették ki véleményüket és javaslataikat a stratégiával és a célokkal kapcsolatban. A HACS tagjai Szalai János Mihály (Szalai Busz Kft.), Simon Károly (SZVG-Tools Kft.), Dulity Kálmán (Kreatív Dekor Kft.), Gyuricza Gergő (Félegyházi Fejlesztési Nonprofit Kft.), Rekedt Nagy Zoltán (Aranypáva Sport Kft.).

A Helyi Fejlesztési Stratégia megalkotása során az érintett szereplők közötti párbeszéd formái

A stratégiát tervező koordinációs munkacsoport minden, az akcióterületen érintett helyi szereplőt megpróbált megszólítani és bevonni a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia tervezésébe és elkészítésébe. A tervező koordinációs munkacsoport tagjai: Dósai Bence (Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata), Görög Anita (Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata), Máté Péter (külső pályázati szakértő), Ónodi Árpád (Plain-Rock Egyesület), Szalai János Mihály (Szalai Busz Kft.). A tervezői munkacsoport állandó tagjainak kiválasztását az indokolta, hogy Dósai Bence az önkormányzat fejlesztési igényeit tudja képviselni. Görög Anita feladatai: a beérkező vélemények rendszerezése, kezelése, a TOP CLLD-hez kapcsolódó rendezvények szervezése, meghívók kiküldése, honlap feltöltések felügyelete, kérdőíves eredmények rendszerezése, napi operatív kapcsolattartás az érintett szereplőkkel, megfelelő információáramlás biztosítása. Máté Péter külső pályázati szakértő feladata a helyzetértékelés elkészítése külső objektív szempontból, majd ennek egyeztetése a helyi érintett szereplőkkel, fórumokon való részvétel, napi szintű tanácsadás annak érdekében, hogy a stratégia az útmutatóban előírt tartalommal készüljön el. A HKFS 2017. évi felülvizsgálata során az észrevételek, javaslatok kezelését szintén a külső szakértő bevonásával végezte el a HACS. Az átdolgozás kapcsán három fórum keretén belül is lehetőség nyílt arra, hogy az érintettek jelezzék észrevételeiket. Ónodi Árpád (Plain-Rock Egyesület) feladata a civil érdekek képviselete, valamint hogy a stratégiában hangsúlyosan megjelenjenek a civilek által elvárt célok és fejlesztési igények, Szalai János Mihály pedig

a vállalkozói szférát képviselte. A tervezési folyamat során a véleményével, javaslatával bárki aktívan részt vehetett a stratégia megalkotásában. A tervezői koordinációs csoport (TKCS) rendszeresen egyeztetett a helyi vállalkozói szektor és az önkormányzati/állami fenntartású kulturális és közösségi intézmények képviselőivel. A tervezés egyes fázisait a tervezési munkacsoport közzétette az önkormányzat honlapján, e-mail üzeneteket küldött a résztvevőknek, nyilvános fórumokat tartott, internetes kérdőív kitöltés lehetőségét biztosította az akcióterületen élők számára, ezáltal az érdeklődők és az aktív szerepvállalók is információt kaptak a tervezés folyamatában. A tervezői munkacsoport biztosította a párbeszédet a térség szereplőivel több csatornán keresztül is: önkormányzat weboldala, nyilvános internetes kérdőív, fórumok (több alkalommal), egyeztetések, írásos anyagok megküldésének lehetősége.

Az érintett szereplők útmutató szerinti bevonása mind a stratégia készítése, mind a felülvizsgálata során megtörtént, mivel számos esetben került sor egyes szereplők részéről konzultáción keresztüli részvételre. A Funkcionális részvétel (delegáció) is megvalósult, mivel a tervezői munkacsoportba tematikus jelleggel képviselők delegálására került sor. Az interaktív részvétel kritériumai is teljesültek, közös tervezésben/elemzésben vettek részt delegált tagok, amelyek eredményeként alakult ki a stratégia. A részt vevő érintettek számos önálló kezdeményezéssel éltek, amik közül a közös döntés eredményeképpen számos művelet tervezett célja és forráskerete is módosult.

Passzív „részvétel" is megvalósult, mivel sokan csak érdeklődés szintjén vettek részt fórumokon: az érintetteket tájékoztatták arról, hogy mi fog történni. A kérdőívek kitöltésén keresztül megvalósult a „részvétel információszolgáltatáson keresztül", mivel az érintettek részt vettek a tervezési folyamatban azáltal, hogy a feltett kérdésekre, kérdőívre válaszoltak.

Fórumok

2016.06.07-én, a Móra Ferenc Művelődési Központ tárgyalójában „Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia elkészítéséhez fejlesztési ötletek felmérése" tárgyában fórumra került sor, ahol a Kiskunfélegyháza Városáért Helyi Közösség a település lakosait, civil szervezeteit, vállalkozóit meghallgatta a közösségi, kulturális, közművelődés fejlesztési elképzeléseiről a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia elkészítéséhez. A fórumon aktívan hozzászólt: Máté Péter (tervezői koordinációs csoport), Görög Anita (tervezői koordinációs csoport), önkormányzati fenntartású szervezetek: Kiskun Múzeum (Mészáros Márta), Művelődési Központ (Kovács-Csonka Szilvia), Petőfi Sándor Városi Könyvtár (Kállainé V. Mária), állami fenntartású szervezet: Szakmaközi Művelődési Ház (Rókus Tibor), civil szervezetek: Kiskunfélegyházi képző- és Iparművészek Egyesülete (Rátkai Zsuzsa), Natura Hungarica Alapítvány (Dr.Horváth-Rekedt Gréta), Sorsocskák Alapítvány (Dr.Ónodi Izabella), Plain-Rock Egyesület (Ónodi Árpád).

2016. június 13-án a Polgármesteri Hivatal dísztermében széles körű fórumra került sor, amelynek témája a helyi közösségi fejlesztési stratégia elkészítéséhez kapcsolódó fejlesztési ötletek egyeztetése, a társadalmasítási folyamat ismertetése volt. Máté Péter pályázati fejlesztési tanácsadó tájékoztatta a megjelenteket a CLLD program kereteiről, az elnyerhető támogatás mértékéről, felhasználásának rendjéről, a stratégia megalkotásának lépéseiről. A jelenlévők kifejthették véleményeiket, kérdéseket tehettek fel a fórum témáját illetően.

Az önkormányzat szervezésében 2016.06.27-én a Polgármesteri Hivatal dísztermében került sor a város teljes lakosságának meghirdetett TOP Partnerségi fórumra, melynek témái: 1. Kiskunfélegyháza

Város Integrált Területfejlesztési Stratégiájának felülvizsgálata, 2. TOP CLLD- Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia, 3. TOP Zöld város kialakítása pályázat (a 1. CLLD stratégia bemutatása, 2. ITS felülvizsgálat, 3. Zöld város projekt) bemutatása. Az összes jelenlévő érintett szereplő véleményezhette a stratégia majdnem végleges tervezetét, így alakítva ki annak végleges javasolt tartalmát. A HKFS 2017. augusztus-szeptember havi felülvizsgálata és átdolgozása során a 2017.09.05-i, a 2017.09.20-ai és a 2017.09.27-ei fórumon elhangzó vélemények is figyelembe vételre kerültek.

Kérdőíves megkérdezés és rádió interjú

Az önkormányzat honlapján elérhető kérdőív során a városban élő természetes személyek és vállalkozók, civil szervezetek jelezhették elképzeléseiket, így azon hátrányos helyzetű csoportok érdekei is meg tudnak jelenni a stratégiában, akik esetlegesen nem tudnak személyesen részt venni az egyeztetéseken, fórumokon.

Az összes felsorolt eszmecsere, fórum széles körű nyilvánosságot kapott – a témában még két rádióinterjúra is sor került (2016. 06. 10-én és 2016. 06. 21-én), melyekben Görög Anita beszélt az önkormányzat nevében a tervezés folyamatairól, tájékoztatást adott arról, hogy 2016.06.27-én lakossági fórum megrendezésére kerül sor, valamint ismertette az online kérdőívek kiértékelési eredményeit. Így rádión keresztül is széles nyilvánosságot kapott a tervezési folyamat maga és annak előrehaladási állapota is.

A különböző kommunikációs csatornáknak hála vélhetően minden helyi érintett szereplő tudomást szerzett a TOP CLLD tervezésről, illetve amennyiben szándékában állt, részt tudott venni a fórumon, el tudta mondani a fennálló problémákat, a fejlesztési elképzeléseit, véleményét.

Egyeztetések

A stratégia megalkotásában részt vevő szervezetek, egyének természetszerűleg egymás között is több alkalommal átbeszélték a fejlesztési célokat, azokat írásban is eljutatták a regisztrált HACS szervezet valamely képviselőjének, így ezen vélemények és elképzelések is be tudtak épülni a stratégiába. A HACS és a tervezői munkacsoport igyekezett minden szereplőt megszólítani az illetékességi területén, a Helyi Fejlesztési Stratégia tervezésénél.

A beérkező véleményeket a HACS tervezést koordináló csoport (Máté Péter felkért pályázati szakértő, Dósai Bence és Görög Anita a Kiskunfélegyházi Polgármesteri Hivatal részéről), valamint Ónodi Árpád Plain-Rock Egyesület képviselője, Szalai János Mihály a Szalai Busz Kft. képviselője összegezték és rendszerezték a stratégia elkészítéséhez.

Vélemények beépülése a stratégiába

A stratégia céljait a helyzetértékelés során feltárt problémák és a tervezési folyamat során beérkezett vélemények alapján fogadta el a HACS. A különböző csatornákon keresztül beérkező véleményeket a tervezői munkacsoport dolgozta fel és rendszerezte. A célok és a műveletek a helyzetértékelés során feltárt hiányosságok, gyengeségek és a beérkezett igények alapján kerültek meghatározásra.

A kérdőíves megkérdezés alapján is igen nagy számban kérte a helyi lakosság a Petőfi lakótelep és a Kossuthváros esetében a közösségi terek, zöldfelületek szabadidős célú, családbarát megújítását, így ezen fejlesztési igényeket önkormányzati kulcsprojektként rögzíti a stratégia. Az akcióterületen élő

hívők részéről nagy igény mutatkozik arra, hogy valamilyen módon biztosítva legyen a Szent István Egyházközség közösségi tevékenységének infrastrukturális fejlesztése, ennek megvalósítására várhatóan EFOP forrásból lesz lehetőség. Itt a legkülönbözőbb igények jelentek meg, úgymint Úrnapi körmenet, közösségi találkozó, farsangi mulatság, hagyományos egyházközségi zarándoklat, nyitott templomok éjszakája, stb. A helyzetértékelés is problémaként határozza meg, hogy városi szinten alacsony a játszóterek száma (12 db), továbbá, hogy a valláshoz kapcsolódó közösségi tevékenységek számára jelenleg nem áll rendelkezésre alkalmas épület tevékenységük végzéséhez. A beérkező igények és az egyházhoz kapcsolódó közösségi épület hiánya miatt, a tervezői koordinációs csoport eredeti javaslata alapján a konzorcium döntése az volt, hogy szintén kulcsprojektként kerüljön nevesítésre a Szent István Plébánia Közösségi Ház kialakítása. A csökkentett támogatói döntést követően a HACS döntése értelmében, a közösségi ház tervezett kulcsprojekt megvalósítását, más HKFS-en kívüli forrásból szükséges biztosítani.

A beérkezett nagyszámú vélemények és javaslatok alapján, melyek megerősítették a helyzetértékelésben meghatározott problémákat, a kulcsprojekten kívül 3 átfogó művelet került meghatározásra, amivel biztosítható lesz a stratégia megalkotásában részt vevő szervezetek tevékenységeinek fejlesztése.

1. ábra: A közösség részvételét alátámasztó események listája

időpont	résztvevők	téma	Egyeztetés típusa
2016.04.15.	HACS tagság (11 fő)	működési forma, képviselő szervezet, kapcsolattartó megválasztása	HACS első egyeztető megbeszélés
2016.05.30.	HACS tagság (11 fő)	megalakulás, akcióterület	HACS alakuló ülés
2016.06.06.	Dósai Bence, Görög Anita, Máté Péter	kulcsprojektek egyeztetése, online kérdőív, fórum egyeztetése	TKCS
2016.06.07.	Máté Péter, Görög Anita, **önkormányzati fenntartású szervezetek**:Kiskun Múzeum (Mészáros Márta), Móra Ferenc Művelődési Központ (Kovács-Csonka Szilvia), Petőfi Sándor Városi Könyvtár (Kállainé V. Mária), **állami fenntartású szervezet**: Szakmaközi Művelődési Ház Közhasznú Egyesület(Rókus Tibor), **civil szervezetek:** Kiskunfélegyházi Képző- és Iparművészek Egyesülete (Rátkai Zsuzsa), Natura Hungarica Alapítvány (Kárpáti Rita), Kreatív Mozaik Alapítvány (Dr.Horváth-Rekedt Gréta), Sorsocskák Alapítvány (Dr.Ónodi Izabella), Plain-Rock Egyesület (Ónodi Árpád)	CLLD fejlesztési ötletek egyeztetése	fórum

2016.06.10.	online kérdőívekről rádióinterjú (Görög Anita)	társadalmasítás, online kérdőívekről tájékoztatás	rádióinterjú
2016.06.13.	Dósai Bence, Máté Péter, Görög Anita, **állami fenntartású szervezetek:** Szakmaközi Művelődési Ház Közhasznú Egyesület, **önkormányzati fenntartású szervezetek**: Kiskun Múzeum, **civil szervezetek**: Kiskunfélegyházi Képző- és Iparművészek Egyesülete (Rátkai Zsuzsa), Natura Hungarica Alapítvány (Kárpáti Rita), Kreatív Mozaik Alapítvány (Dr.Horváth-Rekedt Gréta), Sorsocskák Alapítvány (Dr.Ónodi Izabella), Plain-Rock Egyesület (Ónodi Árpád), Kkfházi Nyugdíjas Klubok Egyesülete (Varga Gábor), Nagycsaládosok Egyesülete (Tarnóczki Sándorné), Móra Ferenc Közművelődési Egyesület (Kapus Béláné)	CLLD stratégiába építhető ötletek egyeztetése	fórum (civil szervezetek és intézmények meghívásával)
2016.06.13.	Dósai Bence, Máté Péter, Görög Anita, Ónodi Árpád, Szalai János Mihály	egyházi közösségi ház, zöld város projektről tájékoztatás	TKCS
2016.06.21.	HACS tagság (11 fő)	munkaszervezet megválasztása	HACS ülés
2016.06.21.	Dósai Bence, Máté Péter, Görög Anita, Ónodi Árpád, Szalai János Mihály	stratégia készültségi foka, további lépések	TKCS
2016.06.21.	Görög Anita rádióinterjú	tájékoztatás 06.27-i lakossági fórumról és online kérdőívek értékeléséről	rádióinterjú
2016.06.27.	lakossági fórum (sajtóban meghirdetésre került, civileknek, érintetteknek meghívó került kiküldésre)	- ITS felülvizsgálata - TOP CLLD – HKFS - TOP Zöld város kialakítása pályázat	lakossági és civil fórum
2017.09.05.	HACS tagság (11 fő)	HKFS átdolgozás, eddig beérkezett vélemények javaslatok megvitatása	HACS ülés

2017.09.20.	HACS tagság (11 fő)	HKFS tervezett költségvetésének egyeztetése, majd elfogadása	HACS ülés
2017.09.27.	HACS tagság (11 fő)	Átdolgozott HKFS véglegesítése és elfogadása.	HACS ülés

Forrás: saját szerkesztés

2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A TOP CLLD városi akcióterülete a TOP-5.2.1. pályázatban meghatározott akcióterületet leszámítva, a település teljes belterületét lefedi. A KSH 2014. évi helységnévkönyve alapján Kiskunfélegyháza Város lakossága 2014.01.01-én: 29.340 fő volt. A külterületi lakosság: 3.380 fő, akiket a Kiskunok Vidékéért Egyesület által szervezett, Vidékfejlesztési Programból finanszírozott programok céloznak meg. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület Kiskunfélegyháza Város belterületének azon része, mely nem érintett a TOP-5.2.1. pályázat keretében lehatárolt területtel. A TOP 5.2.1 pályázat által meghatározott akcióterületen 687 fő él.

A város belterületi lakosságából, a fentiek alapján: 25.273 fő, a HKFS által közvetlenül érintett célcsoport. Az akcióterület lakossága meghaladja az útmutatóban előírt 10.000 fő lélekszámot, így jogosult pályázni. A felhívás 3.4.1.1 e) pontja értelmében az akcióterület, amelyre a HKFS készült, nem fedhet át másik olyan akcióterülettel, amelyre a Vidékfejlesztési Program alapján LEADER HFS készül, vagy amelyre szintén készül HKFS. Az átfedés mentességről a HACS megbizonyosodott (LEADER és TOP-5.21 pályázat HKFS által meghatározott területek), az akcióterület pontos határai rögzítésre kerültek, amit a tanulmány 2. ábrájánál térképes megjelenítéssel szemléltetünk.

Az akcióterület meghatározása földrajzi alapon:

A stratégiában is bemutatott nagyszámú civil szervezetre való tekintettel a város teljes belterülete (leszámítva a TOP-5.2.1 által lefedett részt) kijelölésre és elfogadásra került a HACS által, mint akcióterület, annak érdekében, hogy ne legyenek olyan városrészek, ahol nem támogathatók civil szervezetek infrastrukturális fejlesztései, valamint az azokhoz kapcsolódó programok. A város belterülete földrajzi alapon jól körülhatárolható, mindössze két szigetszerű városrész található a nem egybefüggő területen: az Aranyhegyi lakótelep és a Zöldmező lakótelep, illetve ezen felül a TOP-5.2.1 pályázat által érintett területeket nem érinti jelen TOP CLLD projekt. Az Aranyhegyi lakótelep és a Zöldmező lakótelep lakossága csekély, így semmiképpen sem lenne indokolható kizárásuk a programból, különösen úgy, hogy a VP-ből (HFS) sem juthatnak támogatáshoz.

Az akcióterület meghatározása társadalmi, kulturális és gazdasági elvek mentén

A város területén, a központi belterületen koncentrálódnak a kulturális és közművelődési intézmények, azonban a külső városrészek problémái is felmerültek a lakossági fórumokon, így kulturális alapon is az egybefüggő belterületi akcióterület meghatározása tűnt logikusnak.

Az egyes városrészek között természetszerűleg vannak eltérések, definiálhatók városközponti, lakó és ipari városrészek, azonban a város méretéből adódóan a társadalmi, kulturális és gazdasági kapcsolatok átfedésben vannak a városrészekkel, így szintén abba az irányba mutat, hogy nem szabad megbontani a teljes belterülettel megegyezően kijelölt akcióterületi egységet.

A város méretei, az akcióterület léptéke és a helyi akciócsoport területi szervezeti egységei is lehetővé teszik a lokális karakter jelenlétét, a helyi, személyes interakciókat, az összetartás és közös térségi identitás érvényesülését. A város központi szerepköre társadalmi (oktatás, szociális ellátás, egészségügy), kulturális, gazdasági és idegenforgalmi szempontból is érvényesül.

A fesztiválok, ünnepek idején (pl.: Városalapítók hete, Libafesztivál, Félegyházi Napok) a helyi vállalkozói és civil társadalom is aktívan bekapcsolódik a programok szervezésébe és részt vesz azokon. Szinte megoldhatatlan nehézséget okozna, illetve részben ellehetetlenítené ezen rendezvények sikeres megvalósítását, ha a városi belterület csak egy kisebb részéről (akcióterület) tudnának részt venni a HKFS keretéből finanszírozott programokban a helyi civil szervezetek. Ez utóbbi tény sem indokolja Kiskunfélegyháza belterületét két külön akcióterületre bontani. A civil társadalom és a helyi közösség összetartó, a felhalmozott tapasztalatok és bizalom megvan, így egy akcióterület meghatározása a jó megoldás.

A Kiskunok Vidékéért Egyesület által a LEADER programból finanszírozott külterületi lakosság körében meghatározó a vidéki, falusias jellegű életforma, a társadalmi és kulturális problémák többsége is ezen életformához kapcsolódik. A Kiskunok Vidékéért Egyesület elfogadott stratégiája nevesíti Kiskunfélegyháza Város külterületeit, mint földrajzi szempont szerint támogatható terület.

HFS akcióterülete

„A Kiskunok Vidékéért Egyesület működési területe az illetékesség átalakulásával a 13 településre terjed ki a 2014-2020 tervezési időszakban. A Kiskunok Vidékéért Egyesület illetékességi területe 13 település közigazgatási területét foglalja magába: Bugac, Bugacpusztaháza, Csólyospálos, Gátér, Jászszentlászló, **Kiskunfélegyháza (külterülettel)**, Kiskunmajsa (külterülettel), Kömpöc, Móricgát, Pálmonostora, Petőfiszállás, Szank, Tiszaalpár."

A LEADER és CLLD akcióterületek lehatárolása egyértelmű, átfedés mentes, valamint biztosítja, hogy ne legyenek olyan városrészek, területek, amelyek egyik programból sem részesülhetnek támogatásban.

A LEADER (HFS) és TOP CLLD (HKFS) akcióterület lehatárolása

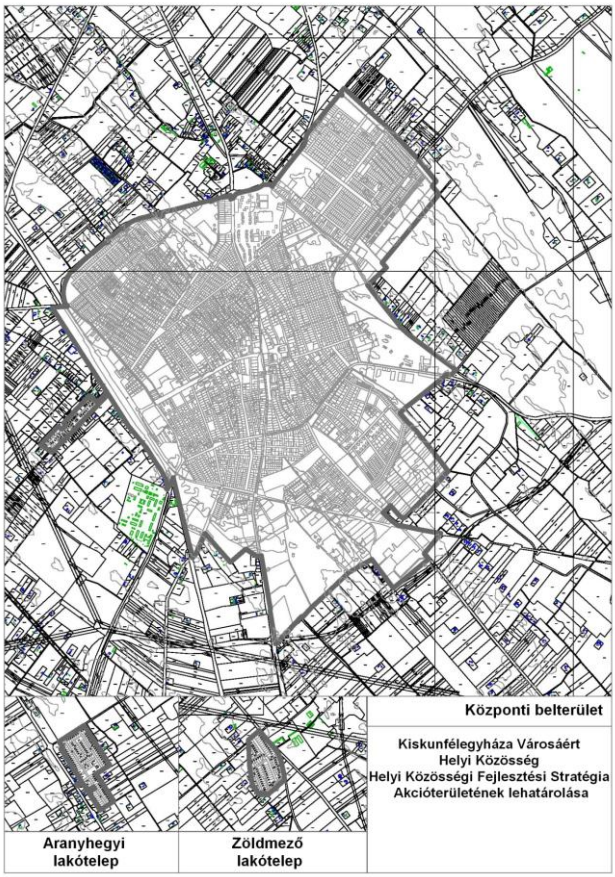

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás.

Akcióterület, kritikus tömeg megléte

A város teljes belterületét, mint akcióterület figyelembe véve megállapítható, hogy kellő számú (közel kétszáz) civil szervezet tud részt venni a programban, továbbá közel 3000 vállalkozás lehet közvetve érintett, valamint számos önkormányzati és állami fenntartású közösségi és kulturális intézmény. Megállapítható, hogy az akcióterület rendelkezik a kritikus tömeggel.

Kiskunfélegyháza Város közigazgatási területe 25.630 hektár, ebből a belterület nagysága: 1060,97 ha. A belterület keleti részén leválasztásra került a TOP-5.2.1 pályázat által érintett rész, melynek területe 34,7 ha. A TOP CLLD által érintett belterületi rész nagysága így: 1026,27 ha.

2. ábra Kiskunfélegyháza belterülete, a HACS akcióterülete

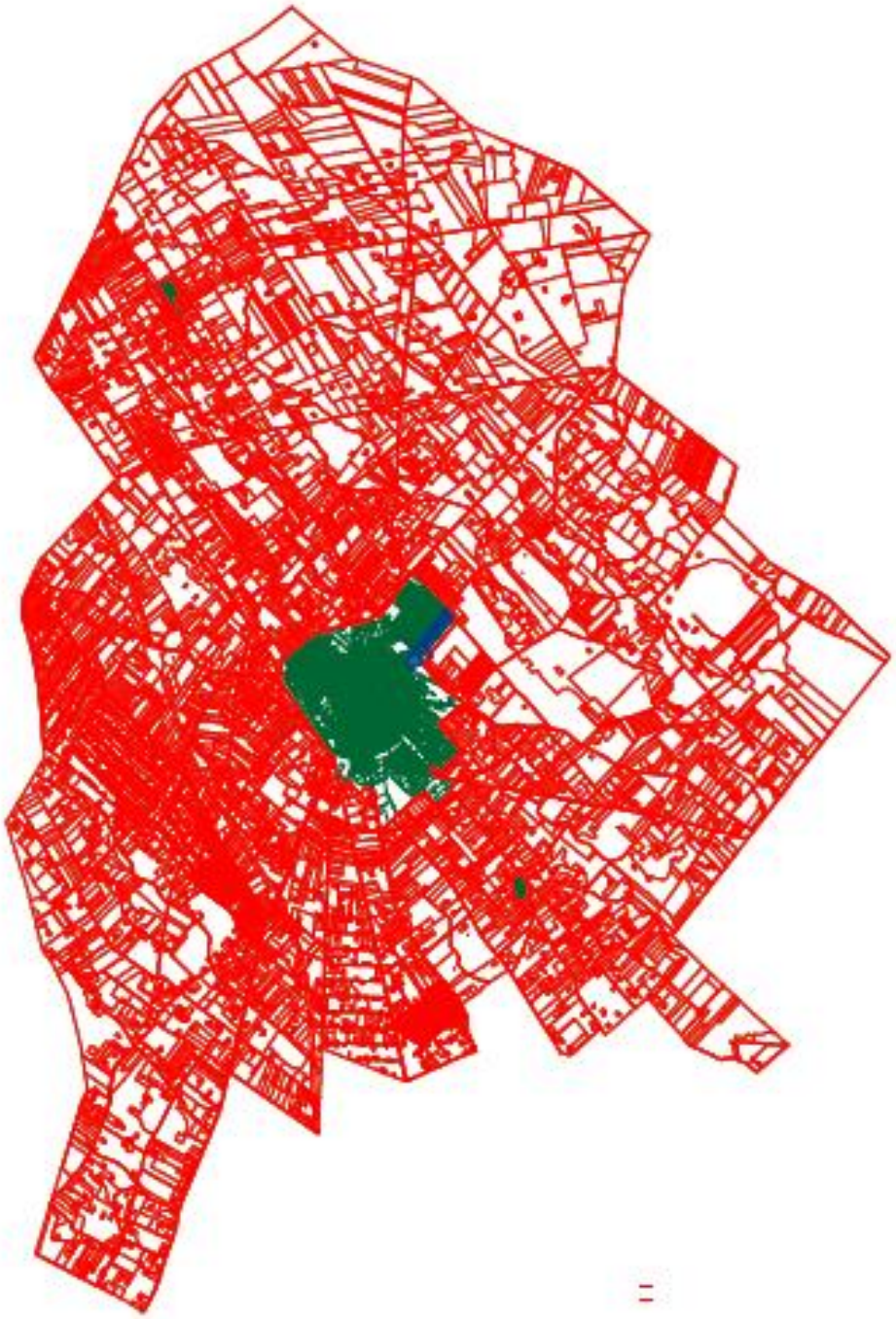

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás.

A piros színnel jelölt területeken megvalósuló projektek a LEADER, míg a zöld színnel jelölt belterületi városrészeken megvalósuló belterületi projektek a TOP CLLD HKFS forrásaiból finanszírozhatók. A kék színnel jelölt belterületi részen, a projektek a TOP-5.2.1. pályázat forrásaiból finanszírozhatók.

Az akcióterület utca szintű lehatárolását nem lehet megadni, ugyanis a település határában nincs mindenhol utca, út vagy közterület, hogy ezekkel pontosan mindenhol le lehessen határolni. A központi belterületen belül lehatárolható a Kossuthvárosi akcióterület: Szendrey Júlia u. - Dessewffy

utca - Kaffka Margit utca - Jósika utca (és ott van a Kossuthvárosi Óvoda is a terület mentén), a Petőfi Lakótelepi zöldterületek lehatárolása: E5-ös út - Kőrösi út - Tanyasori út - Vasút.

Földrajzi elhelyezkedés

A Bács-Kiskun megyei középváros a Duna–Tisza közén, gyönyörű természeti környezetben található. Kiskunfélegyháza a Duna-Tisza közi homokhátság középső részén, a Kiskunságban fekszik, a Kiskunfélegyházi járás központja. Kulturális értékei egyedülállóak, nevezik Petőfi és Móra városának is.

Kiskunfélegyháza közlekedés szempontjából kiváló helyen helyezkedik el. A város mellett halad el az M5 autópálya. Kiskunfélegyháza Budapesttől közúton alig 100 km-re található, amely az autópályának köszönhetően mindössze egyórás utat jelent.

Az M5 autópályán túl az 5-ös számú főút is a városon halad át, illetve a városból indul Szentesre az 451-es főút. Kijelenthető, hogy közlekedési szempontból megfelelő a mai kor elvárásainak, hiszen az autós közlekedésen túl a város vasúti forgalma is kiemelkedő: a Budapest – Szeged vasútvonalon fekszik, de közvetlen vonatok közlekednek Kiskunhalasra, Szentesre, és Lakitelken át Szolnokra is.

A földrajzi elhelyezkedésből következik, hogy a Város lakossága közül sok az ingázó, a könnyen és gyorsan megközelíthető nagyobb városok a jó munkaerő számára jobb lehetőségeket tudnak kínálni, ezáltal első lépésben az elköltözés nem, de az ingázás gyakori jellemző, amely az elköltözés veszélyét is hordozza.

Társadalom

Kiskunfélegyháza napjainkban is jelentős iskolaváros és ezáltal legnagyobb erőssége. Az oktatási sikerek, tradíciók a társadalmi kohézió egyik alapja. Több gimnázium és középiskola is található a városban. Az oktatási intézmények a város térségén túl is rengeteg diáknak kínálnak tanulási lehetőséget. Ezáltal a városba tanulni érkező, ingázó vagy kollégista diákok számára a város oktatása igazán vonzó.

A legrégebbi és leghíresebb iskolák a Szent Benedek Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium Kiskunfélegyházi Petőfi Sándor Tagintézménye és a Móra Ferenc Gimnázium, amelyek most is a régió elismertebb gimnáziumai.

Azonban a város lakosságának folyamatos fogyása figyelhető meg, elöregedés, elvándorlás és csökkenő születésszám a jellemző. A város a vonzó középiskolai és a kihelyezett felsőoktatási lehetőségek után nem attraktív a fiatalok számára.

Kiskunfélegyháza kulturális közösségi életének aktív szereplői a helyi civil szerveződések, melyek jelentős közösségszervező erővel bírnak, illetve szórakozási lehetőséget biztosítanak több korosztály számára. Több egyesület nemcsak a városban, de a környező településeken és országhatárainkon túl is jó hírét vitte Kiskunfélegyházának. A kulturális intézményekkel, önkormányzattal is szoros és együttműködő kapcsolatban álló helyi szerveződések gyakran a mai kor követelményeinek nem megfelelő komforttal rendelkező épületekben működnek, illetve elavult eszközparkkal rendelkeznek. A Nemzeti Együttműködési Alap kínálta pályázati lehetőségeken kívül civil szervezetek támogatására Kiskunfélegyháza Város Önkormányzat minden évben forrást biztosít, ezzel a pénzügyi forrással tudják kiegészíteni a civilek a fenntartásukhoz szükséges működési költségeiket. Eszközállományuk

bővítésével számos további lehetőséggel gazdagodhatna kínálatuk. A civil szféra támogatása ösztönzi a helyi lakosság identitásának megőrzését, a helyi hagyományok ápolását, őrzését, a kulturális és természeti értékek fókuszba állítását, fenntartását, bemutatását.

Kiskunfélegyháza lakossága túlnyomórészt katolikus vallású. A KSH adatai alapján a 2011. évi népszámláláskor a lakosság 57,1%-a vallotta magát római katolikus vallásúnak.

Kiskunfélegyháza városában 3 db templom, a Szent István Templom, Sarlós Boldogasszony (Ótemplom) és a Kalmár-kápolna található. A Kossuth utcán helyezkedik el a Szent István Templom. Az épület neoreneszánsz stílusban épült, építését 1873-ban kezdték meg és 1880-ban fejeződött be. A Sarlós Boldogasszony templom (Ótemplom) barokk stílusban épült épület, mely Kiskunfélegyháza Főterén helyezkedik el. Építését 1749-ben kezdték meg és 1753-ban fejeződött be. A kettő templom Kiskunfélegyháza meghatározó karakterű épületei, melyek markáns és patetikus megjelenésükkel a vallási élet szervezéséhez leginkább hozzájáruló elemek, továbbá a közösségi- és hitélet színterei is.

A korábbi időkben pl. farsangi bálokat tartottak az egyházközségekben, amelyeknek - azon túl, hogy színvonalas rendezvények voltak - elsősorban közösségépítő szerepük volt kiemelkedő. Hasonlóan fontos lenne az egyházközösségek közötti együttműködések erősítése, közös rendezvények megtartása a térségi közösségépítés erősítése érdekében. Jelenleg különböző, nem megfelelő helyeken, sekrestyékben és templomi termekben tudja az Egyház a közösségeket elhelyezni. Van igény a városban egyházi szervezésű kulturális estek szervezésére és közösségi találkozókra, melyre nincs megfelelő befogadó közösségi ház. A Szent István Plébánia 2 fő pap és 1 fő főállású hitoktatóval végzi a városban a hitoktatást. Az ifjúsági élet szervezésében is komoly szerepet vállal az egyház. Minden hónap második péntekén közös ifjúsági misét tart a kettő egyházközösség a kiskunfélegyházi Kalmár–kápolnában. A Szent István Plébánia vasárnap 4 szentmisét, egyéb napokon 2 szentmisét tart a hívők számára. Társadalmi összetartozást erősítő egyházközösségi programok szervezésére alkalmas közösségi házra lenne szüksége a Szent István Plébániának. A HKFS csökkentett támogatásban részesült 2017. augusztusában, aminek következtésben a tervezett intézkedések felülvizsgálata vált szükségessé. A HACS, egyetértésben a Szent István Plébániával, a HKFS keretében tervezett egyházi közösségi ház fejlesztése kulcsprojektet törölte a stratégiából. Az egyházközség részére rendelkezésére állnak az EFOP pályázati lehetőségei, melyből vélhetően finanszírozható lesz a közösségi ház fejlesztése.

Gazdaság, munkahelyek, kereskedelem

A fejlett világot érintő válsággal terhelt 2000-es évekből a város szélesebb környezetében a kiutat a 2010-ben Kecskemétre települt Mercedes Gyár jelentette. Munkahely teremtési hatása a térség számára meghatározó volt, így Kiskunfélegyháza életében is. Mint már a földrajzi részben említésre került, a város kiváló közlekedési lehetőségeinek köszönhetően sok az ingázó munkavállaló, amely hosszabb távon az elköltözés veszélyét is magában hordozza. A városban sok cég termel, amely több száz embernek biztosít munkalehetőséget a térségben.

Az önkormányzat 2016-os adatai alapján, az akcióterületen, 2977 vállalkozás működik, ebből 1682 egyéni vállalkozás, 1295 társas vállalkozás. A nonprofit szervezetek száma 186.

Az akcióterületen működő vállalkozások számára a korábbi évekkel ellentétben, most már az jelenti a problémát, hogy az elmúlt évek gazdasági növekedésének hatására felfutó megrendelés állomány kiszolgálásához szükséges szakképzett munkaerő több okból kifolyólag sem áll rendelkezésre. Ezen

okok a következők: 1, a lakosság és ezen belül a munkaképes lakosság számának csökkenése. 2, A szakképzett munkaerő Kecskemétre, Budapestre, Nyugat-Magyarországra és külföldre távozik a magasabb bérek miatt.

A probléma megoldásában a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia közvetetten tud szerepet vállalni. Az akcióterületen élő lakosság képzése különböző - nem kifejezetten szakmai szempontú - fejlesztésével javítató a munkaerő piac kínálati oldalának minősége, és a képzések következtében a munkaerő piac kínálati oldala is bővülhet, az oda újonnan belépő, vagy oda visszatérő munkavállalók számának növekedésével.

A vállalkozói szektor igényeit szükséges figyelembe venni az ESZA típusú támogatási felhívások elkészítésekor. A civil szektorban felhalmozódott tudás átadása összehangolható a jelenkori vállalkozói igényekkel, így egyes szektorok közötti, illetve "Generációk közötti tudásátadás" valósulhat meg.

Kiskunfélegyházán szintén sokan fordulnak meg nap mint nap bevásárlási céllal. A városban szuper- és hipermarketek széles skálája van jelen. A városba érkezők célba jutását segítik a helyi buszjáratok, amelyek rendszeresen indulnak a Vasútállomásról és a Szent János térről.

Turisztika

A turisztika az egyik legdinamikusabban fejlődő iparág világviszonylatban is. Szerencsére az ágazat felfutása Magyarországon is megindult.

A helyi idegenforgalom egyik motorja a belvárosban található fürdő, mely a város turisztikai kínálatát alapvetően meghatározza. A létesítmény családias, zöld környezetben, mintegy 25 000 m2 területen négy kültéri és három beltéri medencével várja a látogatókat. A nemrégiben felújított fedett rész a téli hónapokban is nyitva áll. A fűtött csarnokban négypályás, 25 méteres uszoda, valamint két további meleg vizes medence, szauna és gőzfürdő minden korosztály igényeit kiszolgálja.

A sportolni vágyók a teniszpályát és a strandröplabda pályát is igénybe vehetik. Emellett az éjszakai fürdőzés is biztosított a fürdőben egész évben.

A helyi turisztikai szereplők jelentős számú fejlesztést hajtottak végre az elmúlt tervezési időszakban, a szálláshely-szolgáltatás támogatásával jelentős számú turisztikai beruházás valósult meg.

A városba és ezzel a stratégia által meghatározott akcióterületre látogatók számát évről évre nagy mértében befolyásolja a hagyományosan megrendezésre kerülő városi rendezvények sikeressége.

A város méltán híres fesztiváljai közül is kiemelkedik a „Libafesztivál”, ami egy hagyományokra épülő három napos gasztronómia rendezvénysorozat és a kiskun régió egyik legjellegzetesebb, legsajátosabb fesztiválja. A környéken több évszázados múltra tekint vissza a lúdtartás, s ehhez igazodott a környék gasztronómiája is. A fesztiválon megkóstolható a híres félegyházi libamáj, a kitelepült vendéglők libából készült ételeiből lehet fogyasztani, és persze elmaradhatatlan a libazsíros kenyér és a libatepertő is.

Szintén nagyon jelentős rendezvény a Városalapítók Hete, aminek keretében szervezik meg az Országos Mazsorett Fesztivált, a Kunsági Bajuszfesztivált, valamint a „Miénk itt a tér” szabadtéri kiállítást. Kulturális események, hagyományőrző csoportok, koncertek, kiállítások, előadások, konferenciák, kirakodóvásár és szórakoztató programok várják a közönséget.

Hagyományosan nagy létszámú látogatót vonz az augusztus 20-ai rendezvénysorozat (Félegyházi Napok) is.

Megállapítható, hogy a hagyományos városi rendezvények - Libafesztivál, Városalapítók hete, Félegyházi Napok - jelentős pozitív gazdasági hatással bírnak az akcióterületen.

A TOP CLLD felhívás céljai között szerepel a helyi társadalmak megújítása, valamint a helyi és közösségi alapú gazdaság fejlesztése. A Libafesztivál, a Városalapítók Hete és az augusztus 20-ai ünnepségek lehetőséget nyújtanak arra, hogy a város termelői, kézművesei a fesztiválokon megjelenjenek, termékeiket bemutassák a nagy számban érkező vendégeknek. Jogos elvárás, hogy a TOP CLLD ESZA forrásai lehetővé tegyék kézműves, hagyományőrző szervezetek és csoportok számára programjaik finanszírozását, hiszen ez közvetett gazdaságfejlesztési célokat is szolgál.

Mivel Kiskunfélegyháza nem tagja a Turisztikai Desztináció Menedzsmentnek (TDM), ezért célszerű lenne a civil – vállalkozói - önkormányzati szektornak összefognia és a jelentősebb rendezvények alkalmával bemutatni a város turisztikai adottságait, helyi hagyományait, kultúráját, ezzel is további látogatókat lehetne a településre csábítani, amivel többlet jövedelem vonható be a településre.

Tervezett és már támogatásra benyújtott projektek, Kiskunfélegyháza 2014-2020

3. ábra Kiskunfélegyházán a 2014-2020 között tervezett projektek áttekintése

Projekt tárgya	Rövid tartalma	Projekt összköltsége (M Ft)	Finanszírozás forrás
Ipari Park II. ütem kialakítása	A városban a jelenleg kiépített és közművesített Ipari Park területe várhatóan hamarosan megtelik vállalkozásokkal. A tervezett fejlesztés tartalma egy új, megfelelő kerítéssel körbekerített, közművekkel (gáz, víz, elektromos áram, távközlési hálózat, közvilágítás), portaszolgálattal, őrzés-védéssel és megfelelő minőségű útkapcsolattal ellátott ipari parknak minősíthető terület kialakítása. A projekt az ITS kulcsprojektje. A pályázat 2017. júliusában benyújtásra került.	1.500	TOP-1.1.1 kiegészítve önkormányzati önerővel, amennyiben CBA elemzés alapján szükséges
„Kiskunfélegyházi Napköziotthonos Óvoda fejlesztése”	A 9 db feladat ellátási hellyel működtetett Kiskunfélegyházi Napköziotthonos Óvoda infrastruktúrájának fejlesztése valósul meg a projekt keretében. Az intézmény Szegedi úti telephelye	395	TOP-1.4.1

	megszüntetésre kerül, a Móra utcai óvoda pedig a meglévő felépítmény elbontását követően a Szegedi úti telephely kapacitásával növelve és kibővítve kerül megépítésre 4 csoporttal, 100 férőhellyel.		
„KAPOCS Szociális és Gyermekvédelmi Intézmény bölcsődéinek eszközfejlesztése ” TOP-1.4.1-15-BK1-2016-00011	A Kapocs Szociális és Gyermekvédelmi Intézmény Bölcsődéjének fejlesztése tárgyú projekt keretében a feladatellátáshoz szükséges eszközök beszerzésére kerül sor	5	TOP-1.4.1
Zöld város kialakítása „Félegyháza Újjáépül”	A projekt tárgya a városközponti zöldfelületek rekonstrukciója és új városi aktív rekreációs zöldterületek kialakítása, a városközponti közterületek átfogó felújítása, a Béke téri piac fejlesztése**.** Az akcióterület mérete 220 ha, a beavatkozási terület nagysága 40.000 m^2.	1.998	TOP-2.1.1
Kerékpárút hálózat fejlesztése	A projekt tárgya 2 db új kerékpár hálózati elem építése a város központi belterületén, melyek közül az 1,723 fkm hosszú a Csanyi úti, és az 1,412 fkm hosszú a Bercsényi utca - Mikszáth Kálmán utcai kerékpárút. A pályázat 2017. júliusában benyújtásra került.	320	TOP-3.1.1
Önkormányzati tulajdonú épületek energetikai célú felújítása	Az önkormányzat tervei alapján a projekt keretében önkormányzati tulajdonú bölcsődék, óvodák, oktatási intézmények illetve szociális és egyéb közintézményekben, összesen 26 helyszínen, 50 kilowatt teljesítményt meg nem haladó háztartási méretű napelemes kiserőművek kerülnek kialakításra.	400	TOP-3.2.1

Leromlott városi területek rehabilitációja	A projekt akcióterülete a Délibáb utca-Alpári út-Tanyasori út-Liget utca által határolt terület. A szegregátumban a lakhatást, a foglalkoztatást, a közösségfejlesztést és a közbiztonság fejlesztését célzó komplex projekt megvalósítása tervezett.	307	TOP-4.3.1
"Új csillag születik" - Komplex környezet- és egészségfejlesztési program Kiskunfélegyházán TOP-5.2.1-15-BK1-2016-00002	A TOP 4.3.1. konstrukcióra benyújtandó beruházási projekt szoft elemeit tartalmazza a projekt, a megvalósulás helyszíne az ITS-ben kijelölt Délibáb utca-Alpári út-Tanyasori út-Liget utca által határolt akcióterület.	93	TOP-5.2.1

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata által tervezett projektek kapcsolódása a HKFS-ben megvalósítandó kulcsprojektekhez és támogatandó célokhoz.

Az Ipari Park II. ütem kialakítása projekt nincs közvetlen hatással a HKFS megvalósítására, a tervezett tevékenységek között támogatás szempontú átfedés nem lehetséges. A HKFS közvetett gazdaságfejlesztési hatása révén kiegészíti az ipari parki fejlesztést, mindkét projekt esetében közös cél a népességmegtartás, életszínvonal javítása Kiskunfélegyházán.

„Kiskunfélegyházi Napköziotthonos Óvoda fejlesztése” és a „KAPOCS Szociális és Gyermekvédelmi Intézmény bölcsődéinek eszközfejlesztése” TOP-1.4.1-15-BK1-2016-00011 projektek az óvoda kapacitásbővítését és eszközfejlesztését célozzák, a TOP CLLD és a TOP-1.4.1 támogatható tevékenységei között nincs átfedés, a HKFS keretében meghatározott ESZA műveletből finanszírozott civil programok érinthetik az óvodát.

A Zöld város kialakítása „Félegyháza Újjáépül” projekt támogatható tevékenységei között elméletileg lehetséges átfedés. Azonban a Zöld Város projekt tárgya a zöld felületek kialakítása, városközponti közterületek átfogó felújítása, amely nincs földrajzi értelemben átfedésben az 1. sz. (K) művelet keretében tervezett, szabadidős infrastruktúra fejlesztéssel. A projekt része a Béke téri piac, amivel nincs közvetlen kapcsolódása a HKFS-ben tervezett műveleteknek.

A Kerékpárút hálózat fejlesztése projekt megvalósítása nincs közvetlen átfedésben, azonban a projekt keretében elszámolható szemléletformáló kampány elemei és a HKFS keretéből támogatott programok, rendezvények között tartalomban és támogatásban nem lehet átfedés.

A Leromlott városi területek rehabilitációja projekt akcióterülete a Délibáb utca-Alpári út-Tanyasori út-Liget utca által határolt terület, ami része a HACS akcióterületnek. A szegregátumban a lakhatást, a foglalkoztatást, a közösségfejlesztést és a közbiztonság fejlesztését célzó komplex projekt megvalósítása tervezett. A Leromlott városi területek rehabilitációja projekt szoft elemeit tartalmazza az "Új csillag születik" - Komplex környezet- és egészségfejlesztési program Kiskunfélegyházán pályázat (TOP-5.2.1-15-BK1-2016-00002). Amennyiben a pályázat támogatásban részesül, úgy a projekt részét képező a közösségfejlesztést és a közbiztonság fejlesztését célzó szoft tevékenységek nem finanszírozhatók a HKFS által meghatározott műveletekből.

Az akcióterület kritikus tömege

Az akcióterület meghatározásakor már bemutatása került, hogy az akcióterületen működő civil szervezetek száma jelentősen meghaladja a százat. A városban számos kulturális és közintézmény, valamint rendezvény és közösségi program érhető el. A vállalkozások és az önkormányzat is aktív szereplője a társadalmi kapcsolatok alakításának.

Civil szervezetek

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata az elmúlt tervezési időszakban a támogatások felhasználásakor kiemelt figyelmet fordított arra, hogy a civil szervezetekkel kiváló együttműködésben dolgozzon, és partnerségi kapcsolatot alakítson ki. A civil szervezetek támogatást nyert pályázataik pénzügyi és megvalósítási folyamataiban is az Önkormányzat támogatóként jelent meg. A 3. fejezetben részletesen kitérünk a településen jelentős civil tevékenység részletes bemutatására.

A cselekvési műveletek célja az életminőség, a minőségi idő eltöltési lehetőségeinek fejlesztése. Cél, hogy a város zöldterületei, játszóterei, terei és intézményei a város lakossága számára és az ide utazó turisták számára tartalmas szabadidő eltöltését tudják biztosítani.

Önkormányzat

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata megfelelő emberi erőforrással, szakképzet, tapasztalt munkavállalókkal, kollégákkal rendelkezik. A város dolgozóinak tudása és széleskörű tapasztalatai az alapja a cselekvési műveletek megvalósításának. A város szerepe mindig is együttműködő partnerként volt jellemezhető. A városi vezetés célja, hogy a szinergiák kihasználása érdekében a civil, az önkormányzati és a vállalkozói szektor együttműködését elősegítse a város fejlődése érdekében. A város számos közösségi és kulturális tevékenységhez kapcsolódó intézményt működet, a legtöbb esetben a helyi civil szervezetekkel együttműködésben.

Vállalkozók

A városban jelen lévő vállalkozások szerepe kiemelkedő a jövedelem és munkaehetőségek biztosítása érdekben. A városi programok, rendezvények megvalósítása nem lehetséges a helyi vállalkozók nélkül. A három szektor egymásra van utalva. Szerencsére az együttműködés kifejezetten jónak mondható, a vállalkozói szektor nagy számban képviselteti magát a HACS-ban, aktív részese a stratégia alakításának. Az utóbbi időszakban problémát jelent a megfelelő szakképzett munkaerő jelenlétének biztosítása, ezért a program ESZA keretéből innovatív képzési struktúrába fejleszthető a helyi humán tőke, ami gazdaságfejlesztési hatással bír.

A HACS Konzorcium vezetője, valamint a munkaszervezet vezetője lesz az, aki megszemélyesíti a HACS-ot. A város méreteiből adódóan az érintett szereplők ismerik egymást, nagyon sok együttműködés alakult ki az évek során az egyes szektor szereplői között. A HACS munkaszervezete könnyen integrálódhat ebbe a struktúrába, annál is inkább mert helyi szereplők alkotják.

3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

3.1 Helyzetfeltárás

Akcióterület Akcióterület elhelyezkedése

Kiskunfélegyháza város a Dél-alföldi régióban, Bács-kiskun megyében fekszik, Budapesttől mintegy 110 km-re, míg a megyeszékhelytől, Kecskeméttől 25 km-re déli irányban. Az M5-ös autópálya a város mellett, attól nyugatra halad el, a legközelebbi csomópontja a városközponttól mindössze 6 km-re található. A KSH 2014.01.01-ei adatai alapján a város lakónépessége 29. 340 fő, ezzel Kiskunfélegyháza a megye 3. legnagyobb népességű városa Baja (35.990 fő) és Kecskemét (112.071 fő) után.

Városba és városból naponta ingázók

A KSG 2011-es népszámlálása alapján a lakosság jelentős része (2 088 fő) hagyja el az otthonát napi gyakorisággal, akiknek közel fele Kecskemétre jár be dolgozni. Az otthonát napi gyakorisággal elhagyó, iskolába, óvodába, bölcsődébe járó kiskunfélegyházi diákok száma 760 fő, amelynek közel 34 %-a Kecskemétre ingázik napi gyakorisággal, valamint közel ennyi diák jár be Szegedre is.

Az ITS megalapozó vizsgálat 2.1.2 pontja alapján a Kiskunfélegyházára munkába járók száma: 1 827 fő volt. A bejárók elsősorban Pálmonostoráról, Petőfiszállásról, Kecskemétről, Bugacról, Gátérről és Tiszaalpárról érkeznek.

A városba oktatási céllal ingázók száma 2011-ben 2 558 fő volt, ami erősíti Kiskunfélegyháza járásközponti szerepkörét. A tanulók Tiszaalpárról, Kecskemétről, Kiskunmajsáról, Bugacról, Petőfiszállásról, Jászszentlászlóról és Pálmonostoráról járnak be tanulni a városba.

Kiskunfélegyháza megyei szerepkörrel ugyan nem rendelkezik, azonban járásközpontként jelentős az általa ellátott feladatok és funkciók száma. A város központi szerepköre társadalmi (oktatás, szociális ellátás, egészségügy), kulturális, gazdasági és idegenforgalmi szempontból is érvényesül. A kulturális és közösségi élet jelentős a településen, szolgáltatások széles köre érhető el.

Közlekedési infrastruktúra, közlekedési ágak

Kiskunfélegyháza megközelíthetősége mind vasúton, mind közúton nagyon jó. A városon halad át észak-déli irányban az 5-ös út, amelynek forgalma mára már zömében a szomszédos településekről bejárókra és a helyi lakosságra korlátozódott. A tranzit forgalmat a város mellett elhaladó az M5-ös autópálya vezeti le. A város vasúti megközelíthetősége is kiváló, a Budapest - Szeged közötti vasútvonal áthalad a városon. A helyközi buszközlekedés hálózati lefedettsége szinte teljes körű, közvetlen járatokkal elérhető mind a megyeszékhely Kecskemét, vagy a főváros Budapest és Szeged is.

A helyi közösségi közlekedést a buszok jelentik. A hálózat nem minden városrészt érint, valamint a járatok csak munkanapokon, csúcsidőben közlekednek. A város méreténél fogva jó közlekedési eszköz a kerékpár, amit sokan használnak is a településen. A főbb utak mentén, a legtöbb helyen kiépített kerékpárút van, és a mellékút hálózat a legtöbb helyen kiválóan alkalmas a kerékpáros közlekedésre, azonban célszerű lenne tovább bővíteni a kerékpárút hálózatot.

A közlekedési lehetőségek sokszínűsége és jó minősége lehetőséget ad a városon belüli és azon kívüli, gyors és hatékony helyváltoztatásra, így a közintézmények, a kereskedelmi egységek, a munkahelyek és az egyéb programoknak helyt adó címek is gyorsan és hatékonyan megközelíthetők.

Városrészek

A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia Kiskunfélegyháza belterületét fedi le, a központi belterületet és 2 db városrészt, amelyek a következők: Aranyhegyi lakótelep, Zöldmező lakótelep. Ez összesen 14 db városrész jelent: a Központi belterület (1. Jókaiváros, 2. Rákócziváros, 3. Erdélyváros, 4. Árpádváros, 5. Kossuthváros, 6. Petőfiváros, 7. Bankfalu, 8. Bikahegy, 9. Kertváros, 10. Petőfi-lakótelep, 11. Móraváros, 12. Molnártelep és 13. Aranyhegyi lakótelep, 14. Zöldmező lakótelep.

A Petőfi lakótelep Kiskunfélegyháza nagyvárosias beépítésű lakótelepe, jellemzően 5 és 10 szintes épületekkel. Északon a városhatár és a Tiszaalpár-Lakitelek vasútvonal, nyugaton az 5. számú főút határolja, így zajterhelése közepes. A terület a városközponttól relatíve távol, a város szélén helyezkedik el. A szegregálódás veszélye fennáll a Dr. Holló Lajos utca 9-11. környékén, így törekedni kell antiszegregációs elemek használatára, olyan rendezvényekre, ahol a különböző városrészekben lakók találkozhatnak, közösségben lehetnek. Humán szolgáltatásokkal és infrastrukturális szolgáltatásokkal jól (óvoda, általános iskola), gazdasági funkciókkal részben, közösségi funkciókkal (kulturális, szabadidő) az igényekhez mérten kevéssé ellátott a terület. Tekintettel a városközponttól, illetve a kulturális és szabadidős rendezvényeket biztosító szolgáltatóktól való távoli elhelyezkedésére jelentős igény merül fel a helyben lévő, közvetlenül elérhető szolgáltatásokra. A Petőfi-lakótelepen a KSH adatai alapján csaknem 3.500 fő lakik, mely a város teljes lakónépességének közel 12%-a. A városrész lakosságszáma nagyságrendileg 10%-ot csökkent 10 év alatt, ezen tendencia mérséklése a helyi szolgáltatások fejlesztésével megvalósítható. Az itt élők több, mint 70%-a a 15-59 évesek korosztályába tartozik, azaz az aktív tevékenységet (munkavállalás, tanulás) végző korosztály a jellemző. A városrész lakóházainak, közterületeinek a színvonala a 70-es, 80-as éveket idézi, azaz jelentős fejlesztésre szorulnak. Erősségként emelendő ki a humán infrastruktúrával történő magas ellátottság, a fiatal aktív lakosság nagy száma. Indokolt a városrészi alközpont létrehozása, ehhez a városrész funkcióit bővíteni és erősíteni szükséges. A lakótelepekre jellemző közösségi tereknek alkalmas nagy zöldfelületek kihasználtsága alacsony az infrastrukturális hiányosságok miatt, ott csupán időszakosan megrendezett rendezvények találnak otthonra. A városrész magas népsűrűsége miatt az ott végrehajtott beavatkozások a város lakosságának széles körét érintik, így az ott végrehajtott fejlesztések hasznossága magas.

A Kossuthváros Kiskunfélegyháza kertvárosi lakóterülete, amely a város északi területén helyezkedik el a Dr. Holló Lajos utca, Bercsényi u., Mikszáth K. u., Árok u., Vasúti sínek (DNY-ról), belterületi határ (ÉNY-ról, a vasútvonal mentén). A Kossuthváros lakosainak száma 3242 fő. A Kossuthváros alsóvárosi szerepkörrel rendelkező városrész, mely szerepkör megőrzése a település céljai között szerepel az ITS-ben megfogalmazottak alapján. Továbbá, a Kossuthváros az ITS alapján a településközponttól távol eső településrésznek minősül, mely településrész alközponti funkciójának kialakítása és erősítése célként

került megfogalmazásra. A városi szintű tematikus célkitűzések közül az életminőség javítása és a város oktatási funkciójának javítása érinti a Kossuthváros területét. A Kossuthváros kulturális és közösségi tereinek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezésre alkalmas terek kialakítása szolgálja és támogatja az ITS-ben megfogalmazott tematikus célokat. A Kossuthváros alvárosrész központjában a Szendrey Júlia utca, Jósika utca és Kaffka Margit utca által lehatárolt területen, a Kossuthvárosi Óvoda mellett helyezkedik el egy közel 1,1 ha méretű szabadtéri közösségi tér. A közösségi tér közel 76 méter széles és közel 155 méter hosszú terület, amelyet a közösség a szabadidő eltöltésére hasznosít. A területet jelenleg szabadtéri szabadidős tevékenységekre használja a lakosság. A terület a lakosok sportolási és társasági életének színtere. A Kossuthvárosi Óvoda az óvodás csoportok pedagógiai oktatására is hasznosítja a területet. A szabadtéri közösségi terület a városközponttól légvonalban 1,5 kilométerre helyezkedik el, mely távolság erősíti az alvárosrész központi funkcióját. Tekintettel a városközponttól, illetve a kulturális és szabadidős rendezvényeket biztosító szolgáltatóktól való távoli elhelyezkedésére jelentős igény merül fel a helyben lévő, közvetlenül elérhető szolgáltatásokra.

A ITS megalapozó tanulmánya megállapította, hogy az előző évek legjelentősebb (2.291.945.507 Ft) beruházása a Kiskunfélegyháza város szennyvízcsatornázása befejező ütemeinek megvalósítása volt. A fejlesztés a következő városrészeket érintette: Kossuthváros, Móraváros, Bikahegy városrészek, Kertváros, Bankfalu, Molnártelep, Zöldmező lakótelep, Aranyhegyi lakótelep. A projekt jelentősen hozzájárult az Életminőség javítása című tematikus célhoz, amelyben célul tűzték ki a városi szennyvízhálózat 100 %-os kiépítettségét. További jelentős (496.800.000 Ft) beruházás volt „A tudás – esély" Kiskunfélegyháza című projekt, amely az alapfokú és művészeti oktatási intézményekben valósított meg nagy léptékű infrastruktúra fejlesztést, jelentősen hozzájárulva ezzel az Iskolavárosi funkció erősítése című tematikus cél megvalósításához."

Környezeti adottságok, épített és természeti környezet

Kiskunfélegyháza jellemzően alföldi, síkvidéken elhelyezkedő település. A természeti adottságok (magas napsütéses órák száma) miatt a térségben meghatározó gazdasági ágazat a mezőgazdaság, ezt támasztja alá a városban a mezőgazdasági ágazatban regisztrált vállalkozások magas aránya is (kb. 40%). A magas napsütéses órák száma kedvez a szabadidős rendezvényeknek is. A természeti környezet szempontjából meghatározó az akcióterületen, hogy a város számos védett fával, facsoporttal és fasorral is rendelkezik. Ez az általános életkörülményekre is pozitív hatással van, illetve a városi klímát is kedvezően befolyásolja.

Az épített környezet igen változatos. A KSH Kiskunfélegyházán szegregátumként a Bankfalu területét és az Alpári út melletti területet jelölte meg, valamint további két szegregációval veszélyeztetett területet a Központi belterület városrészben. A legjelentősebb épített konfliktus a városban a jelenleg évek óta használaton kívüli fürdőszálló épülete, valamint a városközpontban lévő polgármesteri hivatal épülete.

Kiskunfélegyházán Ipari Park is működik, amely barnamezős területen jött létre, a vállalkozások folyamatos betelepülése miatt ma már nem nevezhető az ipari park területe barnamezős területnek. az Ipari Park kihasználtsága folyamatosan növekszik. A város területén jelenleg alulhasznosított barnamezős területek nincsenek.

Az önkormányzati intézmények épületeinek állapota nagymértékben tudja befolyásolni a helyi lakosok megelégedettségét, amely közvetetten ráhatással van a városba történő be- és elvándorlásra, azaz Kiskunfélegyháza népességmegtartó képességére. Mivel a vándorlási egyenleg az utóbbi 10 évben negatív értéket mutat, így a város hosszú távú céljainak elérése érdekében kiemelten fontos az élhető épített környezet megteremtése. A városban számos építészeti értéket is magában hordozó, turisztikai szempontból is jelentős épület található. Kiskunfélegyháza Város Képviselő-Testületének 39/2011. (XII. 01.) rendelete meghatározza az épített örökség helyi védelmének szabályait. A rendelet 2. sz. melléklete tartalmazza a fokozottan védett épületeket:

4. ábra: Kiskunfélegyháza fokozottan védett épületek

Helyszín (utca, közterület neve) megjegyzés	helyrajzi szám
Attila u. 12	278
Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 7. – Móra Ferenc u. sarok Tarjányi Dezső / Rezső-ház	2082
Blaha Lujza tér Fürdőszálló	4770/2
Blandina nővér u. 6.	2007
Blandina nővér u. 10.	2011
Blandina nővér u. 13-15.	1981, 1982
Oskola u. 1-3. Béke tér, Petőfi Sándor u. 2. Constantinum épületei	3194/1, 2, 3
Daru u. 1. – Zrínyi Miklós u. Kneffel-ház	5198
Deák Ferenc u. 2. – Kossuth Lajos u.	397
Deák Ferenc u. 12-14. József Attila Általános Iskola	404
Dózsa György u. 10.	176/10
Fadrusz János u. – Liszt Ferenc u. Kürtösi-féle szélmalom a kórház udvarán	4769
Dr. Holló Lajos u. 11.	3187
Dr. Holló Lajos u. 13.	3188
Dr. Holló Lajos u. 23.	3219
Jókai Mór u. 3.	1864
Jókai Mór u. 5. Kocsis Ferenc-ház	1865
Jókai Mór u. 18.	1916
Kossuth utca - Mártírok u. - Szent János tér keret (Mártírok u. 2.) v. Közgazdasági Takarékpénztár (Frank-ház)	473
Kossuth utca – Attila utca sarok (Attila u. 2. sz.) Bányai-palota	265
Kossuth Lajos u. 6. – Korond u. Kiss Lajos-palota	329
Kossuth Lajos u. 8. Propper Miksa-ház	328/1
Kossuth Lajos u. 9. – Széchenyi u. Móra Ferenc gimnázium	5061
Kossuth Lajos u. 10. Molnár Imre-palota	326
Kossuth Lajos u. 24. volt tanítóképző, ma Petőfi Sándor Gépészeti Szakközépiskola tornaterem nélküli főépülete	78
Kossuth Lajos u. 29. – Fadrusz János u. Strasszer-villa, Petőfi Sándor Általános Iskola napközije	4773
Kossuth Lajos u. 35. – Izsáki út volt honvédlaktanya, Öreglaktanya	4727
Könyök u. 26. – Kazinczy u.	5389
Lónyai u. 4.	4996
Marosvásárhely u. 5.	46
Móra Ferenc tér 3.	524
Móra Ferenc tér 4. Jenovay-ház	525

Móra Ferenc tér 8.		527
Móra Ferenc tér	Kalmár-kápolna	1725
Oskola u. 17.		3208
Pázmány u. 4.	volt adóhivatal vagy pénzügyi palota, ma rendőrség	3178
Pázmány u. 6.	Hoffer József-ház	3179
Petőfi Sándor tér 2.	Hoffer Imre-ház	3168/3
Petőfi Sándor u. 7.	Szabó Sándor-kúria (Petőfi-ház) és Petőfi-emléktábla	3093
Petőfi Sándor u. 11.	Kanizsai Nagy Antal-ház	3097/1
Petőfi Sándor u. 15.		3102
Petőfi Sándor u. 17.		3105
Petőfi Sándor u. 19.		3106
Szegedi út 3.		537
Szegedi út 8.		1729
Szent István tér 1.		5057
Szent János tér 2. téves, hogy a helyrajzi szám szerepel a műemlékjegyzékben		475
Wesselényi u. 1. – Kossuth Lajos u. – Zrínyi Miklós u. Feuer-palota, v. Európa Szálló		5156
Wesselényi u. 7. - Daru u. Kiskunfélegyházi Egyesült Protestáns Egyház temploma		5153

Forrás: önkormányzat

Kulturális erőforrások

Kiskunfélegyháza kulturális kínálata jónak mondható a hasonló lélekszámú magyarországi városokhoz viszonyítva. A városban négy meghatározó intézmény is működik, melyek alapvetően meghatározzák a kulturális kínálatot, ezek a következők: Petőfi Sándor Városi Könyvtár (http://www.psvk.hu/), a Szakmaközi Művelődési Ház Közhasznú Egyesület (http://temie.hu/index.php?modul=intezmenyek&kod=46), a Móra Ferenc Művelődési Központ (http://moramuvhaz.hu/) és a Kiskun Múzeum (http://kiskunmuzeum.hu/). Összegezve, a városban a kulturális és közművelődési funkcióval bíró intézmények széles köre érhető el.

Petőfi Sándor Városi Könyvtár (6100 Kiskunfélegyháza, Szent János tér 9.)

Kiskunfélegyháza város központjában található gyönyörű, klasszicista stílusú épületben a városi könyvtár. A könyvtár 1952 óta működik az úgynevezett Hattyúházban.

A könyvtár épülete nem csak irodalmi, hanem építészeti szempontból is fontos, mert a klasszicizáló stílus egyetlen középülete Kiskunfélegyházán. Irodalomtörténetileg is jelentős, mivel Petőfi Sándor családjához kapcsolódik, Petőfi-emlékeket őriz.

A könyvtár épülete 1819 és 1820 között épült. Eredetileg az épület nagyobb részében a vendéglő helyiségei és a kocsma üzemeltetőjének lakása helyezkedtek el. A mészárszékek és a hozzá tartozó helyiségek a Hattyúháznak kb. 1/3 részét foglalták el. A felépült Hattyúházhoz vágóhíd és akol is tartozott. Az épület része volt még a belső udvar, az ún. Hattyúkert, amely nyári szórakozóhelyként szolgált.

A Petőfi család története szorosan összekapcsolódik az épülettel, Petőfi apja az 1820-ban felépült Hattyúház első bérlői közé tartozott. 1822-től mint bérlőtárs, az 1824-30 közötti években pedig mint

egyedüli árendátor bérelte az épületben elhelyezett két mészárszéket. 1830-ban a megváltozott bérlési feltételek miatt a Petőfi (Petrovits) család visszaköltözött Szabadszállásra. A könyvtár szolgáltatás elindulása Kiskunfélegyházán Vesszősi József könyvkereskedő, nyomdatulajdonos nevéhez köthető, aki megnyitotta több mint 1200 kötetből álló könyvtárát 1905-ben. A városi közkönyvtár felállításáról azonban csak 1940-ben született döntés, ekkor a városi képviselőtestület döntése értelmében. A nyilvános városi könyvtár megalakulására 1949 év végén került sor, de csak 1952-53-ban rendezkedett be a Hattyúházba. Petőfi Sándor nevét 1957-ben vette fel a könyvtár. Az épületet 2002-ben akadálymentesítették, így a hátrányos helyzetűek és az idősek is hozzáférnek a szolgáltatásokhoz. 2007. december 10-én megnyílt Kiskunfélegyházán a városi könyvtár új épülete, a régi műemlék épület mellett. 2008-ban a Hattyúház épülete is megújult 170 m Ft-ból. A megépült korszerű könyvtárral a város eleget tesz az 1997. évi kulturális törvényben megfogalmazott nyilvános könyvtári alapkövetelményeknek: az intézmény mindenki számára használható és megközelíthető, rendelkezik kizárólagosan könyvtári szolgáltatások céljára alkalmas helyiségekkel. A jelenlegi bővítéssel összesen 365 m2-ről 1635 m2-re nőtt az alapterület, egy helyre költözött 2008 nyarán a Petőfi téri raktár és októberben a gyermekkönyvtár. Az új épület rendelkezik felnőtt kölcsönzővel, folyóirat-olvasóval, olvasóteremmel, valamint „gyermekbirodalommal". A Hattyúházban található a Helyismereti gyűjtemény, a médiatár és az internetes részleg. A könyvtár rendezvényterme, kamaraterme és kiállítóterme kiállításoknak, irodalmi eseményeknek és könyvbemutatóknak biztosít helyet. A könyvtár kiemelt rendezvényei: Magyar Kultúra Napja, Internet Fiesta, Költészet Napja, Városalapítók Napja, Ünnepi könyvhét, Könyves Szombat, Petőfi- és Móra rendezvények, Hattyúkerti zenés esték. Gyermekprogramok közül kiemelendők: Himnusz- és Szózatmondó verseny, Kazinczy-szépolvasó verseny, Weöres Sándor szavalóverseny, Születés Hete, nyári olvasó- és helytörténeti táborok, őszi mesemondó találkozók, Betűbölcsi rendezvények. A könyvtár helyismereti gyűjteménye fontos a helytörténeti kutatók, a diákság és az önkormányzat számára, rendszeresen és gyakori jelleggel veszik hasznát a gyűjteménynek.

A könyvtár fejlesztési elképzelései között szerepel a könyvtári udvar befedése, árnyékolása olvasó udvarrá alakítása. Széles közönség tudná használni, máris van rá igény. Hétvégenként a gyermekek veszik birtokba. Szükség lenne a könyvtár belső akadálymentesítésére is a látogatói létszám növelése érdekében. A könyvtári anyagok digitalizáláshoz nincs meg az eszközük, illetve „digitális könyvtár" projektet szeretne megvalósítani az intézmény. Mindezekre szükség lenne annak érdekében, hogy megfordítható legyen az a trend, ami a könyvtári kölcsönzések számában és a beiratkozott könyvtári olvasók számban mutatkozik meg a vizsgált 2000-2014-es időszakban.

5. ábra Kölcsönzött könyvtári egységek és beiratkozott olvasók száma, 2000-2014

Időszak	A kiskunfélegyházi könyvtárból kölcsönzött könyvtári egységek száma (db)	A települési könyvtárak beiratkozott olvasóinak száma (fő)
2000. év	69 067	4 325
2001. év	40 794	5 070
2002. év	46 498	5 113
2003. év	94 650	4 856
2004. év	71 874	4 837

2005. év	69 354	4 665
2006. év	71 191	4 484
2007. év	63 429	4 033
2008. év	61 121	3 743
2009. év	64 044	4 115
2010. év	63 774	4 263
2011. év	58 185	3 931
2012. év	50 613	3 694
2013. év	48 986	4 874
2014. év	48 162	3 799

Forrás: KSH

Szakmaközi Művelődési Ház, Szakmaközi Művelődési Ház Közhasznú Egyesület (6100 Kiskunfélegyháza, Szent János tér 3.)

Az egyének és az önként szerveződött közösségek aktív, alkotó tevékenységének a színhelyéül szolgál. Az épületben a legkülönbözőbb féle civil szerveződések tartják találkozóikat.

A TEMI Szakmaközi Művelődési Házában tevékenykedő nyugdíjas klubok, civil szervezetek, klubok, közösségek, egyesületek:

Pedagógus Nyugdíjas Klub, Megbecsülés Nyugdíjas Klub, Asszony Klub, Mozgáskorlátozottak Klubja, Vöröskeresztes Nyugdíjas Klub, Kunplast Nyugdíjas Klubja, Együtt Egymásért Nyugdíjas Klub, Béke Nyugdíjas Klub, Agrár Klub, Barátság Klub, Barátság Klub Ifjúsági Tagozat, Környezetvédő Klub, Nyugdíjasok Szociálpolitikai Ügyekkel Foglalkozó Bizottsága, Nyugdíjas Klubok Egyesülete, Szívdobbanás az Egészségért Közhasznú Egyesület, Civil Szervezetek Szövetsége.

Nagycsaládosok Egyesülete, Éremgyűjtő szakkör, Kiskun Természetbarát Sport Egyesület, Félegyházi Népdalkör citerazenekara, Béke Klub énekkara, Barátság énekkar, Vöröskeresztes énekkar, Gyengén látók, vakok, nagyothallók, siketek, Asszonyklub, Kiskunfélegyházi Cukorbetegek Közhasznú Egyesülete.

Értelmet az Éveknek Nyugdíjas Klub, Életet az Éveknek Bács-Kiskun Megyei Szervezete, Ébredés Közhasznú Alapítvány, Korona Sport Egyesület, Makett Szakkör.

Móra Ferenc Művelődési Központ (6100 Kiskunfélegyháza, Petőfi tér 1.)

A Móra Ferenc Művelődési központ a Petőfi tér 1. szám alatt található, az egykori Korona Szálló 1886-ban, eklektikus stílusban épült épületében. A Művelődési Központ 1957-ben költözött az épületbe, az épület felújítására 1987-ben került sor. 2009-ben közel 50 M Ft támogatást nyert el a város a DAOP-ból. 2010 márciusában fejeződött be az átalakítás, melyet a felújított helyiségek berendezése, gépek, eszközök beszerelése, beüzemelése követett. A megvalósítást követően 450 m2-rel nőtt meg a művelődési központ területe, így még több csoportot, szakkört, rendezvényt tud befogadni. A felújítás egyben akadálymentesítést is jelentett, ami nagy hiányossága volt korábban a háznak. A teherlift átalakításával megoldódott a személyi felvonó kérdése is, a nehezen járó emberek, babakocsival érkező anyukák is könnyen feljutnak az emeletre. A korszerű termek ajtói elektromosan is nyithatók, az indukciós hurok segíti a hallássérülteket, az irányítótáblák segítségével a vakok és gyengénlátók is tudnak tájékozódni az intézményben. Az épület aulájában elsősorban grafikai kiállításokat rendeznek,

a 260 fős színházterem otthont ad színházi és pódiumi előadásoknak, koncerteknek, konferenciáknak, nagygyűléseknek, értekezleteknek, bemutatóknak, filmvetítéseknek. Mobilrendszerének köszönhetően könnyen átrendezhető kiállítások, állásbörzék, bálok megrendezésére is. Tanfolyami és foglalkoztató termek használatát a Korona utcai Karrier Központ teszi lehetővé. Legfontosabb rendezvényei: Miénk itt a tér, Libafesztivál, Szent Iván éji mulatság, Múzeumok éjszakája, Luca napi rendezvények. Rendszeresen szerveznek az intézménybe táborokat, civil szervezetek számára is találkozási helyet nyújt.

Kiskun Múzeum (6100 Kiskunfélegyháza, Dr. Holló Lajos u. 9.)

A Kiskun Múzeumot Szalay Gyula javaslatára Kiskunfélegyháza városa alapította 1902-ben. Az egyre gyarapodó gyűjtemény 1941-ben került az egykori Kiskun Kapitányság székházába. A hatalmas barokk épületegyüttes méltó őrzője és bemutatóhelye a város és a Kiskunság múltjának. A főépületben Holló László tárlata látható, valamint az emeleti kiállítótér mutatja be Kiskunfélegyháza régészeti, történeti, néprajzi, irodalmi emlékeit. A Kiskun Kapitányság hajdani egyemeletes tömlöce ma börtönmúzeum, az egykori börtönudvaron áll a Pajkos-Szabó féle műemlék szélmalom, valamint egy Árpád-kori veremház rekonstrukció. Aki a múzeum tekintélyes zöld kapuján belép és maga mögött hagyja a város zaját, egy más világba érkezik és elmerülhet a múlt felfedezésébe. A múzeum tagintézményei: Petőfi Sándor emlékház, Kiskunfélegyháza, Petőfi Sándor u. 7., Móra Ferenc emlékház Kiskunfélegyháza, Móra Ferenc u. 19. A múzeumban az első kiállítást 1942-ben nyitották meg. Jelenleg hét állandó kiállítással várja a látogatókat: Megőrződött múlt (régészeti kiállítás), Kiskunfélegyháza évszázadai (történeti – néprajzi kiállítás), Holló László festőművész tárlata, a Kiskunság vallási élete, büntetéstörténeti emlékek, Pajkos-Szabó-féle szélmalom, Árpád-kori veremház rekonstrukció. Évente 10-12 időszaki tárlattal hívják fel a figyelmet ritkaságokra és jeles alkalmakra. A főépületben képzőművészeti, régészeti, történeti, néprajzi állandó kiállítások, időszaki kiállítás és konferenciaterem találhatók. A Kiskun Múzeum közművelődési munkájával igyekszik megnyerni mind a helybeli, mind az átutazó közönséget. Konferenciákkal, ismeretterjesztő előadásokkal, rendezvényekkel, hangversennyel, gyermekeknek és családjuknak szóló Múzeumi Játszóházzal, helyismereti vetélkedőkkel teszik élvezetessé a múlt megismerését.

A felújított Móra Ferenc Emlékházat 2012 májusában adták át. A 19. század közepén épült, téglalap alaprajzú, nádtetős épület. Népi műemlék. A belső háromosztatú, közepén a szabadkéményes konyhának pitvara van. Ebből nyílik egy-egy szoba. A hátsóban található a konyhából fűthető kemence. Az épületet 1972-ben felújították, ekkor alakították ki az író munkásságát bemutató emlékhelyet. Állandó kiállítása a Móra Ferenc Emlékkiállítás. Az első, nagyobbik szobában irodalomtörténeti gyűjtemény kapott helyet, benne az író szülővárosa iránt érzett ragaszkodását tanúsító helytörténeti anyag. Móra Ferenc életútját tablók és személyes tárgyai mutatják be. Az író édesanyjának szabadkéményes konyháját idézi a korabeli edényekkel, háztartási, ill. a kenyérsütéshez szükséges eszközökkel berendezett helyiség. A hátsó szobában szűcsműhely található. Ugyanitt Móra Márton-relikviái az író apjának állítanak emléket. A kiállítás anyaga Kiskunfélegyháza Város, valamint a Kiskun Múzeum és a szegedi Móra Ferenc Múzeum tulajdona.

Petőfi Sándor Emlékház. Petőfi Sándor édesapja, Petrovics István, a mai Bács-Kiskun megye területén több településen is bérelt házakat, mészárszékeket. 1824-1830 között a mai Petőfi Sándor u. 7. alatti telken álló vályogfalú nádtetős ház adott otthont a családnak. Petőfi Sándor itt töltötte kora gyermekéveit, melyet az egykori Petrovics-portán álló kőépület falán ma emléktábla hirdet. A költő

gyermekkori lakásául szolgáló házat 1840-ben lebontották, helyén a múzeumi célokat szolgáló épületben az állandó kiállítás Petőfi Sándor és korának helyi vonatkozású emlékeit mutatja be.

A Petőfi Emlékház 2013 – 2015 közötti felújítása során új kiállítóhelyek lettek kialakítva. Az itt látható tárlatok a következők: Petőfi emlékek Kiskunfélegyházán, Petőfi nyomában jártak…, Petőfi kutatók Kiskunfélegyházán, Fekete János emlékszoba, Versek-terme, MŰVÉSZ-TÉR kiállításai: Dulity Tibor képzőművész tárlata, Szántó Piroska festőművész tárlata, Morell Mihály festő- és szobrászművész tárlata, Faragó József fafaragó tárlata.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az önkormányzati/állami fenntartású intézmények által nyújtott kulturális szolgáltatások köre igen széles és magas minőségű.

Közszolgáltatások

Kiskunfélegyházán az elérhető közszolgáltatások köre szélesnek mondható. Ugyan felsőfokú oktatást nem biztosít a település, ugyanakkor az alap- és a középfokú oktatás térségi hatással bír. A fürdőhöz kapcsolt kórház megyei kórházként térségi szolgáltatást nyújt, ami szinergiákat eredményez.

Egészségügy

Kiskunfélegyházán Fadrusz János u. 4. sz. alatt található a Városi Kórház és Rendelőintézet. A Kiskunfélegyházi Városi Kórház a Bács Kiskun Megyei Kórház telephelyeként működő tagintézmény. Az önkormányzat tulajdonából 2012. decemberétől állami fenntartásba került kórház 2013. májusában integrálódott a Megyei Kórház szervezeti struktúrájába.
A struktúraváltó kórháznak minősített Kiskunfélegyházi Kórház egyes funkcióit átvette a Megyei Kórház, más funkciók, mint a rehabilitációs járó- és fekvőbeteg ellátás erősödött. Az intézményben emelt szintű, gyógyfürdővel összekapcsolt mozgásszervi és kardiológiai rehabilitáció működik. A gyógyfürdő egységbe foglalja a fürdőgyógyászati kezelésekkel együtt működő elektroterápiás eljárásokat és gyógytorna foglalkozásokat. A rehabilitációs osztályon 20 ágyon kardiológiai, 52 ágyon mozgásszervi betegek ellátása történik. Az intézet 127 ágyán krónikus belgyógyászati betegségben szenvedő betegek fekszenek. Hamarosan további 32 mozgásszervi betegségben szenvedő beteg számára helyet adó osztály nyitja meg kapuit a kórház épületében.
A járóbeteg ellátást lebonyolító szakrendelések széles köre várja a gyógyulni vágyókat. Szakrendelés keretében igénybe vehetők vizsgálatok az orvostudomány alábbi területeiről: Belgyógyászat, Bőrgyógyászat, Diabetológia, Echokardiográfia, Fül-orr-gégészet, Ideggyógyászat, Kardiológia, Onkológia, Ortopédia, Reumatológia, Röntgen, urológia, Tüdőgondozó, Tüdőszűrő, Mozgásszervi rehabilitációs szakrendelés, Szemészet, vérvétel, Audiológia, Endokrinológia, Gasztroenterológia, Csecsemő- és gyermekgyógyászat, Pszichiátria, Szülészet, Terhes tanácsadás, Általános sebészet, Gyermeksebészet, Fizioterápia, Üzemorvos, Sportorvos és Patológia. A járóbeteg ellátáshoz kapcsolódó diszpécser szolgálat működik az intézményben, ahol a szakrendelések többségéhez be kell jelentkezni.

6. ábra Háziorvosok, házi gyermekorvosok és a háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak számának alakulása 2000-2014 között

	Háziorvosok száma (fő)	Házi gyermekorvosok száma (fő)	A háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)
2000. év	14	5	140 098
2001. év	13	6	140 019
2002. év	13	6	148 653
2003. év	13	5	153 538
2004. év	13	6	160 900
2005. év	13	6	162 848
2006. év	13	6	163 208
2007. év	12	6	116 752
2008. év	13	6	149 411
2009. év	14	6	164 615
2010. év	14	6	163 359
2011. év	13	6	147 450
2012. év	13	6	147 057
2013. év	13	6	142 872
2014. év	12	6	139 960

Forrás: KSH

Az elmúlt években a házorvosok száma 12 és 14 között hullámzott, a gyermekorvosok száma gyakorlatilag 6 főn stagnált. A legnagyobb hullámzást a háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma mutatta, ahol 116 ezer és 164 ezer fő között alakult ez az érték. Összességében elmondható, hogy az egészségügyi ellátás stabil Kiskunfélegyházán.

Oktatás

Kiskunfélegyházán több általános iskola, középiskola és gimnázium is található. Kiskunfélegyháza város híres a nagyon erős középfokú oktatási intézményeiről, amelyek vonzáskörzete Bács-Kiskun megye határain is túlterjed, és rengeteg diáknak kínálnak tanulási lehetőséget. A legrégebbi és leghíresebb iskolák a Szent Benedek Gimnázium (egykoron Állami Tanítóképző) és a Móra Ferenc Gimnázium, amelyek most is a régió elismertebb gimnáziumai. A városban nincsen felsőoktatási intézmény.

A városban 6 a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által fenntartott iskola működik: Kiskunfélegyházi Batthyány Lajos Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Kiskunfélegyházi Darvas Általános Iskola, Kiskunfélegyházi József Attila Általános Iskola, Kiskunfélegyházi József Attila Általános Iskola Platán Utcai Tagintézménye, Kiskunfélegyházi Dózsa György Általános Iskola, Kiskunfélegyházi Föllesz Viktor Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény.

Egyház működteti a Constantinum Katolikus Óvodát, Általános Iskolát, Gimnázium, Szakközépiskolát, Kollégium Móra Ferenc Általános Iskolát. Illetve Alapítvány működteti a Tiszta Forrás Waldorf Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolát**.**

Középiskola 6 működik a városban. A Móra Ferenc Gimnázium fenntartója a KLIK. A Kiskunhalasi Szakképzési Centrum Középiskolája, Szakiskolája, Speciális Szakiskolája és Kollégiuma és a Kiskunhalasi

Szakképzési Centrum Közgazdasági Szakközépiskolája fenntartója az önkormányzat. A Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskola és Kollégium üzemeltetője a Vidékfejlesztési Minisztérium. A Constantinum Katolikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola, Kollégium Gimnáziuma és Szakközépiskolája és a Szent Benedek Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium Kiskunfélegyházi Petőfi Sándor Tagintézménye fenntartója az Egyház.

Az oktatási intézményrendszer átalakítása után tehát az általános és középiskolák fenntartói a városban a KLIK, egyház, alapítványok és a Vidékfejlesztési Minisztérium. Az önkormányzat fenntartásában vannak jelenleg is az óvodák, a könyvtár, a művelődési központ, a szociális és gyermekvédelmi intézmény, a személyes gondoskodást nyújtó intézmény, a védőnői szolgálat valamint a Városfenntartó és Szolgáltató Költségvetési Szervezet. Kiskunfélegyháza város híres a nagyon erős középfokú oktatási intézményeiről, amelyek vonzáskörzete Bács-Kiskun megye határain is túlterjed, azonban az iskolák központosítása óta az önkormányzatnak nincs ráhatása a helyi iskolákban indított képzési szakokra, ezért nem tudnak igazodni a helyi vállalkozások által jelzett igényekhez, ez pedig hosszútávon az oktatás színvonalának visszaeséséhez valamint a munkaerő-piaci kereslet-kínálati egyenlőtlenségekhez vezethet.

Az ITS megalapozó tanulmány alapján Kiskunfélegyházán az iskolázottság aránya a Bács-Kiskun megyei járásközpontok és az országos értékeknél is alacsonyabb, mely a városban élők relatív magas átlagéletkorával magyarázható elsősorban. Tehát az akcióterületen élők képzettsége elmarad a megyei átlagtól és nem tudja követni a piaci igényeket, szűkül a gazdaság szempontjából fontos minőségi munkaerő kínálat.

Ebből következően a TOP CLLD ESZA keretéből javasolt olyan képzések, programok megvalósítása, melynek a célcsoportja az idősek és az alacsony végzettségűek.

Ezt erősíti meg az a tény, hogy a legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek a 7 éves és idősebbek arányában mutató értéke a két népszámlálás közötti időszakban (2001-2011) nem változott számottevően (27,2-ről 27,4-re). Az érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya jelentős növekedést mutat az utóbbi években 2001 – 2011 között 19,1%-ról 26,4%-ra emelkedett. A 2011. évi városi arány csaknem megegyezik a megyeivel, viszont alatta marad az országos értékeknek. Az egyetemi, főiskolai vagy egyéb oklevéllel rendelkezők száma a legalacsonyabb, de jelentős növekedés figyelhető meg az elmúlt években, hisz a 2001-es év 7,6%-os értéke 2011-re 12,2%-ra emelkedett, azonban mind az emelkedés mértéke, mind az ebbe a csoportba tartozók aránya elmarad a megyei és az országos adatokhoz képest.

Szociális közszolgáltatások

Bölcsődék

A városban önkormányzati fenntartás alatt két tagintézménnyel működik bölcsőde, a működő bölcsődei férőhelyek száma 2000-től 2012-ig változatlanul 110 fő, 2013-ban számuk 123 főre emelkedett. Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma 2000 óta folyamatosan minden évben meghaladja az 1 főt, azonban a 2013 évi bővítésnek köszönhetően az értéke csökkent a korábbi évekhez viszonyítva.

Kiskunfélegyházán a gyermekjóléti és szociális szolgáltatási feladatokat két intézmény látja el, mind a kettő az önkormányzat fenntartásában.

Óvodák

Kiskunfélegyházán 9 db önkormányzati fenntartású óvoda működik, ezek a Dózsa, Kossuthváros, Bercsényi, Százszorszép, Bankfalui, Móravárosi, Szegedi Úti, Móra utcai, Nagyszőlő úti tagintézmények. Az egyház üzemelteti a Constantinum Katolikus Óvodát, illetve alapítvány a Búzavirág Szabad Waldorf Óvodát.

KAPOCS Szociális és Gyermekvédelmi Intézmény

Az intézmény hat település vonatkozásában lát el gyermekjóléti és szociális szolgáltatásokat, Kiskunfélegyházán öt telephelyen működik, hét önálló szakmai egységgel.

Társadalom

A tervezési fórumok alapján kijelenthető, hogy a város civil közösségi élete pezsgő, igen aktív. Az élet legtöbb területét lefedő, nagyszámú bázissal rendelkező civil szereplők aktívan alakítják saját és városuk életét. A tervezési folyamat során nagyon sok előremutató fejlesztési igény és szükséglet került definiálásra.

Civil szervezetek

Kiskunfélegyházán civil szervezetek igen nagy számban vannak jelen a közéletben. Jellemző a rendkívül sokszínű és sokrétű civil szerveződés, amit alátámaszt a civil szervezetek nagy száma is. A városban a bejegyzett szervezetek száma közelít a 200-hoz, az aktívan működőké pedig meghaladja a 100-at. Ezek a szervezetek a közösségi élet szinte minden területét lefedően megtalálhatóak a városban (pl.: kultúra, oktatás, sport, népművészet, hagyományőrzés, érdekképviselet, hitélet, szabadidős tevékenységek, idősek, fiatalok, stb.) A TOP CLLD stratégiai célok meghatározásakor a civil szervezetek igen aktívak voltak a fórumokon és az egyéb rendezvényeken. Fejlesztési elképzeléseiket írásos formában is eljuttatták a tervezői munkacsoport részére. A legnagyobb problémát a forráshiány okozza, ezért nem tudják fejleszteni az infrastruktúrájukat és a tervezett rendezvények közül is sok elmarad. A civil szervezetek hiányosságaként jellemezhető, hogy a legtöbbjük nem rendelkezik beruházási, pályázatírási és megvalósítási tapasztalattal.

Bár a civil szervezetek igen aktívak, mégis csak az akcióterületen élők kisebb hányadát képesek aktivizálni és elérni. A TOP CLLD-ben érintett városi szereplők célja, hogy minél szélesebb körben együtt tudjanak működni az érdekelt felek, be tudják őket vonni a városi rendezvények széles skálájába, lehetőséget biztosítva nekik a bemutatkozásra. A civil szervezetek a stratégia megvalósítása által tovább erősíthetik jelenlétüket a településen, még több akcióterületen élő lakost elérve. Az egyes szereplők közötti együttműködés további szinergiákat eredményez (közös rendezvények, képzések, közösen használt infrastruktúra, stb.).

Jó az együttműködés a város és a civil szervezetek között, az önkormányzat minden évben új pályázati kiírást jelentet meg a civil szervezetek működésének támogatása céljából, a keretösszeg nagysága évente változó, 2015-ben 13 millió Ft volt. Azon szervezetek, amelyek vállalásokat tesznek (pl. rendezvényekre), ezen vállalások teljesítésére is fordíthatják a támogatást.

A városban jóval meghaladja a 100-at az aktív civil szerezetek száma, a bejegyzett civil szervezetek száma pedig a 200-at is megközelíti, így teljes körű bemutatásuk nem lehetséges.

A teljesség igénye nélkül mégis bemutatunk néhány civil szervezetet:

Félegyházi Táncszínház Kulturális Egyesület: 2004. óta végez színvonalas alkotó és előadóművészi tevékenységet, céljaik, hogy minél több fiatal alkotó tehetség szerepeljen az előadásaik alkalmával, továbbá, hogy tevékenységükkel minél több fiatalt ismertessenek meg a zene, a tánc, a színpad, a művészetek szépségeivel. A fiatalok számára rámutassanak olyan értékekre, mint a hagyományőrzés, a magyar néptánc és a magyar népzene. Drámapedagógiai szakembereik segítségével megismertetik a gyermekekkel a színpadi kulisszatitkokat, részt vehetnek szituációs játékokban, színpadi mozgásórákon.

Padkaporos Táncegyüttes: Kiskunfélegyházán 1998-ban, lelkes, táncházba járó fiatalokból alakult az együttes. Városi ünnepségek mellett - melyeknek legtöbbször résztvevői, de néha szervezői is egyben /Libafesztivál, Bajuszfesztivál/ - szerepelnek sok más településén. A Megyejárás című produkcióval a megye képviseletében eljutottak a Nemzeti Színház színpadára is. Európa számos országában mutatták már be táncainkat, kultúránkat.

Kiskunfélegyházi Holló László Képzőművész Kör: Önálló civil kezdeményesen alapuló, hasonló érdeklődésű emberek csoportja, mely 1961 óta képviseli és szolgálja Kiskunfélegyháza képzőművészeti életét. A képzőművész körnek a legnagyobb érdeme, hogy 55 éve folyamatosan és lelkesen működik. Heti rendszerességgel tartja összejöveteleit változó – jelenleg 30 fő – létszámmal, korhatár és képzettségtől függetlenül, nyitottan fogadja az érdeklődőket. Tevékenységének egy jelentős része a folyamatos és klasszikus műtermi munka, mely széleskörűen kapcsolódik a város jelen rendezvényeihez, lehetőség van felvételi felkészülésre, kezdő, hobbyszintű és végzett rajztanárok, képzőművészek alkotnak egy csoportot, ahol az alkotóművészet többféle ágával foglalkoznak.

Kiskunfélegyházi Képző- és Iparművészek Közhasznú Egyesülete: 2007-ben alakult azzal a céllal, hogy Kiskunfélegyháza művészeti életét segítse a kulturális intézményekkel való kapcsolatteremtéssel, rendezvények szervezésével, tehetségek gondozásával. Szorosan együttműködik a Hollókörrel, így van az, hogy a műteremhátteret biztosítja.

Kiskun Múzeum Baráti Köre: a Kiskun Múzeum Baráti Köre Egyesület 1997-ben alakult civil szervezet, amelynek célja a helyi közművelődési tevékenység erősítése, a helyi történelmi és kulturális hagyományok ápolása és a Kiskun Múzeum erkölcsi és anyagi támogatása. Az elmúlt több mint másfél évtizedben számos kiállítás megvalósítását segítette az egyesület, többek között alkotó tagjaik bemutatkozását is. 12 esztendeje segíti és támogatja a szervezet a helyismereti vetélkedő megvalósítását, amelyen évente több, mint 400 diák vesz részt. A következő esztendőkre kiemelt feladatként jelölte meg az egyesület a társadalmi bázis növelését és erősítését, valamint a megfelelő közösségi tér kialakítását a székhelyén.

Plain-Rock Egyesület: a Rocktár Élőzenei Bázis 8 éve üzemel Kiskunfélegyházán több tucat önkéntes egyesületi tag és amatőr zenész segítségével. 500 fős koncertterem évi átlagosan 50 koncerttel, 5 próbaterem, 2 oktatóterem, 1 stúdió, 12 zenekar, közel 60 növendék és 140 táborozó, iskolai, művészeti, jótékonysági és magánrendezvények, jelenleg összesen közel 15.000 személy használja az épületet évről évre.

Natura Hungarica Alapítvány: A 2001-ben alakult alapítvány a fenntartható környezetért és az egészséges társadalomért dolgozik. Fenntartható viselkedésmintákat és komposztálást népszerűsítik

oktatási intézményekben és a lakossági rendezvényeken interaktív formában. Kiemelt céljuk a fiatalok segítése. Ifjúságsegítés keretében ingyenes tréningeket szerveznek a középiskolásoknak, többek között a fotózás, önismereti, projekt menedzsment témában és a digitális világ veszélyeiről. Kreatív projekteket, free hug akciókat, alkotói pályázatokat bonyolítanak le velük és nekik. Rendezvényeik és projektjeik során sikeresen együttműködnek a helyi civilekkel, egyházakkal. Alapítványuk önkéntesei aktív értékőrök, tehát gyűjtik, rendszerezik a helyi értékeket. Kézműves foglalkozásaikon kiskunfélegyházi motívumokkal díszítik a résztvevők ruhadarabjait, textíliáit. Így ötvözik az értékőrzést a divattal és a fenntarthatósággal.

Sorsocskák – a Kárpád-medencei Gyermekért Alapítvány: az alapítvány 2013-ban alakult Dr. Ónodi Izabella fogorvos, Ónodi Árpád rendezvényszervező, valamint Horváth Gábor önkormányzati képviselő vezetésével, amelyhez később Bense Zoltán önkormányzati képviselő is csatlakozott. Az alapítvány elsődleges célja a helyi és környékbeli beteg, rászoruló, valamint tehetséges gyermekek és családjaik életminőségének és értékszemléletének javítása kulturális programok, adományok és kirándulások segítségével. A Sorsocskák Alapítvány alapelve keresztény értékeken nyugszik. Az alapítvány eddig több sikeres jótékonysági akcióban vett részt.

A helyi civil szervezetek bemutatását még nagyon sokáig lehetne folytatni, a terjedelmi korlátok azonban ennek határt szabnak. Ezt a néhány civil szervezetet is csak azért szerettük volna bemutatni, hogy látszódjon az, hogy milyen komoly hagyományai vannak a közösségi élet ezen ágának Kiskunfélegyházán.

A civil szervezetek részéről a stratégia tervezési időszakában számos észrevétel, javaslata, konkrét fejlesztési elképzelés érkezett be, nagy számukra való tekintettel most csak néhányat mutatunk be:

Félegyházi Táncszínház Kulturális Egyesület, a Padkaporos Táncegyüttes, a Kiskunfélegyházi Képző- és Iparművészek Egyesülete és a Holló Kör is a művelődési ház melletti önkormányzati tulajdonban lévő, több helyiségből álló, egykori raktárépületben (6100 Kiskunfélegyháza, Petőfi tér 2.) működik. Az épület jelenlegi állapotában felújításra, korszerűsítésre szorul, többek között az elektromos-, víz és gázhálózat korszerűsítése, komplett vizesblokk kialakítása, nyílászárók teljes cseréjére lenne esedékes. A civil tevékenységek hatékonyabb végzése érdekében a belső udvar barátságos kialakítása, közösségi térként való használatra is fejlesztést indukál. Az épület előtti zöldterület alkalmas lenne egy kis színpad kialakítására.

Móra Ferenc Közművelődési Egyesület tevékenységének fejlesztéséhez eszközbeszerzésre lenne szüksége, ennek keretében e-book olvasó, LCD tv, digitális tábla (Smartboard multi tuch technológiás) kerülne beszerzésre.

Plain-Rock Egyesület (6100 Kiskunfélegyháza, Kossuth u. 35.) működésének helyet adó épületet a Katasztrófavédelmi előírásoknak megfelelő hatályos jogszabályok szerint bővíteni és korszerűsíteni kellene. Szükséges lenne vizesblokk és mozgáskorlátozott mosdó kialakítására a hatályos ANTSZ rendeletek alapján. A korszerűtlen konvektoros fűtés lecserélése korszerű, energiatakarékos központi fűtésre is szükséges. A tevékenység végzéséhez zárt technikai udvar kialakítása, a főbejárati kapubejáró és kapualj felújítása, valamint próbaterem és könnyűzenei oktatóközpontot és ifjúsági klubtér létrehozására lenne szükség.

A Parkerdő fejlesztése is időszerű a rendezvények megtartásához, itt a közvilágítás, a megfelelő áramellátás, vizesblokkok, fix szabadtéri színpad, kalandpark és drótkötélpálya, valamint erdei játszótér kialakítása lenne indokolt.

A Kreatív Mozaik Alapítvány a Kiskunfélegyházi Rendőrkapitányság szakmai felügyelete mellett egy állandó bűnmegelőzési kiállítást szervezne a volt SZTK emeleti szintjén. Dr. Ónodi Izabella képviselő asszonnyal történt egyeztetés alapján a régi SZTK épületében új egészségház létesül, de az egyik emeleti szint üresen maradna, ahol a bűnmegelőzési kiállítás megszervezhető lehetne, ennek infrastrukturális és eszközfejlesztési igényei lesznek.

Összegzésként megállapítható, hogy a civil szervezetek rendelkezésére álló épített infrastruktúra és eszközpark sok esetben hiányos és elavult, így fejlesztésre szorul.

A Katolikus egyházhoz köthető civil szervezetek mostoha körülmények között működnek, így indokolt egy egyházhoz kapcsolódó civil szervezeteknek helyet adó közösségi házat a megfelelő infrastruktúrával, eszközparkkal létrehozni.

Életminőség

Kiskunfélegyházán az oktatás, a szociális ellátás és az egészségügyi szolgáltatások színvonala jónak mondható, a magyar átlagot némileg meghaladja. A lakosság életminőségéhez szorosan hozzátartozik a közszolgáltatások mellett a lakhatás minősége, a közösségi és kulturális élet színvonala, sportolási és kikapcsolódási lehetőségek száma és minősége.

Az ITS megalapozó tanulmány 2.7.1.6. pontja alapján

Ez utóbbit kiszolgáló infrastruktúra a 2014-es KSH adatok alapján azt mutatja, hogy a városban összesen 12 db játszótér, tornapálya, pihenőhely található. A munka utáni gyereknevelés, sportolás, közösségi élet és kikapcsolódás érdekében fontos cél ezen infrastruktúra bővítése, fejlesztése és modernizációja. A város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) tematikus célként rögzíttette a „Települési környezettel való elégedettség” indikátor értékének 20%-os növekedését és a „Városi gondozott zöldfelületek nagysága” indikátor értékének 5%-os növekedését. Ezen célok elérése nem valósítható meg nagy volumenű közterület fejlesztés nélkül. Az ITS Városi szintű középtávú tematikus célként határozza meg az életminőség javítását. Megállapítható, hogy a tervezés időszakban beérkezett vélemények és a statisztikai adatok alapján a közösségi terek infrastrukturális állapota (pl.: utcabútorok, játszóeszközök, színpad, közvilágítás, zöld felület, stb.) és relatív hiánya nem elégítik ki a lakossági és civil igényeket.

Az ITS 2.8. pontja szerint, „a város jelenleg is számos zöldfelülettel rendelkezik, így a meglévő zöldfelületek mennyiségi megtartása mellett a minőségi fejlesztés, a városrészekben hiányzó közösségi terek, közparkok kialakítása az elődleges cél. A város turisztikai központi, fürdővárosi funkciójának kihasználásához nélkülözhetetlen a zöldterületek megléte, igényes kivitelezése és fenntartása. „A közösségi terek, parkok fejlesztése kiemelten fontos az élhető városi környezet megteremtése érdekében. Mivel a városban aktív a közösségi, társadalmi élet, amelyet döntő többségében a helyi civil szervezetek kezdeményeznek és szerveznek, így a fent említett közterek kiemelt helyszínei lehetnek a szabadtéren megrendezésre kerülő rendezvényeknek.”

Az ITS 2.8. pontjának ezen megállapítása egyezik a HKFS stratégia tervezői egyeztetésein felmerült lakossági és civil igényekkel. A beavatkozások fókusz területe a nagy lakosságszámmal rendelkező Kossutváros és Petőfi lakótelep lesz, ahol a szabadidős és közösségi infrastruktúra hiányos és elavult.

Az ITS 3.2. pontjában stratégiai fejlesztési célként került meghatározásra a történelmileg kialakult településszerkezet értékeinek megőrzése és megújítása. A város zöldfelületeinek felújítása, lehetőségek szerinti bővítése. Ugyancsak kiemelt figyelmet érdemel a városi parkerdő is, amely jelenlegi elhanyagolt állapotában funkcióját betölteni nem képes.

Szintén az ITS 3.2. pontjában deklarált cél az identitástudat erősítése, és annak társadalmi erővé való transzformálása, a lakossági és civil szervezeti kezdeményezőkészség fejlesztése. Ezen tevékenységek ösztönzőleg hathatnak a város kiegyensúlyozott, a lakosság igényeit is tükröző továbbfejlődéséhez. A térségi központi funkció erősítése szintén az ITS-ben nevesített cél, ami a partneri kapcsolatok erősítésével és a belváros újjáélesztésével érhető el.

Ezen ITS-ben rögzített célok manapság is aktuálisak, a TOP CLLD forrásainak hatékony felhasználásával ezen célok elérése reálissá válik.

Lakhatás

A kiskunfélegyházi lakásállomány 2001-2010 között lassú folyamatos emelkedést mutatott, majd 2011-ben egy nagyobb visszaesést követően újra nagyon lassú növekedési pályára állt. A lakosságszám és a lakásállomány aránya 2 körüli értéket mutat, ami átlagosan 2 fős háztartásokat jelent. Vélhetően sok az üres ingatlan, illetve sokan egyedül élnek. A népesség lassú csökkenésével és az ingatlan állomány elöregedésével ez a trend várhatóan folytatódni fog.

A HKFS keretéből célszerű támogatást biztosítani az idős korú és fogyatékos emberekre odafigyelő, valamint ezen célcsoport egészségügyi riasztó rendszerét működtető civil szervezetek támogatására is.

7. ábra A kiskunfélegyházi lakásállomány 2001-2014 között

Időszak	Lakásállomány (db)
2001. év	14 075
2002. év	14 103
2003. év	14 228
2004. év	14 343
2005. év	14 402
2006. év	14 468
2007. év	14 567
2008. év	14 644
2009. év	14 684
2010. év	14 729

2011. év	14 546
2012. év	14 552
2013. év	14 556
2014. év	14 559

Forrás: KSH

Demográfiai helyzet, koreloszlás, vándorlási különbözet

A KSH 2011-es legutolsó népszámlálási adatai alapján Kiskunfélegyháza állandó népessége: 29.769 fő, lakónépessége: 30.172 fő volt. A népsűrűség 1 km^2-re a lakónépesség vonatkozásában: 117,7, az állandó népesség vonatkozásában 116,1 fő/km2. A lakónépességen belül a 30-34, a 35-39 és az 55-59 éves korúak lélekszáma emelkedik ki és érdekes módon még a 70-74 éves korúak aránya sem kiugróan alacsony, ugyanakkor sajnálatos, hogy az 5-9 éves korú társadalmi réteg ilyen alacsony részaránnyal van csak jelen.

3. sz. táblázat: Népesség koreloszlása, Kiskunfélegyháza (2011)

Korcsoport	Fő	Korcsoport aránya
4 éves és fiatalabb népesség száma	1433	4,75%
5-9 éves népesség száma	1372	4,55%
10-14 éves népesség száma	1440	4,77%
15-19 éves népesség száma	2079	6,89%
20-24 éves népesség száma	1681	5,57%
25-29 éves népesség száma	1713	5,68%
30-34 éves népesség száma	2189	7,26%
35-39 éves népesség száma	2359	7,82%
40-44 éves népesség száma	2043	6,77%
45-59 éves népesség száma	1933	6,41%
50-54 éves népesség száma	2084	6,91%
55-59 éves népesség száma	2393	7,93%
60-64 éves népesség száma	2058	6,82%
65-69 éves népesség száma	1691	5,60%
70-74 éves népesség száma	1328	4,40%
75-79 éves népesség száma	1075	3,56%
80-84 éves népesség száma	777	2,58%
85 éves és idősebb népesség száma	524	1,74%
Összesen:	**30172**	**100,00%**

Forrás: KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján saját szerkesztés

A népesség alakulása jól kiolvasható az ITS megalapozó tanulmányából, ami alapján a teljes népmozgalom (tényleges szaporodás): 2001-ben – 421 fő volt, 2011-ben -335 fő. Ezen belül 2001-ben a vándorlási különbözet – 230 fő volt, 2011-ben – 127 fő.

A népesség negatív alakulása miatt, összhangban az ITS-ben meghatározott: „A város népességmegtartó képességének megteremtése, a humán erőforrások átfogó fejlesztése.” céllal több, a népesség megtartásra pozitív hatást gyakorló művelet tervezése szükséges.

Összegezve, a város lakossága csökken és elöregszik, a vándorlás egyenlege is negatív.

A népesség megtartás eszköze lehet a lakhatási körülmények és lakókörnyezet fejlesztése. A TOP CLLD keretében lakóingatlan fejlesztés nem lehetséges, de összhangban a beérkezett igényekkel a lakóövezetek hiányos szabadidős infrastruktúra fejlesztése javasolt, továbbá az ESZA forráskeret terhére civil és önkormányzati intézmények által szervezett programok és rendezvények támogatása is szükséges az infrastruktúra tartalommal történő megtöltése érdekében.

A vállalkozói szektor igénye szintén összefügg az életminőséggel és a népesség megtartással. Itt a HKFS ESZA forráskerete célzott képzési programokkal az akcióterületen élő hátrányos helyzetű csoportok társadalomba integrálását segítheti elő, ami a munkaerő piacra is jótékony hatással lenne. A képzési programok támogatása előtt a vállalkozói szektor igényei szerinti képzések megvalósítása lenne célszerű, ami közvetetten segíti a TOP CLLD kiírás gazdaságfejlesztési céljainak elérését.

Gazdaság helyzete

A városban az összes regisztrált vállalkozás több mint 40 %-a a mezőgazdaságban tevékenykedik, míg az iparban regisztrált vállalkozások száma alig több, mint 8 %, és ez arány 2008 óta folyamatosan csökken, ennek ellenére az ipari tevékenység is meghatározó a város életében, az Ipari Park kihasználtsága folyamatosan növekszik. A városban működő vállalkozásokat a Kiskunfélegyházi Gazdaságfejlesztő és Munkahelyteremtő Egyesület fogja össze, tájékoztatást és segítséget nyújtva tagjainak.

Kiskunfélegyházán kis mértékben ugyan, de folyamatosan növekszik a regisztrált vállalkozások száma, nő a foglalkoztatási igény, azonban a helyi szakképzés nem képes követni a jelentkező szükségleteket, így viszonylag magas a városba napi gyakorisággal munkába járók arány.

Foglalkoztatottság

Kiskunfélegyháza foglalkoztatottainak jelentős része iparban, építőiparban dolgozott a 2011. évi népszámlálási adatok szerint (3 705 fő), amely az összes foglalkoztatott 31 %-át teszi ki. Az egyéb szellemi foglalkozású főcsoportba is jelentős számú (2 369 fő) foglalkoztatott sorolható. A városban meghatározó továbbá a vezető, értelmiségi foglalkoztatottak száma, melytől alig marad el a kereskedelmi és szolgáltatási ágazatban dolgozók aránya. A 15-64 éves népességen belül a foglalkoztatottak aránya a 2001-es népszámlálás idején 56,5 % volt, amely kis mértékben meghaladta a Bács-Kiskun megyei járások átlagos értékét (54,5 %). 2011-re a foglalkoztatottak aránya a városban bár növekedett (58,9 %), azonban a növekedés mértéke nem volt olyan ütemű, mint a megyei járásközpontok esetében (58,3 %).

Kiskunfélegyháza foglalkoztatási adatait más Bács-Kiskun megyei járásszékhely településeivel (pl.: Kiskunhalas, Kiskunmajsa, Kalocsa) összehasonlítva Kiskunfélegyháza értékei kedvezőnek tekinthetők, megállapítható, hogy a munkanélküliségi és foglalkoztatási adatok 2009 óta javulnak.

A munkaképes korú lakosságon belül nyilvántartott álláskeresők aránya 2014-ben Kiskunfélegyházán 5,1% volt, a Kiskunfélegyházi járásban 5,6%, ami alacsonyabb, mint az országos átlag (6,1%).

8. ábra Nyilvántartott álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség százalékában (%)

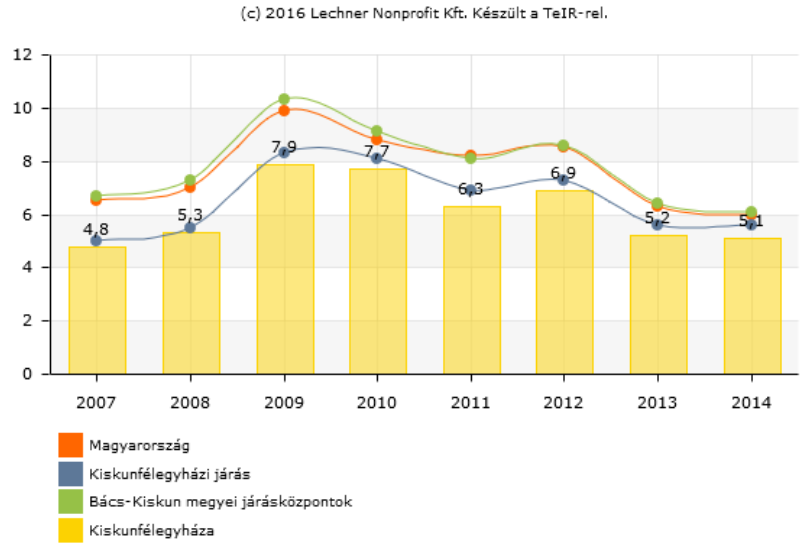

Forrás:Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

9. ábra A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában)

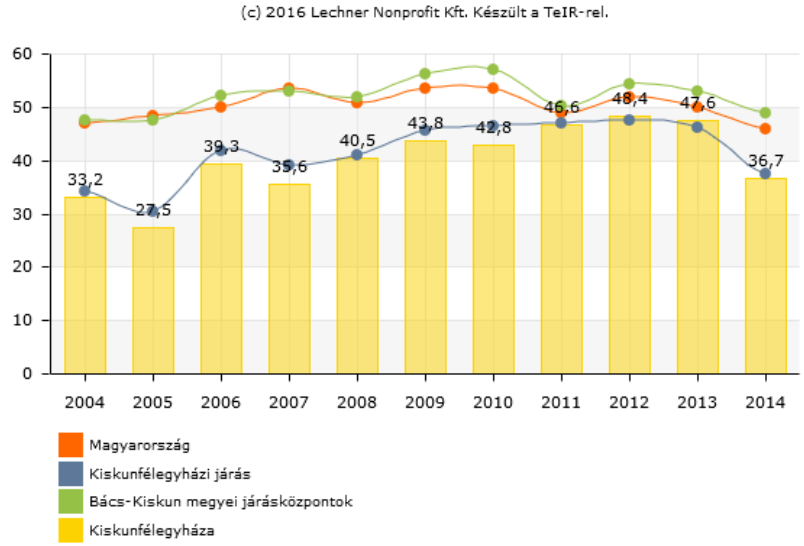

Forrás:Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

2014-ben a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya Kiskunfélegyháza városban 36,7%, Kiskunfélegyháza járásban: 37,4%, Bács-Kiskun megyében: 49%, míg Magyarországon: 45,9% volt.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a munkaerő piac helyzete 2009-2010 óta folyamatosan javult, amit alátámaszt a vállalkozói szektor problémafelvetése is, miszerint kezd hiány kialakulni a munkaerő piacon. Az egyes szektorok (vállalkozók, civilek, lakosság, önkormányzat) közötti partneri kapcsolat erősítése szükséges, hogy a munkaerő piac kínálati oldala megfelelő legyen, mert a hosszú távú

fenntartható gazdasági növekedés nem valósítható meg ennek hiányában. Összegezve, az elmúlt évek gazdasági növekedésének hatására felfutó megrendelés állomány kiszolgálásához szükséges szakképzett munkaerő nem áll helyben rendelkezése.

A TOP CLLD elsősorban a lakosság egyes célcsoportjainak célzott fejlesztésével tud ebben segítséget nyújtani. Az akcióterületi lakosságon beleül a célcsoport, a munkaerőképes, aktív 16-70 közötti lakosság, ezen belül is azon hátrányos helyzetű célcsoportok (nők, idősek, pályakezdők, alapfokú képzettséggel rendelkezők, nagycsaládosok, digitális írástudatlanok) fejlesztése lehet a cél, akik a munkaerő kínálati oldalára be tudnak lépni egy vagy több TOP CLLD képzésben elvégzett képzést követően. Fontos, hogy a műveletekhez kapcsolódó pályázati felhívások tartalmát egyeztetni kell a foglalkoztatási paktum keretéből finanszírozott programokkal és képzésekkel, a kettős finanszírozás elkerülése érdekében.

Városi rendezvények

Kiskunfélegyházán az utóbbi 2 évben a kulturális élet és a városi rendezvények színvonala emelkedett, a kínálat színesebbé vált, a rég elfeledett hagyományőrző programok újjáéledtek. Szemmel láthatóan a város újra „feléledt", és egyfajta „városi pezsgés" vette kezdetét. Cél egyrészt a városi rendezvények folyamatos bővítése, emellett a város lakossági igényeinek minél szélesebb körű kielégítése, amit alátámasztanak a személyes megkeresések, kérdőívezés és a piackutatás.

Hagyományőrző városi rendezvények:

Városi Farsang:

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata és a Móra Ferenc Művelődési Központ által szervezett hagyományőrző program a Városi Farsang, mely 2016-ban január végén került megrendezésre.

A jeles ünnep alkalmával a város főutcáján, a platán fákkal övezett Kossuth utcán, gólyalábas mutatványosokkal felvonul a város apraja-nagyja a művelődési központig, ahol különböző néptánc bemutatók, aprók tánca és kézműves foglalkozás várja az érdeklődőket. Majd estefelé, a város egyik főterén, a Petőfi téren hatalmas nagy tüzet rakva a néptáncosok, népzenészek és a gólyalábasok segítségével elégetik a Télboszorkát és körbetáncolják a hatalmas tüzet. Ezután indul el a nagy dínom-dánom, a hajnalig tartó táncház a művelődési központ nagytermében a helyi és a környékbeli néptáncegyüttesek segítségével.

Városalapítók Hete Kulturális és Hagyományőrző Fesztivál:

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata immár több mint egy évtizede minden májusban, városunk megalapításának ünnepe alkalmából rendezi meg ezt a fesztivált, melybe a település számos kulturális- és közintézménye bekapcsolódik. A Móra Ferenc Művelődési Központ, a Petőfi Sándor Városi Könyvtár és a Kiskun Múzeum többek között egy-egy kiállítással, előadásokkal, színházi estekkel járulnak hozzá a fesztivál színvonalas megrendezéséhez. A városalapítók hetének hétvégéjén a főszerep a város egyik főterén, a Béke téren felállított szabadtéri színpadé, ahol gazdag kulturális programot kínálnak a látogatóknak. A rendezvény alatt kitelepülnek azok a kézműves árusok, akiknek portékáját megvásárolhatják az érdeklődők. A jó hangulatot és a „teli pocakot" a kitelepült vendéglátóegységek biztosítják. A fesztivált vasárnap éjszaka, megkoronázva a hetet, tűzijátékkal zárják.

„MIÉNK ITT A TÉR” – szabadtéri kiállítás és fesztivál

A Móra Ferenc Művelődési Központ a város központjában, a Petőfi szobor mögötti zöld területen, a Városalapítók Hetének egyik fő program elemeként minden évben megrendezi ezt a szabadtéri kiállítást, melynek mottója: „Ha a látogató nem megy az alkotóhoz, akkor az alkotó megy a látogatóhoz.” A szabadtéri kiállítás alkalmával lehetőségük van az alkotóknak személyesen találkozni a látogatókkal, hiszen a tárlat a nap 24 órájában megtekinthető és melyet napközben többnyire maguk a kiállító művészek őriznek. Nappal természetes fénnyel, éjszaka mécsesekkel, fáklyákkal vannak megvilágítva a kiállított alkotások. Többnyire fiatal alkotók munkái kerülnek kiállításra, lehetőséget biztosítva nekik a bemutatkozásra. A rendelkezésre álló időt és teret, hogy vonzóbbá tegyék a kiállítást, minden nap egy szabadtéri programmal töltik meg a szervezők, érintve a kultúra minél több területét. A programok között szerepel fúvószenekari koncert, könnyűzenei koncertek, jazz és blues estek, felolvasó estek, filmvetítések.

Kiskunfélegyházi Libafesztivál

2016-ban XVIII. alkalommal kerül megrendezésre a Kiskunfélegyházi Libafesztivál az Integrál Zrt. és Kiskunfélegyháza Város Önkormányzatának támogatásával, a Móra Ferenc Művelődési központ szervezésében. A közel három nap alatt az ideérkező akár bel-, akár külföldi látogatók olyan színvonalas programokat láthatnak, hallhatnak, érzékelhetnek, mely a fesztiválok nemében már lassan nemzetközi hírű. A libamáj és a hízott libából származó termékek ma már hungarikumnak minősülnek, melyre a fesztivál koncepciója épül. A programsorozat minden évben egy Liba konferenciával indul, melyre az Integrál Zrt. hívja meg partnereit, majd ezt követi két napon keresztül egy több helyszínből álló, program együttesekből felépülő arzenál. A felállított két szabadtéri színpadon felváltva jelennek meg a hazai és nemzetközi hírű, magas kultúrából érkező sztár fellépők. Emellett a kisgyermekes családokat gyermekkoncertek, kézműves foglalkozások, fotószínház, fakörhinta várja. A fesztivál jellegéhez igazodva szerveznek főzőversenyt libából, indul libabusz, de megtalálható a kis libasimogató is. Szerveznek Mesterek utcáját a kitelepült kézműves kirakodó vásárosokkal, a Hungarikum udvarban pedig megtalálható a helyi ízek bemutatója és vására. 2016-ban a fesztivál egyik fő programelemeként III. alkalommal kerül megrendezésre a Kunsági Néptánc Találkozó, melyen ismert és kevésbé ismert együttesek, zenekarok szórakoztatják a közönséget határon innen és túlról.

Szüreti felvonulás

Minden év szeptember végén – lovas nemzet lévén – lovas kocsik, lovasok menetelnek végig a Haleszi Gazdakörtől a főutcán át a Városházáig. A célállomáson színes bemutatókat tekinthetnek meg az érdeklődők, valamint elismerések kerülnek kiosztásra. Az új bor megáldása és néptáncosok műsora teszi színessé a rendezvényt, mely tavaly, 2016-ban további színpadi produkciókkal és kézműves vásársorral kerülne bővítésre. A nap zárásaként a szüreti bálon fokozódik a hangulat.

Adventi forgatag

Az advent időszakához igazodva minden adventi szombaton felgyullad a város adventi koszorúján az adventi gyertya, melyet ünnepi műsor és köszöntés kísér. A negyedik gyertya meggyújtása előtti napokban a város főterén felállított rendezvénysátorba kitelepülnek a helyi kézműves mesterek és portékájukat árulják, miközben a sátorban felállított színpadon különböző karácsonyi műsorok, programok kerülnek megrendezésre.

Nemzeti ünnepekhez kapcsolódó városi rendezvények:

Március 15-i ünnepség

2016-ban elindult egy rendhagyó megemlékezés, ami tömegeket vonzott a városba. Egy fáklyás felvonulás szerveződött a város főutcáján, interaktív állomásokkal színesítve, ahol látványos, zenés, iskolák közreműködésével megtartott, előadások repítették vissza a nézőket a történelem eseményeibe.

Május 1. – Majális

A pályázati úton megújult városi Parkerdő adott helyszínt már 2015-ben (6 év szünet után) ennek a rendezvénynek. Az erdő adottságait kihasználva két tisztáson zajlottak a programok. A „kistisztáson" színes színpadi műsorok kerültek megrendezésre reggeltől estig, zárásként sztár fellépővel, a „nagytisztás" adott otthont a sportbemutatóknak, a civil szervezetek bemutatkozási lehetőségeinek, a kereskedőknek, számos kitelepülő főzőnek és a kedvelt vidámparknak.

Városi Gyermeknap

Május utolsó vasárnapja a gyermekeké, melyre mindig nagy hangsúlyt fektetünk. Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata és a Móra Ferenc Művelődési központ karöltve, ezen a napon a város központjába egy gyermekvárost varázsol, ahol minden kedves és szép megtalálható, ami egy gyermek számára vonzó lehet. Bábszínház, mese előadás, gyermek koncert, lovagoltatás, kutyussimogató, kézműves foglalkozások, népi játszótér, fakörhinta, fajátékok, gólyalábas mutatványosok, kréta rajzverseny várja a kicsiket és nagyokat. A rendezvényen számos civil szervezet is megjelenik és képviselteti magát, úgymint pl. a Nagycsaládosok Egyesülete, a Mozgáskorlátozottak Egyesülete, a Natura Hungarica Alapítvány.

Félegyházi Napok Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata minden évben megszervezi államalapításunk alkalmából az augusztus 20-i ünnepségeket, melybe több városi intézmény is bekapcsolódik. A kulturális intézmények egy-egy előadással, kiállítással színesítik a rendezvényt. A központi programok helyszíne a főtéren felállított szabadtéri színpad, ahol számos kulturális rendezvény, koncertek, sztár fellépők szórakoztatják a közönséget. A színpad köré kitelepült vendéglátóegységek, kézműves vásár és bor tér teszi vonzóbbá a rendezvényt, amelyet késő este egy tűzijátékkal zárunk.

Városrészek fesztiváljai - családközpontú rendezvények:

A helyi önkormányzati képviselők, valamint kulturális intézmények közreműködésével valósul meg több családközpontú rendezvény a különböző városrészekben. Mivel Kiskunfélegyháza több körzetre osztható, így a különböző városrészek lakói örömmel veszik ezeket a kezdeményezéseket. Ezeken a fesztiválokon színes színpadi programokkal várják az oda látogatókat, ahol mind a helyi fellépők, illetve több stílus sztárjai is képviseltetik magukat. Emellett elmaradhatatlan a kereskedősor, színes portékákkal, finomságokkal. Vidámpark és gyermekjátszótér szórakoztatja a kisebbeket, vendéglátó egységeknél kapcsolódhatnak ki a felnőttek. Ilyen városrészi fesztiválok többek között: a Kossuthvárosi Családi Nap, a Tréfás-Békás Forgatag a Békás városrészben, a Bankfalui Napok, a Gazdakörök Fesztiváljai, valamint a Petőfi Lakótelepi Napok.

Kulturális intézmények – civil szervezetek által szervezett rendezvények

A város közművelődési kulturális intézményei a Petőfi Sándor Városi Könyvtár, a Kiskun Múzeum, valamint a Móra Ferenc Művelődési Központ folyamatosan, egész évben több színvonalas programmal, előadói estekkel várja az érdeklődőket. A kulturális intézmények mellett a helyi civil szerveződések is aktívan bekapcsolódnak a város közösségi életébe különböző – akár nemzetközi hírnévnek örvendő – programok megrendezésével, úgymint pl. a Kézműves Sörfesztivál, a Nemzetközi Oldalkocsis Motoros Találkozó, a Nyeregszemle, országos kutyakiállítás a Városi Parkerdőben. A helyi civil szervezetek rendszeresen szerveznek tagságuk részére „csapatépítő" programokat.

3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások

A 2014-2020-as Operatív Programok keretében a TOP-2.1.2-15 Zöld város kialakítása c. pályázati felhívás célja a városi környezet javítása, valamint a gazdaságfejlesztési beavatkozások támogatása. A kijelölt akcióterületen támogatható a városi zöld infrastruktúra hálózat rekonstrukciója / kialakítása közterületeken, ill. a konzorciumi partner tulajdonában lévő területeken.

A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia illeszkedik a zöld város pályázati felhíváshoz és kiegészíti azt. A HKFS tervezése során az önkormányzattal egyeztetésre került a zöld város pályázat tervezett tartalma, annak érdekében, hogy ne legyen átfedés a tervezett kulcsprojektek megvalósítása és Zöld város projekt között. A HKFS megvalósítása során a munkaszervezetnek ügyelnie kell arra, hogy már a pályázati felhívások meghirdetésekor kizárja azon tevékenységek támogatását, amelyek a Zöld város programból kerülnek esetlegesen a későbbiekben finanszírozásra.

A tervezett Zöld város projekt tartalma: a projekt tárgya a városközponti zöldfelületek rekonstrukciója és új városi aktív rekreációs zöldterületek kialakítása, a városközponti közterületek átfogó felújítása, a Béke téri piac fejlesztése.

KEHOP-5.4.1. felhívás, szemléletformálási programok megvalósítása. Cél: civil szervezetek, egyházi fenntartású intézmények, önkormányzatok, oktatási intézmények, központi költségvetési szervek részére az energiatudatos, fenntartható életvitel elősegítése. Az akcióterületen megvalósuló szemléletformáló kampányok tevékenységei nem finanszírozhatók a TOP CLLD keretéből.

TOP-3.2.1. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése c. pályázat. A felhívás célja a megyei, települési, illetve nemzetiségi önkormányzatok épületállományának energetikai szempontú fejlesztése és a megújuló energiaforrások használatának elterjesztése ebben a szektorban. A fejlesztések esetében a cél, az önkormányzati tulajdonú épületek hőszigetelésének korszerűsítése, épületgépészetének fejlesztése, valamint a megújuló energiaforrások fokozottabb kihasználása, ezzel csökkentve az önkormányzatok energiaköltség-jellegű kiadásait, a fosszilis energiahordozóktól való függésüket, valamint Magyarország üvegházhatású gázkibocsátásait.

A HKFS keretében specifikus cél a civil és önkormányzati szektor infrastruktúrájának fejlesztése, mely célba belefér az energetikai szempontú korszerűsítés és modernizáció is. A TOP-3.2.1. felhívás keretében támogatásban részesülő önkormányzati fenntartású épületek nem kaphatnak támogatást a TOP CLLD keretében. Az önkormányzat tervei alapján a projekt keretében önkormányzati tulajdonú bölcsődék, óvodák, oktatási intézmények illetve szociális és egyéb közintézményekben, összesen 26

helyszínen, 50 kilowatt teljesítményt meg nem haladó háztartási méretű napelemes kiserőművek kerülnek kialakításra.

Megyei és települési szinten megfogalmazott fejlesztési prioritások/beavatkozási területek/projektek, kapcsolódási pontok

Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési koncepció

A koncepció helyzetelemzés 1.2.dc) pontja is rögzíti, hogy Bács-Kiskun megye népessége csökken, ami alól sajnos Kiskunfélegyháza Városáért Helyi Közösség által lefedett akcióterület sem jelent kivételt.

A koncepció javaslattevő fázisa átfogó célként nevesíti „az emberek és a környezet harmonikus együttélésének megteremtése" célt, ennek elérését segíti a jelen stratégia mentén tervezett közösségi programok megvalósítása.

Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési program

A Bács-Kiskun 2020 területfejlesztési program átfogó céljai összhangban a Nemzeti Fejlesztés 2030 céljaival a következő négy területre irányulnak: társadalmi-gazdasági fejlődés, környezeti fenntarthatóság, megújuló társadalom, jelentős térségi különbségek csökkentése.

A területfejlesztési program hét prioritása közül az első prioritás „Gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés" céljainak elérését segíti jelen HKFS megvalósítása. A HKFS-ben tervezett ESZA programok, képzések és rendezvények hozzájárulnak ezen prioritás céljainak eléréséhez is. Az akcióterületen élők képzése révén megnyílhat a munkaerőpiac előttük, ami az egyre szűkülő munkaerő kínálat miatt a helyi vállalkozásoknak is érdeke. A közösségi élet lehetőségeinek bővülése, a helyi identitás erősödése kihat a helyi lakosok és egyben munkavállalók általános lelkiállapotára, ami szintén pozitív irányba mozdítja el a termelékenységet.

A területfejlesztési program 6. prioritása „Közösségek önszervező, öngondoskodó és együttműködési készségének kibontakoztatása" szorosan összekapcsolódik a TOP CLLD program céljaival. A program kiemeli, hogy mennyire fontos a társadalmi tőke: „az emberek közötti interakció és kommunikáció milyensége, amely a társadalmi-gazdasági kapcsolatok, az üzleti hálózatok (formális és informális), bizalmon alapuló együttműködések stb.".

Kiskunfélegyháza Városáért Helyi Közösség céljai abszolút illeszkednek a prioritáshoz, azon belül is elsősorban a 2. pontban „Társadalmi-gazdasági aktivitás növelése, megtartó helyi társadalom" meghatározott alábbi elváráshoz: „A helyi identitás erősítésében, a helyi adottságok feltárásában és gondozásában aktív szerepet játszó nonprofit szervezetek kezdeményezéseit, fejlesztéseit fenntartóságot célzó eszközökkel kell támogatni".

Kiskunfélegyháza Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS)

Kiskunfélegyháza Város Integrált Városfejlesztési Stratégiáját 2008-ban készítette el. Az itt megfogalmazott jövőkép összhangban van a koncepcióban felvázolt hosszú távú jövőképpel: „fenntartható, stabil gazdasági növekedés elérése, mely ideális városi környezetet teremt, ezáltal vonzóvá teszi Kiskunfélegyházát és térségét az itt lakók, a letelepedni szándékozók és az idelátogató turisták számára egyaránt". Az ITS-ben rögzített jövőkép: „Elvárás és elérhetőnek gondolt cél, hogy a város a fejlett európai városok színvonalát eléri, a létbiztonság erősödik, a mezőgazdaság és ipar

dinamikusan fejlődik." Jelen Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia céljai illeszkednek és hozzájárulnak a jövőkép eléréséhez, mivel fejlett európai városi életszínvonal csak erős civil szervezeti szektorral és gazdag kulturális és közösségi programokkal és infrastruktúrával biztosítható.

Az ITS-ben az alábbi átfogó célok kerültek rögzítésre: „A város népességmegtartó képességének megteremtése, a humán erőforrások átfogó fejlesztése". Ezen városi célhoz a HKFS illeszkedése teljes körű, a HKFS külön műveletben tervezi támogatni a helyi civil és önkormányzati szervezeteket és a városi lakosságot. A műveletek forrásaiból képzések is támogathatók lesznek, így közvetlenül biztosítható a humán erőforrás fejlesztése és közvetve biztosítható a népesség helyben tartása.

„A város dinamizálása, a gazdasági-társadalmi fejlődés hatásaként a területi kisugárzás, ellátó képesség növelése, térségközpont szerep növelése." A HACS a HKFS megvalósításával dinamizálni fogja a város egyébként is aktív civil szervezeteit, vállalkozóit, önkormányzati, állami, egyházi intézményeit, szervezeteit. A kulturális és közösségi infrastruktúra fejlesztése, valamint az ezekre épülő rendezvények, képzések hatása tovább gyűrűzik a város határain túlra, így erősítve Kiskunfélegyháza térségi vezető szerepét.

Helyi esélyegyenlőségi terv

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata a 151/2013 (VI.27.) határozatával 2013.06.27-én elfogadta Kiskunfélegyháza Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját a 2013-2018 közötti időszakra vonatkozóan. A program átfogó célja, hogy minden Kiskunfélegyházán lakó állampolgárnak esélye legyen hozzáférni a jó minőségű közszolgáltatásokhoz, valamint javuljanak az életminőségüket szolgáló feltételek. A HKFS céljai részben átfedésben állnak a Helyi Esélyegyenlőségi Program céljaival, hiszen a kulturális és közösségi szolgáltatások és azok infrastruktúrája javulni fog a HKFS megvalósításával.

A két program alábbi célkitűzései közösek:

- egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség biztosítása
- közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása
- diszkriminációmentesség

A HKFS elkészítése és majdani megvalósítása során a fent felsorolt alapértékek maximálisan figyelembe vételre kerülnek. A program 3.4. pontjában a közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása pontban leírtak – közszolgáltatások minőségének javítása - szintén összhangban állnak a HKFS céljaival.

A település gazdasági és környezeti fejlődését és a befogadást támogató programok, szolgáltatások és a HKFS összefüggései

Turisztikai Desztináció Menedzsment (TDM)

Kiskunfélegyháza Városa nem tagja a TDM-nek, így átfedés a HKFS-sel nincsen. A HKFS gazdaságfejlesztési céljainak elérése érdekében fontos, hogy a turisztikai ágazat, a civilek és az önkormányzat együttműködjön annak érdekében, hogy minél több vendég érkezzen Kiskunfélegyházára. A TOP CLLD ESZA forrásai lehetőséget nyújtanak arra, hogy a civil szervezetek elsősorban a programból finanszírozott rendezvényeken bemutassák a város nevezetességeit, hagyományait, kulturális és közösségi programjaikat, amik közvetve még több városba érkező látogatót jelenthetnek.

Natúrpark

Kiskunfélegyháza akcióterülete natúrparkkal nem érintett.

Foglalkoztatási paktum

A „Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések TOP-5.1.1 pályázat" célja az egész megyére kiterjedően létrejövő foglalkoztatási együttműködés (paktum) létrehozása és működtetése. A TOP keretében elérhető forrás segítségével olyan képzési és foglalkoztatási programok valósíthatók meg, melyek a megye munkaerőpiacának bővítéséhez, a célcsoportok képzéséhez, eredményesebb elhelyezkedéséhez és foglalkoztatásuk ösztönzéséhez szükségesek.

A pályázatot konzorciumi együttműködésben készítette elő és nyújtotta be a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.

A célkitűzések között szerepel az alacsony iskolai végzettségűek, a fiatalok, a nők, az idősek, valamint a munkanélküliség által veszélyeztetett csoportok foglalkoztatásának növelése.

A HKFS ESZA forrásainak terhére a foglalkoztatási paktumból kimaradó célcsoportok részére, az akcióterületen lévő vállalkozók igényeinek figyelembe vétele mellett speciális képzések és programok valósíthatók meg.

Rendelet az önkormányzat közművelődési feladatellátásáról

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzat Képviselőtestülete a 32/2011. (XI.04.) rendeletében szabályozza az önkormányzat közművelődési feladatellátását. A rendelet az önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § /1/ bekezdés, valamint az 1997. évi CXL. törvény 77. §-a alapján, a helyi közművelődés feladatainak ellátásáról, szabályozza a helyi közművelődési tevékenység ellátásával és támogatásával kapcsolatos feladatokat.

A rendelet alapelve, hogy Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata biztosítja mindenkinek azt a jogot, hogy megismerhesse a kulturális örökség javait, igénybe vegye a nyilvános könyvtári ellátást, a muzeális és közművelődési intézmények szolgáltatásait, műveltségét, készségeit életének minden szakaszában gyarapítsa, közművelődési jogai érvényesítése céljából létrehozandó közösségei működéséhez támogatást igényeljen, művelődési céljai megvalósításához közművelődési színteret, szervező, szervezeti és tartalmi segítséget kapjon.

A rendelet hatálya kiterjed:

- a helyi közművelődési tevékenység megvalósulásában résztvevő természetes és jogi személyekre;

- az önkormányzat által fenntartott közművelődési, közgyűjteményi intézményekre;

- a városban működő nem önkormányzati fenntartású művelődési intézmények, civil szervezetek, művészeti csoportok, vállalkozók által – közművelődési megállapodás keretében – bonyolított tevékenységekre, feladatokra;

- a városban működő – az önkormányzat által kiemelten, vagy pályázati eljárás keretében támogatott – kulturális célú civil szervezetekre, művészeti csoportokra.

- Egyéb szervezetek, intézmények – önkormányzat által támogatott – kulturális, közművelődési célú feladatvállalásaira.

Az önkormányzat közművelődési feladatellátással kapcsolatos feladatai:

1) a város sokszínű kulturális életének megtartása, fejlesztése.
2) a kulturális hagyományok ápolása.
3) a lakosság művelődési igényeinek kielégítése.
4) a város kulturális kapcsolatrendszerének szélesítése.
5) új kulturális értékek létrehozásának támogatása.

A HKFS megvalósítása során a HACS-csal együttműködve célszerű lehet a közművelődési feladat ellátási rendelet felülvizsgálata, hiszen a fent felsorolt önkormányzati feladatok ellátásában – közművelődési megállapodások megkötésével - bevonhatók lesznek a civil szervezetek. A megállapodások megkötésével erősíthető a HKFS keretéből támogatott fejlesztések fenntarthatósága. Jelenleg az önkormányzat, a közművelődési feladatait, a Petőfi Sándor Városi Könyvtár és a Móra Ferenc Művelődési Központ fenntartásával és működtetésével látja el.

3.3 SWOT

	Belső erősségek	**Belső gyengeségek**
Társadalom	• a kiskunfélegyházi civil szervezetek nagy számban működnek az akcióterületen (több mint 100 civil szervezet működik a településen). • a civil szervezetek nagyon aktívak, igen széles körben (pl.: kultúra, hagyományőrzés, időskorúak, sport, egészség, stb.) tevékenykednek az akcióterületen, a különböző rendezvények, programok szervezésében aktívak, illetve együttműködnek az önkormányzattal és a vállalkozói szektorral. • a város központi szerepköre társadalmi (oktatás, szociális ellátás, egészségügy), kulturális, gazdasági és idegenforgalmi szempontból is érvényesül. • az egyes szereplők közötti együttműködés további szinergiákat eredményez (közös rendezvények, képzések, közösen használt infrastruktúra, stb.).	• a civil szervezetek és a városi fenntartású intézmények tőkeszegények, sok esetben nincs pályázati forrás a fejlesztésre, képzésre, rendezvényszervezésre. • a város lakossága folyamatosan csökken és elöregszik, a vándorlás egyenlege is negatív • az akcióterületen élő lakosság iskolázottsági mutatói elmaradnak a Bács-Kiskun megyei átlagtól. • a civil szervezetek sok esetben nem rendelkeznek beruházási, pályázatírási és megvalósítási tapasztalattal. • a civil szervezetek és programjaik csak az akcióterületen élők kisebb hányadát képesek aktivizálni.
Gazdaság	• az Ipari Park kihasználtsága folyamatosan növekszik. • a hagyományos városi rendezvények (pl.: Libafesztivál, Városalapítók	• az elmúlt évek gazdasági növekedésének hatására felfutó megrendelés állomány kiszolgálásához szükséges

	hete, Félegyházi Napok) jelentős pozitív gazdasági hatással bírnak az akcióterületen. • a munkanélküliségi és foglalkoztatási adatok javulnak.	szakképzett munkaerő nem áll rendelkezése. • az akcióterületen élők képzettsége elmarad a megyei átlagtól és nem tudja követni a piaci igényeket, szűkül a gazdaság szempontjából fontos minőségi munkaerő-kínálat.
Környezet, épített környezet	• a városban számos építészeti értéket is magában hordozó, turisztikai szempontból is jelentős épület található. • a fürdő és a megyei kórház együttműködése szinergiákat eredményez. • a város számos védett fával, facsoporttal és fasorral is rendelkezik. • magas a napsütéses órák száma, ami kedvez a szabadidős rendezvényeknek.	• a közösségi terek infrastrukturális állapota (pl.: utcabútorok, játszóeszközök, színpad, közvilágítás, zöld felület, stb.) és relatív hiánya nem elégítik ki a lakossági és civil igényeket. • a civil szervezetek rendelkezésére álló épített infrastruktúra és eszközpark sok esetben hiányos és elavult. • a KSH szegregátumként Bankfalu területén, az Alpári út melletti területet jelölte meg.
Közszolgáltatások	• a városban működő kulturális és közművelődési intézmények széles köre érhető el. • az önkormányzati/állami fenntartású intézmények által nyújtott kulturális szolgáltatások köre széles és magas minőségű.	• a közszolgáltatásoknak helyet adó infrastruktúra állapota néhány helyen fejlesztést, modernizációt igényel (pl.: klíma- és energiatudatos épület, akadálymentesítés, stb.). • Petőfi Sándor Városi Könyvtár épületének fejlesztése (belső olvasó udvar, digitális könyvtár létrehozása).
	Külső lehetőségek	**Külső veszélyek**
Társadalom	• a vándorlási egyenleg tendenciája megfordul, a népességcsökkenés megáll. • a település vonzóbbá válik a nem itt élők számára.	• egyes szereplők között ellentétek alakulnak ki a fejlesztési célok tekintetében. • nagyvárosi és külföldi munkaerő elszívó hatása érvényesül.
Gazdaság	• az országos és megyei gazdaságfejlesztési programok pozitív hatást fejtenek ki a város gazdaságára.	• a széles programkínálat ellenére elmaradnak a látogatók a városi rendezvényekről, csökken az idegenforgalom. • a vállalkozások száma és kibocsájtása csökken, ami a

		foglalkoztatási adatok romlásához vezet.
Környezet, épített környezet	• mivel a vándorlási egyenleg az utóbbi 10 évben negatív értéket mutat, így a város hosszú távú céljainak elérése érdekében kiemelten fontos az élhető épített környezet megteremtése.	• a helyi védett és településképet meghatározó épületek felújítását célzó források szűkülnek, vagy teljesen elapadnak. • a lakosság számának további csökkenése esetén egyre több üresen álló, elhagyott épület lesz a városban.
Közszolgáltatások	• a kulturális és közművelődési intézmények regionális szintű együttműködése megvalósul. • célzott állami és pályázati pénzek segítik a közszolgáltatások minőségének javítását.	• a szabályozói környezet negatív irányba megváltozik. • a közszolgáltatások fejlesztéséhez nem kap támogatást a város.

SWOT eredményeinek elemzése

A SWOT elemzés alapján a gyengeségeket okozó problémák gyökereire kell fókuszálnia jelen stratégia keretében meghatározott intézkedéseknek, műveleteknek. Az azonosított gyengeségek jelentős részére közvetlen ráhatással lehet a HKFS megvalósítása, ezek a következők:

- a civil szervezetek és a városi fenntartású intézmények tőkeszegények, sok esetben nincs pályázati forrás a fejlesztésre, képzésre rendezvényszervezésre;
- a civil szervezetek sok esetben nem rendelkeznek beruházási, pályázatírási és megvalósítási tapasztalattal;
- a civil szervezetek és programjaik, csak az akcióterületen élők kisebb hányadát képesek aktivizálni;
- az elmúlt évek gazdasági növekedésének hatására felfutó megrendelés állomány kiszolgálásához szükséges szakképzett munkaerő nem áll rendelkezése;
- az akcióterületen élők képzettsége elmarad a megyei átlagtól és nem tudja követni a piaci igényeket, szűkül a gazdaság szempontjából fontos minőségi munkaerő-kínálat;
- a közösségi terek infrastrukturális állapota (pl.: utcabútorok, játszóeszközök, színpad, közvilágítás, zöld felület, stb.) és relatív hiánya nem elégíti ki a lakossági és civil igényeket;
- a civil szervezetek rendelkezésére álló épített infrastruktúra és eszközpark sok esetben hiányos és elavult;
- a közszolgáltatásoknak helyet adó infrastruktúra állapota néhány helyen fejlesztést, modernizációt igényel (pl.: klíma- és energiatudatos épület, akadálymentesítés, stb.);
- Petőfi Sándor Városi Könyvtár épületének fejlesztése (belső olvasó udvar, digitális könyvtár létrehozása).

A további gyengeségeket okozó problémák kezelését csak közvetett módon tudja befolyásolni a stratégia.

Elemzésre alapuló stratégia

A HKFS megvalósításával célzott módon biztosítható lesz, hogy a meglévő gyengeségek fejleszthetők a lehetőségek kihasználásával.

3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása

Kiskunfélegyházán a HKFS tervezése során regisztrált fejlesztési szükségletek:

- szabadidős célú közösségi terek megújítása, kiemelten a lakóövezetekben (Kossuthváros és Petőfi lakótelep). A fórumokon és a kérdőíves megkérdezés során is visszaigazolást nyert, hogy a szabadtéri, szabadidős és rendezvényszervezési infrastrukturális feltételek hiányosak a városban. Az infrastruktúra hiányosságai a helyzetelemzés során is bemutatásra kerültek. A fejlesztés fókusza területi alapon a lakóövezetek központi része és a Parkerdő lehet. Kossuthvárosban és a Petőfi lakótelepen az önkormányzat egy kulcsprojekt keretében meg tudja valósítani az igényelt fejlesztéseket.

- általános problémaként jelent meg és igényként fogalmazódott meg a civil szervezeteknek otthont adó épített környezet felújítása, korszerűsítése (pl.: nyílászáró csere, fűtéskorszerűsítés, szociális blokk kiépítése az engedélyező hatósági előírások teljesítése érdekében, állandó színpad létrehozása, stb.), valamint szükség lenne a tevékenységükhöz kapcsolódóan eszközbeszerzésekre is.

- a városi rendezvények (pl.: Városalapítók Hete, Libafesztivál, Félegyházi Napok) programkínálatának bővítése, kapcsolódó programok szervezése. A rendezvények keretében helyi kézműves kiállítás, helyi vállalkozói termékbemutató megvalósítására is lehetőség nyílhat, ami így egyúttal helyi gazdaságfejlesztési célokat is szolgálhat. Az akcióterületen működő civil szervezetek, valamint az önkormányzati, állami fenntartású kulturális intézmények program és rendezvényszervezési tevékenységének támogatása (pl.: elektronikus könyv-, zene és filmtár kialakítása, bűnmegelőzési kiállítás). Képzési programok az akcióterületen élők számára, a helyi civil és nonprofit szervezetek által, ami a későbbi munkába állást, elhelyezkedést is segíteni tudja, így gazdaságfejlesztési hatással is bír.

4. A stratégia jövőképe

Kiskunfélegyháza Városáért Helyi Közösség Jövőképe
„A városi közösség szerint elérhető az a cél, hogy a város kulturális és közösségi életének minősége eléri a hasonló méretű fejlett nyugat-európai városok színvonalát, a közösségi infrastruktúra bővül, minősége javul, a közösségi és kulturális rendezvények, programok száma és színvonala növekszik.”

Átfogó cél: A város kulturális és közösségi életének fejlődése, ami pozitívan hat az akcióterületen élők életszínvonalára.

1. **Specifikus cél: Az akcióterületen működő civil szervezetek, közintézmények infrastrukturális hátterének és eszközigényeinek minőségi fejlesztése.**

2. **Specifikus cél: A város közösségi életének dinamizálása, a helyi identitástudat erősítése, a közösségi programok, rendezvények, képzések számának növelésével a népesség megtartás érdekében.**

3. Specifikus cél: Az akcióterület jelentősebb közterületeinek közösségi, szabadidős célú modernizációja, fejlesztése.

Részcél: Az akcióterületen belül erősödik az érintett szereplők közötti partneri együttműködés a közös és az egymást kiegészítő rendezvények révén, a közösségi infrastruktúra általánosságban minőségi fejlődésen megy keresztül.

Részcél: A generációk közötti tudásátadás megvalósul, ami gazdaságfejlesztési célok elérését is segíti.

5. A stratégia célhierarchiája

1. Specifikus cél:

Az akcióterületen működő civil szervezetek, közintézmények infrastrukturális hátterének és eszközigényeinek minőségi fejlesztése.

A specifikus cél eléréséhez rendelt művelet:

3. művelet: „Kulturális intézmények eszközeinek és infrastruktúrájának fejlesztése”

4. művelet: „Civil szervezetek infrastrukturális és eszközfejlesztése”

Indoklás: A civil szervezetek és intézmények fejlesztése a műveletekkel biztosítható.

Specifikus cél eredménymutatói:

- **Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (CO39)**: 200 m2.
- A HFS (HKFS) keretében eszközbeszerzési támogatásán részesült kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek száma: 10 db.
- Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest: 2 db

2. Specifikus cél:

A város közösségi életének dinamizálása, a helyi identitástudat erősítése, a közösségi programok, rendezvények, képzések számának növelésével a népesség megtartás érdekében.

A specifikus cél eléréséhez rendelt művelet:

2. művelet: „Közösségi, kulturális programok és rendezvények megvalósítása a társadalmi befogadás erősítésének ösztönzésével”.

Indoklás: Az ESZA forrásból finanszírozásra kerülő rendezvényekkel a helyi identitástudat növelhető.

Specifikus cél eredménymutatói:

- **Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosságszáma (PO16): 25.273 fő**.
- **A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma (PO23): 25 db.**
- A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programokon résztvevők száma: 2.500 fő.

3.Specifikus cél:

Az akcióterület jelentősebb közterületeinek közösségi, szabadidős célú modernizációja, fejlesztése.

A specifikus cél eléréséhez rendelt művelet:

1. (K) Városrészek rehabilitációja

Indoklás:

A Városrészek rehabilitációja kulcsprojekt szabadidős közösségi terek felújítását célozza.

Specifikus cél eredménymutatói:

- **Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (CO39)**: 200 m2.
- **Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (CO38): 1.750 m2.**
- A HFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya: 7,5 %
- A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség: növekszik

6. Cselekvési terv

6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása

1, Művelet megnevezése: (K) Városrészek rehabilitációja

Indoklás, alátámasztás: Társadalmasítási rendezvényeken jelentős igény mutatkozott a Kossuth- és a Petőfiváros városrészek rehabilitációjára. A helyzetértékelés alapján kevés a városban a szabadidős közösségi tevékenységet szolgáló infrastruktúra, az életminőség és népességmegtartási célok elérését szolgálja a fejlesztés.

Specifikus cél: Tartalmas szabadidő eltöltés. A helyi lakosság életminőségének javítása, a város kisléptékű, kulturális, közösségi területeinek, infrastruktúrájának felújítása, fejlesztése. A városi terek élhetőbbé tétele. A helyi lakosság identitástudatának, a szülőhelyhez, a szülőföldhöz való ragaszkodásának növelése és ezzel a város idegenforgalmi jelentőségének, elérhetőségének fejlesztése. A helyi társadalom, helyi közösség, helyi gazdaság egységének megteremtése. A lakosság szemléletformálása különféle életminőséget növelő témákban, ezáltal a város társadalmi fejlődésének, idegenforgalmi-gazdasági jelentőségének fejlesztése.

A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:

Felhívás: Zöld infrastruktúra rekonstrukciója, városi aktív rekreációs területek fejlesztése, (játszóterek, utcabútorok, szobrok, stb.)

Támogatható tevékenységek: Település környezeti állapotának megtartásához szükséges eszközök beszerzése. Közösségi parkok, szabadidőparkok kialakítása/felújítása. Zöldfelület rendezés, parkosítás, látvány és használati térelemek beszerzése, telepítése.

Kiegészítő jelleg, lehatárolás: Nincs lehetőség ezen városrészek fejlesztésére más pályázati programokból. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében és a hátrányos helyzetű csoportok életminőségének javítása így biztosított. A fejlesztéssel lehetőség lesz a város belterületi részeinek rehabilitálására. Kiegészíti a Zöld Város pályázati koncepciót.

A művelet/ helyi felhívás célcsoportja: A fejlesztés célcsoportjai a város teljes lakossága, főként a rehabilitációval érintett területen élő idős emberek és gyerekek. A felhívás kedvezményezettje az önkormányzat.

A kiválasztási kritériumok, alapelvek: önkormányzati fejlesztés, kulcsprojekt.

Tervezett forrás: 140 M Ft.

Forrás ütemezése: 2017. január

A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017.04.01.-2018.12.31.

2, Művelet megnevezése: Közösségi programok és rendezvények megvalósítása a társadalmi befogadás erősítése és a közösségfejlesztés érdekében.

Indoklás, alátámasztás: Városi rendezvények nagy jelentőséggel bírnak az akcióterületen, valamint a város teljes területén. Pozitív gazdasági hatással bírnak a városba érkezőkön keresztül. Közösségépítő és identitásnövelő rendezvények, képzések szükségesek. A HACS területén számtalan olyan – nemcsak kulturális, művészeti, hanem a helyi közösségek erősítésére, fejlesztésére alkalmas – rendezvényt, programot, eseményt, tábort szerveznek civil szervezetek és az önkormányzat, amelynek elsődleges célja a helyi és mikroközösségek összehozása, a tartalmas szabadidő eltöltés lehetőségét kínáló, innovatív, önmagáért és a közösségért tenni tudó, kezdeményező közösségek, akcióprogramok kialakítása, létrejötte.

Specifikus cél: közösségi rendezvények, melyek erősítik és kapcsolódnak a Stratégiában megjelölt kulcsprojekthez, illetve a város „Generációk közötti Tudásátadás” elképzeléshez, dinamizálják a város közösségi életét.

A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:

Felhívás: 1. Városi rendezvények megrendezésének támogatása

Felhívás: 2. Városrészek rendezvényeinek támogatása

Felhívás: 3. Civil szervezetek rendezvényeinek, képzéseinek támogatása

Támogatható tevékenységek: A közösségi szerveződést, közösségi aktivitást szolgáló, családokat, aktív életmódot fókuszba állító – kulturális és egyéb – programok, események, szolgáltatások szakmai programjainak kidolgozása, közösségi akciók megszervezéséhez, lebonyolításához kapcsolódó tevékenységek. A pályázat keretében olyan közösségi programok, akciók, szolgáltatások is támogathatók, amelyek első alkalommal, újonnan kerülnek elindításra. Fontos kritérium a kulcsprojektekhez való kapcsolódás.

Kiegészítő jelleg, lehatárolás: A Nemzeti Együttműködési Alapból szakmai pályázat keretében támogatott rendezvény, program megvalósítása, ezen intézkedés keretében nem támogatható. A fejlesztések kiegészítik a CLLD ERFA keretében megvalósított fejlesztéseket.

A művelet/ helyi felhívás célcsoportja: A fejlesztés célcsoportjai a városi lakosság, a fiatalok, és az idősebb nemzedék is. A felhívás kedvezményezettje az önkormányzat, nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok.

A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A HACS területén székhellyel rendelkező ügyfél pályázhat. A projektnek a HACS működési területén kell megvalósulnia. Csak a projekt szempontjából releváns együttműködésben megvalósuló program támogatható. Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók. A pályázathoz részletes szakmai program és részletes költségvetés benyújtása kötelező. Előnyt élveznek a civil szervezeti összefogásban, szektorok közötti együttműködésben megvalósításra kerülő projektek. Elsősorban olyan pályázatok támogathatók, amelyek kapcsolódnak a kulcsprojektekhez, biztosítják annak bemutatását, társadalmasítását, illetve összhangban vannak az elérendő célokkal. Illeszkednie kell a stratégiában nevesített kulcsprojektekhez.

Ügyfél: A helyi pályázat benyújtója, akinek a tervezett projektje az akcióterületen valósul meg.

A projekt szempontjából releváns együttműködésben: A projekteket csak együttműködésben, legalább két jogosult pályázó közösen nyújthatja be.

Költséghatékony pályázat: A projektben tervezett összes költséget legalább 3 egymástól független azonos tartalomra vonatkozó árajánlattal kell alátámasztani. Amennyiben nem a legalacsonyabb összegű ajánlat kerül kiválasztásra, úgy indokolni szükséges a kiválasztás értékelési szempontjait.

Tervezett forrás: 133,333 M Ft

Forrás ütemezése: 2017. január, 2018. január

A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017.04.01.-2019.12.31.

3, Művelet megnevezése: Kulturális intézmények eszközeinek és infrastruktúrájának fejlesztése.

Indoklás, alátámasztás: Az önkormányzati/állami tulajdonú, fenntartású, kezelésű intézmények infrastrukturális fejlesztése a civil egyeztetéseken jelentős hangsúlyt kapott (zene, könyvtár, filmtár). Az életminőség fejlesztéséhez elengedhetetlenül szükséges az intézmények fejlesztése. A városi infrastruktúra kiemelt kezelése fontos, a turisztikai multiplikatív hatása is jelentős.

Specifikus cél: Közösségi terek fejlesztése. A helyi lakosság életminőségének javítása, a város kisléptékű, kulturális, közösségi területeinek, infrastruktúrájának felújítása, fejlesztése. A helyi lakosság identitástudatának, a szülőhelyhez, a szülőföldhöz való ragaszkodásának növelése és ezzel a város idegenforgalmi jelentőségének, elérhetőségének fejlesztése. A helyi társadalom, helyi közösség, helyi gazdaság egységének megteremtése. Fontos kritérium a kulcsprojektekhez való kapcsolódás.

A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:

Felhívás: Kulturális intézmények eszközeinek és infrastruktúrájának fejlesztése.

Támogatható tevékenységek: Eszközbeszerzés, informatikai fejlesztés, felújítás.

Kiegészítő jelleg, lehatárolás: Önkormányzati intézmények pályázati lehetőségei korlátozottak. A fejlesztések kiegészítik a CLLD ERFA keretében megvalósított fejlesztéseket.

A művelet/ helyi felhívás célcsoportja: A fejlesztés célcsoportjai a városi lakosság, az intézmények szolgáltatásait igénybe vevők, kulturális szolgáltatások kedvelői. A felhívás kedvezményezettjei az önkormányzati intézmények.

A kiválasztási kritériumok, alapelvek: Fontos kritérium a kulcsprojektekhez, illetve a város „Generációk közötti Tudásátadás" elképzeléséhez való kapcsolódás. Együttműködésben megvalósított pályázatok támogathatók.

Tervezett forrás: 20 M Ft.

Forrás ütemezése: 2017. január

A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017.04.01.-2018.12.31.

4, Művelet megnevezése: Civil szervezetek infrastrukturális és eszközfejlesztése.

Indoklás, alátámasztás: A művelet a romló demográfiai mutatók, az elöregedés és az egyenetlen városi infrastruktúra javítására törekszik. A műveletnek köszönhetően élhetőbbé válnak a városi terek, javulnak a demográfiai mutatók. Az infrastruktúra fejlesztésével a turizmusban rejlő lehetőségek is kihasználhatóbbá válnak, ezáltal hozzájárulnak a helyi gazdaság fejlődéséhez. Az életminőség javításához nélkülözhetetlen a társadalmi tőke erősítése, melyre elsősorban a civil szervezetek fejlesztésével nyílik lehetőség. A civil szféra támogatása ösztönzi a helyi lakosság identitásának megőrzést, a helyi hagyományok ápolását, őrzését, a kulturális és természeti értékek fókuszba állítását, fenntartását, bemutatását.

Specifikus cél: Közösségi terek fejlesztése. A helyi lakosság életminőségének javítása, a város kisléptékű, kulturális, közösségi területeinek, infrastruktúrájának felújítása, fejlesztése. A helyi társadalom, helyi közösség, helyi gazdaság egységének megteremtése. A civil szervezetek szakmai működéséhez kapcsolódóan a helyi lakosság életszínvonalának emelése, identitástudatának, a szülőhelyhez, szülőföldhöz való ragaszkodásának növelése, a lakosság szemléletformálása különféle életminőséget növelő témákban, ezáltal a város társadalmi fejlődésének, idegenforgalmi-gazdasági jelentőségének fejlesztése. Közösségi élet dinamizálása.

A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:

Felhívás: Civil szervezetek infrastrukturális és eszközfejlesztése.

Támogatható tevékenységek: Nonprofit szervezetek létesítő okiratában rögzített tevékenységhez kapcsolódó eszközbeszerzés, építés, felújítás, és szakmai működéshez kapcsolódó informatikai fejlesztés.

Kiegészítő jelleg, lehatárolás: A Nemzeti Együttműködési Alap kollégiumai működési pályázataiban a civil szervezetek működési költségeit támogatja. Ebből a műveletből a szakmai működéshez, a létesítő okiratban rögzített tevékenységhez kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések támogathatók. A fejlesztések kiegészítik, illetve kapcsolódnak a CLLD ESZA keretében megvalósított fejlesztésekhez.

A művelet/ helyi felhívás célcsoportja: A fejlesztés célcsoportjai a városi lakosság, illetve a civil szervezetek szolgáltatásait igénybe vevők (pl.: népzene, rock, képző és iparművészet, tánc, stb.). A felhívás kedvezményezettjei nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok.

A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A HACS területén székhellyel rendelkező ügyfél pályázhat. A beruházásnak a HACS működési területén kell megvalósulnia. Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók. Előny, ha a beszerezni kívánt eszközökkel és felújított közösségi terekkel hozzájárul más helyi szervezetek rendezvényéhez, szakmai tevékenységeihez, szolgáltatásainak eléréséhez. Előnyt

élveznek a civil szervezeti összefogásban, szektorok közötti együttműködésben megvalósításra kerülő projektek.

Ügyfél: A helyi pályázat benyújtója, akinek a tervezett projektje az akcióterületen valósul meg.

A projekt szempontjából releváns együttműködésben: A projekteket csak együttműködésben, legalább két jogosult pályázó közösen nyújthatja be.

Költséghatékony pályázat: A projektben tervezett összes költséget legalább 3 egymástól független azonos tartalomra vonatkozó árajánlattal kell alátámasztani. Amennyiben nem a legalacsonyabb összegű ajánlat kerül kiválasztásra, úgy indokolni szükséges a kiválasztás értékelési szempontjait.

Tervezett forrás: 56,666667 M Ft.

Forrás ütemezése: 2017. január

A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017.04.01.-2018.12.31.

A helyzetfeltárás, a szükségletek, a célok és a tervezett műveletek

Sor-szám	*Megnevezés (legfeljebb 1-2 szó) / Kulcsprojekt (K) – amennyiben releváns*	*Indoklás, alátámasztás (legfeljebb 4-5 mondat)*	*Specifikus cél (legfeljebb 1-2 szó)*	*Támogatható tevékenységek (legfeljebb 4-5 mondat)*	*Kiegészítő jelleg, lehatárolás (legfeljebb 4-5-mondat)*	*Célcsoport (legfeljebb 1-2 szó)*	*Forrás (ezer Ft)*	*Támogató alap (ERFA/ ESZA)*	*Tervezett időintervallum (év, hónap)*
1.	(K) Városrészek rehabilitációja.	Társadalmasítási rendezvényeken jelentős igény mutatkozott a Kossuth- és a Petőfiváros rehabilitációjára.	Tartalmas szabadidő eltöltés.	Zöld infrastruktúra rekonstrukciója, városi aktív rekreációs területek fejlesztése, (zöld terület rendezés, játszóterek, utcabútorok, szobrok, stb.).	Nincs lehetőség ezen városrészek fejlesztésére más pályázati programokból. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében és a hátrányos helyzetű csoportok életminőségének javítása így biztosított. Kulcsprojekt, önkormányzat a pályázó. A fejlesztéssel lehetőség lesz a város belterületi részeinek rehabilitálására. Kiegészíti a Zöld Város pályázati koncepciót.	A város teljes lakossága főként a rehabilitációval érintett területen élő idős emberek, és gyerekek.	140 000	ERFA	2017.04.-2018.12.
2.	„Közösségi programok és rendezvények megvalósítása a társadalmi befogadás	Városi rendezvények nagy jelentőséggel bírnak az akcióterületen, és a város teljes területén. Pozitív gazdasági hatás a	Közösségi rendezvények.	A közösségi akciók megszervezéséhez, lebonyolításához kapcsolódó tevékenységek.	A kulcsprojekthez kapcsolódó rendezvények más pályázati rendszerből nem tudnak támogatást kapni. Jelentős	A városi lakosság, a fiatalok, és az idősebb nemzedék.	133 333, 333	ESZA	2017.04.-2019.12

	erősítésének ösztönzésével".	városba érkezőkön keresztül. Közösségépítő és identitásnövelő rendezvények, képzések szükségesek.			kiegészítő jellege van ennek a műveleti területnek. Pályázó lehet az önkormányzat, civil szervezetek, önkormányzati intézmények. Olyan pályázatok támogathatók, amelyek kapcsolódnak a kulcsprojektekhez, biztosítják annak bemutatását, társadalmasítását.				
3.	„Kulturális intézmények eszközeinek és infrastruktúrájának fejlesztése"	Az intézmények infrastrukturális fejlesztése a civil egyeztetéseken jelentős hangsúlyt kapott.(zene, könyvtár, filmtár)	Közösségi terek fejlesztése.	Eszközbeszerzés, informatikai fejlesztés, felújítás.	Önkormányzati intézmények pályázati lehetőségei korlátozottak. Kedvezményezettek az önkormányzati intézmények. A fejlesztések kiegészítik a CLLD ERFA keretében megvalósított fejlesztéseket.	A városi lakosság, az intézmények szolgáltatásait igénybe vevők, kulturális szolgáltatások kedvelői.	20 000	ERFA	2017.04.-2018.12.
4.	Civil szervezetek infrastruktúra és eszközfejlesztése.	A civil szféra támogatása ösztönzi a helyi lakosság identitásának megőrzést, a helyi hagyományok ápolását és őrzését,	Közösségi terek fejlesztése	Eszközbeszerzés, informatikai fejlesztés, felújítás.	A Nemzeti Együttműködési Alap kollégiumai működési pályázataiban a civil szervezetek működési költségeit	A városi lakosság, illetve a civil szervezetek szolgáltatásait igénybe vevők	56 666,667	ERFA	2017.04.-2018.12.

		a kulturális és természeti értékek fókuszba állítását, fenntartását, bemutatását.			támogatja. Ez a műveleti terület kiegészíti a NEA pályázati lehetőségeit. Nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok a pályázók köre. A fejlesztések kiegészítik a CLLD ERFA keretében megvalósított fejlesztéseket.				

6.2 Együttműködések

Specifikus cél

Együttműködések erősítése olyan nemzetközi szintű, több országot, több szervezetet érintő fejlesztésekkel, melyek előmozdítják a város fenntartható és versenyképes társadalmi-gazdasági fejlődését.

Indoklás

A partnerség, a nemzetközi kapcsolatépítés a HACS kiemelt stratégiai területe. A művelet célja ösztönözni a városi civil szervezeteket nemzetközi kapcsolatok kialakítására, fenntartására, fejlesztésére, az egymástól való tanulás, benchmarking események megszervezésére.

A határon átnyúló, és a nemzetközi közös együttműködések, közös gondolkodások, tudásátadás, problémamegoldás, mind hozzájárulnak a város fenntartható és versenyképes társadalmi – gazdasági - turisztikai fejlődéséhez, a város dinamizálásához. Kihasználva a civil szervezetek eddigi nemzetközi kapcsolatait, tovább szeretnénk erősíteni a város és a civil szervezetek közötti nemzetközi együttműködési hálózatot. Kapcsolódva a Kiskunok Vidékéért LEADER HACS térségek közötti együttműködésekhez is, valamint a többi CLLD HACS-hoz, a stratégia megvalósításához kapcsolódó tudás átadás vonatkozásában.

Együttműködés tervezett tématerületei

Közösségépítés, jó gyakorlat átvétele. Együttműködésben megvalósításra kerülő projektek.

Tervezett forrás

A tervezett együttműködések finanszírozási forrásait a csökkentett támogatói döntés értelmében felül kellett vizsgálni. A HACS azt a döntést hozta, hogy a munkaszervezet biztonságos működésének érdekében nem rendel külön forrást a nemzetközi együttműködésekhez, az azokban tervezett tevékenységeket más forrásból szükséges biztosítani.

6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A HACS összetétele

A konzorcium 11 taggal jött létre, 2016.05.30-án alakult meg az alábbi tagsággal, a regisztrációs felhívásban rögzített feltételekkel:

- Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata
- Plain-Rock Egyesület
- Kiskunfélegyházi Képző – és Iparművészek Közhasznú Egyesülete
- Sorsocskák – a Kárpát-medencei Gyermekekért Alapítvány
- Félegyházi Táncszínház Kulturális Egyesület
- Natura Hungarica Alapítvány
- Szalai Busz Kft.
- SZVG-Tools Kft.
- Kreatív Dekor Kft.
- Félegyházi Fejlesztési Nonprofit (korábban: Kiskunfélegyházi Ipari Park Kft).
- Aranypáva Sport Kft.

A város belterülete, mint akcióterület, a TOP-5.2.1 pályázat által lefedett területeket leszámítva, teljes mértékben lefedésre került, és az igények teljes körűen biztosítottak az konzorciumi tagok által. A tagság biztosítja, hogy a fejlesztési igények megfelelően megjelennek a stratégiában. A társadalmi támogatottság és jelenlét a stratégia megalkotásában kiemelten jelentkezett. A HACS konzorciumi tagsága nyílt, a csatlakozási lehetőség mindenki számára adott. A tagság bővítése kapcsán a CLLD pályázati felhívásban rögzített feltételek mentén van lehetőség.

HACS szervezeti felépítése

Munkaszervezet: A munkaszervezet a végrehajtási feladatokat látja el a konzorcium által meghozott keretdöntések (éves munkaterv és költségvetés, HKFS) alapján, az elnökség operatív irányítása mellett. Munkacsoportok felállítására jellemzően a tervezési időszakban kerül sor (pl. Tervezést Koordináló Csoport, tematikus munkacsoportok), illetve ha eseti feladatok ezt megkívánják.

Helyi Bíráló Bizottság (a továbbiakban: HBB) létrehozása a projekt kiválasztási feladatok elvégzésére. HBB: 11 tagú konzorcium kiegészülve póttaggal.

Konzorcium: Döntéshozó és feladat kijelölő szervezet. A munkaszervezet irányítását végzi. Dönt a HACS-t érintő kérdésekben.

4. ábra Konzorcium, munkaszervezet, HBB viszonya

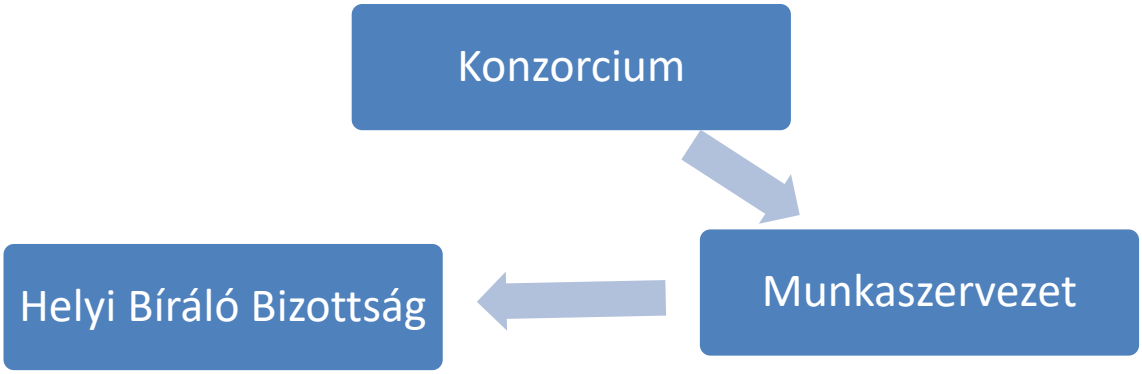

Szervezeti egységek

A HACS konzorciumként működik.
A HACS döntéshozó testülete a 11 tagú konzorcium.
A HACS közgyűlése felelős azért, hogy rögzítettek és nyilvánosak legyenek az egyes szervezeti egységekkel (beleértve a HACS döntéshozó testületét, a munkaszervezetét, az egyes munkacsoportokat és a partnereket/tagokat egyaránt) kapcsolatos elvárások, felelősségi és feladatkörök.
A HACS kompetenciájába tartozik a helyi felhívások és a projektbenyújtási feltételek közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását.

A HACS projekt kiválasztási döntéshozó testülete egyben a Helyi Bíráló Bizottság (HBB), így biztosítható, hogy a szavazatok legalább 50%-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják.

HKFS megvalósítása érdekében támogatandó projektekre a helyi bíráló bizottság (HBB) tesz javaslatot. A HBB összetételének esetleges módosításáról a HACS közgyűlése dönthet.
A projektek kiválasztásakor a kiválasztás szabályainak nyilvánosnak és átláthatónak kell lenniük, a döntéshozatal során pedig szükséges gondoskodni a személyi szintű összeférhetetlenségről.

A HACS dönthet úgy, hogy az általa meghirdetésre kerülő helyi felhívásra kérelmet benyújtani jogosult szervezetek között megjelenhet akár a HACS maga, illetve akár a HACS tagjai is. Azonban a 1303/2013/EU Rendelet 34. cikk (3) b) pontja értelmében minden ilyen esetben gondoskodni szükséges a hátrányos megkülönböztetéstől mentes, objektív kritériumokon alapuló átlátható kiválasztási eljárásról, amely elkerüli az összeférhetetlenséget, valamint biztosítja, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják.

A munkaszervezet 1 fő vezetővel és 2 fő menedzserrel került tervezésre.
HACS közgyűlése operatív testületet, *elnökséget* hoz létre tagjaiból. Az *elnökség* 3 tagú, amelyben az adott város civil, vállalkozói, és önkormányzati/közszférabeli szervezeteit 1-1- fő képviseli.
A konzorcium választott elnöksége:

- Csányi József, Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata (önkormányzati, közszféra)
- Ónodi Árpád, Plain-Rock Egyesület (civil szféra)
- Szalai János, Szalai-Busz Kft (vállalkozói szféra)

Az elnökség az elnökét maga választja tagjai közül. Az elnökség akkor határozatképes, ha minden tagja jelen van. Az elnökség határozatait a jelenlévők egyszerű szótöbbségével hozza. Az elnök hatásköre nem különbözik az elnökség többi tagjáétól, ugyanakkor ő jogosult a szervezet képviseletére.
Az elnökség tagjai kötelesek a közgyűlésen részt venni, a közgyűlésen a HACS-csal kapcsolatos kérdésekre válaszolni, a HACS tevékenységéről és gazdasági helyzetéről beszámolni. Az elnökség felel a közgyűlés által, számára delegált ügyekért. Az elnökség feladata első sorban az operatív irányítás, a HKFS megvalósulásának figyelemmel kísérése, illetve a HKFS módosításának kezdeményezése. Egyetlen tagja sem lehet a HACS alkalmazottja.
A munkaszervezetnek nincs döntési jogköre a projektek kiválasztásával kapcsolatban.
A munkaszervezet vezetője munkaköri leírás alapján végzi tevékenységét.

Feladata különösen:

- a munkaszervezet tevékenységének irányítása;
- a HKFS tervezési folyamatának menedzselése;
- a munkaszervezet napi működtetése;
- részvétel a döntés-előkészítésben, támogatva az értékelő bizottság munkáját;
- a kérelmek döntésre való felterjesztése;
- beszámolás az elnökségnek, elnöknek a működésről.

- A munkaszervezet munkatársai segítik – a HACS működésének koordinálásán túl - a munkaszervezethez beérkező projektötletek kérelemmé való érlelését, valamint a potenciális támogatást igénylőket támogatási kérelmük összeállításában és az elszámolásban. Munkájukról beszámolási kötelezettséggel a munkaszervezet-vezetőnek tartoznak.

- A HBB megalapozott döntéshozatala érdekében a munkaszervezetnek kulcsszerepe van a támogatást igénylők tájékoztatásában, a velük való kommunikációban, ügyfélszolgálat működtetésében, információszolgáltatásban. A projektjavaslatok benyújtásának előkészítése érdekében a munkaszervezet tagjai segíthetik őket abban, hogy a HKFS illeszkedés szempontjából, valamint formai szempontból is megfelelő legyen. A megfelelően előkészített projektjavaslat lerövidíti a döntéshozatali időt és tehermentesíti a munkaszervezetet a projektjavaslathoz kapcsolódó hiánypótlásokkal, átdolgozással kapcsolatos további tevékenységektől.

- A munkaszervezet feladatkörébe tartozik a beérkezett projektjavaslatokról és a HBB döntéseiről szóló nyilvántartások, jegyzőkönyvek vezetése, benyújtott projekt adatlapok előkészítése döntéshozatalra,

hiánypótoltatás, valamint a HBB felhatalmazása esetén a záradékolás. A munkaszervezet biztosítja a HBB tevékenységét segítő technikai hátteret, infrastruktúrát.

A HACS feladatai

A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai és célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén.
A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget.
A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását - megfelelő időtartam biztosításával. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
Támogatási kérelmek befogadása és értékelése. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a Kifizető Ügynökséghez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
A közösségvezérelt HKFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek - független szereplő általi – végrehajtása. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.

A program megvalósítása kapcsán felmerülő kockázatok elemzése és a kockázatkezelési intézkedések bemutatása:

11. ábra A program megvalósítása során felmerülő kockázatok elemzése

Sorszám	Kockázatok azonosítása	Kockázatok kezelésére tett intézkedések
1.	Túl kevés pályázat érkezik be.	Amennyiben nem megfelelő számú pályázat érezik be, akkor lehetőséget adunk egy második körös pályázati kiírásra és növeljük a tájékoztatási, kommunikációs tevékenységet.
2.	Túl sok pályázat érkezik be.	Forrásátcsoportosítás lehetősége adott, amennyiben az egyes pályázati kiírásokra az előzetesen tervezetthez képest jelentős eltérés mutatkozik.
3.	Finanszírozási problémák a pályázóknál.	A pályázó civil szervezetek megfelelően fel lesznek készítve és informálva lesznek a közelgő pályázati lehetőségekről, az egyéb programon kívüli finanszírozási lehetőségekről.
4.	Pályázat megvalósítása nem teljes körű, szakmai problémák lépnek fel a megvalósítás során.	A munkaszervezet és a konzorciumot alkotó szervezetek segítő tanácsadása mellett ez a kockázat minimalizálható.
5.	Támogatás pénzügyi elszámolása nem megfelelő.	A HACS munkaszervezete segítséget nyújt a pályázati elszámolások elkészítésében.
6.	Munkaszervezet működési költségeinek előfinanszírozása.	A munkaszervezeti feladatokat ellátó Félegyházi Fejlesztési Nonprofit Kft.

		önmagában, de szükség esetén a konzorciumot vezető Önkormányzat segítségével biztosítani tudja a hatékony és a stabil működést.

Forrás: saját szerkesztés.

Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepe és felelősségi köre

A HACS feladatai:

- A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- Partnerség mobilizálása.
- A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén.
- A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget.
- A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását - megfelelő időtartam biztosításával. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- Támogatási kérelmek befogadása és értékelése. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a Kifizető Ügynökséghez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- A közösségvezérelt HKFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek - független szereplő általi – végrehajtása. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.

Döntéshozatal, a HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok

A Helyi Bíráló Bizottság a konzorcium tagjaiból, szükség esetén póttagokból áll (a pályázatok szempontjából releváns tudással, tapasztalattal bíró tagok).

A döntés előkészítést a munkaszervezet végzi a 4 szem elv érvényesítésével. Tekintettel arra, hogy a munkaszervezet vállalkozási tevékenységben nem vesz részt (pl. pályázatírás), az összeférhetetlenség/érintettség minden tekintetben elkerülhető.

A döntéshozó testület határozatképességéhez a tagok 50% + 1 fő jelenléte szükséges.

A pályáztatás folyamata: a meghirdetéstől az eredményhirdetésig, majd a megvalósításon át a fenntartási időszak végéig folyamatos információközlés az érdeklődők/ügyfelek/projektgazdák felé, a korábbi gyakorlatnak megfelelően (ügyfélszolgálat, saját weboldal, helyi tv-k, újságok, szükség esetén fizetett hirdetések, fórumok, hírlevél, direkt levelek stb.).

A kiválasztási eljárás folyamata: alapvetően a központi szabályokhoz igazodva, folyamatos (legalább 24 hónapos) pályázat benyújtás mellett négyhavonta (március, július, november) szakaszos elbírálással,

tartalmi értékelési szempontok alapján, rangsorállítással és minimum ponthatár megállapítással, standard kiválasztási eljárásban. A döntés előkészítést a munkaszervezet végzi, a döntést az elnökség/HBB hozza meg. A főbb kiválasztási kritériumokat a stratégia tartalmazza.

A kiválasztás eredményeinek kommunikálása az ügyfelek felé az előírt határidőben és módon, az ügyfelek hivatalos kiértesítését követően a saját weboldalon és hírlevélben, valamint a helyi médiumokhoz eljuttatott közlemények útján, illetve a projektek megvalósítását követően beszámoló a saját weboldalon és hírlevélben.

A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képzettség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében

A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás rendelkezésre áll, illetve rendelkezésre fog állni a Félegyházi Fejlesztési Nonprofit Kft-ben, aki a munkaszervezeti feladatokat fogja ellátni. A stratégia készítését a tervezői csoporton kívül a térség fejlesztési szempontjából meghatározó szakemberek segítik. A konzorcium tagjai megfelelően reprezentálják a helyi társadalom sokféleségét.

A HACS rendelkezik (konzorciumi tagokon keresztül) a helyi lakosság, a különböző lakossági csoportok és szereplők aktivizálására és a fejlesztési tevékenységekbe történő bevonására alkalmas animációs és kommunikációs tapasztalatokkal és a megvalósításra irányuló tervekkel, elképzelésekkel.

Az Akciócsoport munkaszervezeténél jelenleg főfoglalkozásban 1 fő dolgozik teljes munkaidőben. Két új munkatárs felvételét tervezzük, akik közül 1 fő pénzügyi tapasztalatokkal, illetve 1 fő projektfejlesztő és menedzsment gyakorlati tapasztalatokkal rendelkezik. A munkaszervezet vezető rendelkezik majd kommunikációs és animációs tapasztalatokkal a helyi szereplők aktivizálására és fejlesztési tevékenységekbe történő bevonásra. A munkatársak a HKFS megvalósítása során felmerült feladatokat a munkaszervezet vezető irányításának megfelelően végzik majd.

A működés fizikai feltételeinek bemutatása.

Az Akciócsoport munkaszervezeti irodája a Kiskunfélegyháza Önkormányzata által biztosított helyiségben lesz. Az irodában szélessávú internet, kommunikációs eszközök rendelkezésre állnak. Megállapítható, hogy a HACS iroda jelenleg rendelkezik a megfelelő munkavégzéshez szükséges eszközökkel, berendezési tárgyakkal.

A működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása.

A Helyi Akciócsoport a stabil működést tűzte ki célul. A TOP CLLD program működési keretéből 2-3 fő munkáját tudjuk finanszírozni.

Animációs költséget 2017. évre az előkészítés vonatkozásában, illetve a pályázatok várható megjelenésének éveire, 2018, 2019. évekre terveztünk. Az animációs költségekből fórumokat, rendezvényeket, térségi programokat kívánunk finanszírozni.

6.4 Kommunikációs terv

A célcsoport(ok) meghatározása

A célcsoport a HACS teljes lakossága, Kiskunfélegyháza belterületi lakossága. Ezen belül részben külön keret áll rendelkezésre a civil szervezetek, az önkormányzati kezelésű intézmények és szervezetek részére, mint célcsoport. A tervezés folyamán az egyes szférák sajátos igényeinek megfelelően történtek a tájékoztatások, igényfelmérések, civil és lakossági fórumok.

A kommunikációs eszközök

Személyes, telefon, e-mail, honlapok, marketing megjelenés, projekt adatlapok, fórumok, rendszeres irodai ügyfélfogadás.

A munkaszervezeti iroda nyitvatartási idejében személyes, telefonos, e-mailes folyamatos elérhetőségre van lehetőség. A mindenkori aktuális hírek a város honlapján (www.kiskunfelegyhaza.hu) és a munkaszervezet honlapján kerülnek megjelenítésre. Az elektronikus megjelenésen kívül a nyomtatott sajtóban és bizonyos esetekben a helyi televízióban is közzétételre kerülnek a fontosabb események. Amennyiben aktuális, a térség több településén is lakossági fórum kerül megtartásra, ahol személyes konzultációra is lesz lehetőség.

A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés

A www.kiskunfelegyhaza.hu honlapon minden, a CLLD pályázati rendszerrel kapcsolatos nyilvános dokumentáció és információ frissen elérhető. A pályázati információk a www.palyazat.gov.hu címen is megtalálhatóak lesznek. Személyes tájékoztatásra is lehetőség van a szervezet irodájában, de telefonon és elektronikusan is rendelkezésre állnak, továbbá ezeken a csatornákon van visszacsatolási lehetőség is.

A kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása

A Kiskunfélegyháza Városáért Helyi Akciócsoportnak 1 munkaszervezet-vezetői pozícióban levő és 2 munkatársi pozícióban levő alkalmazottja lesz. A munkaszervezeti felépítésnek megfelelően alakulnak a kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök.

A HKFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve

A későbbiekben megjelenő pályázati felhívások, esetleges felülvizsgálati folyamat esetén az előírt aktuális feladatoknak megfelelően fog történni a kommunikációs tevékenység. A pályázati időszakok előtt a célcsoportok részére tájékoztató fórumok kerülnek megrendezésre.

A kommunikációs tevékenység pénzügyi terve

Mivel a HACS a helyi médiumok és szereplők útján jelentős mennyiségű információt térítésmentesen tud a célcsoportokhoz eljuttatni, illetve több felületen térítésmentesen tud megjelenni, a kommunikációs tevékenység évente viszonylag alacsony keretből finanszírozható, így erre a tevékenységre nincs elkülönítve forrás. 2018. januárig – elsősorban a pályázati lehetőségekre történő hatékony figyelemfelhívás érdekében – nagyobb, 2018-2019-ben az eredménykommunikáció középpontba kerülésével kisebb arányú felhasználással.

A finanszírozása a HACS működési forrásának keretéből lesz biztosítva.

6.5 Monitoring és értékelési terv

A monitoring szervezet és feladatai

A monitoringgal kapcsolatos feladatokat a HACS esetében a munkaszervezet látja el a munkaszervezet vezető irányításával.

Feladata:

A monitoring és értékelési eljárás kidolgozása, a szükséges indikátorrendszer létrehozása, az adatgyűjtési módszer kialakítása és az adatgyűjtés lebonyolítása, a rendszeres és eseti jelentések

összeállítása, és a monitoring eljárásban részt vevő további szereplők, szervezetek tájékoztatása és tevékenységük koordinálása.
Rendszeres időközönként megvizsgálja a program előrehaladását, célkitűzéseinek teljesülését.
Elemzi a végrehajtás eredményeit, különös tekintettel a különböző intézkedések vonatkozásában kitűzött célok teljesítésére.
Értékeli a program keretében hozott pénzügyi támogatási döntéseket.
Megtárgyalja és jóváhagyja az elkészült monitoring és értékelési jelentéseket.
Előterjesztéseket készít a közgyűlés számára a HKFS lebonyolításában szükséges esetleges korrekciókra vonatkozóan.

Begyűjtés módja és ideje:

Pályázati adatlapok a pályázat benyújtásakor (ex-ante).
A rendezvények, táborok esetén kötelező beszámoló, a megvalósult projektet követő 30 napon belül (ex-post).
Éves jelentés, formanyomtatvány évente június 30. (mid-term).
Személyes megkeresés folyamatos.
Zárójelentés a működtetési időszakot követő év június 30. (ex-post).

Monitoring adatok feldolgozása

A célértékek és a begyűjtött adatok összehasonlítása, elemzése évente történik az éves jelentést követő időszakban. Ezen információk alapján a HACS levonja a következtetéseket és megtörténik a visszacsatolás, a HFS és az intézkedések esetleges módosítása.

A HACS értékelése

Az éves jelentés feldolgozását követően a célértékek és az elért eredmények összehasonlítása után a HACS elemzi a forrás-felhasználást, a saját szervezeti és szakmai fejlődését, fenntarthatóságát és a környezet elégedettségét. Ezek alapján hozza meg a szükséges változtatásokat.

Monitoring kommunikáció

A felülvizsgálatok és értékelések eredményének kommunikálása és terjesztése a HKFS 6.4 Kommunikációs terv fejezetében leírt csatornákon történik az éves beszámoló feldolgozását követően.

6.6. Horizontális célok

6.6.1 Esélyegyenlőség

Esélyegyenlőség

A stratégia intézkedései révén hozzájárul az akcióterületen élők életminőségének javításához, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatásához.

A HACS a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia kidolgozása és végrehajtása során egyaránt figyelembe vette/veszi az esélyegyenlőségi szempontokat.

Egyrészt az akcióterületen élők, tevékenykedők egyenlő esélyekkel vehetnek részt a tervezési folyamatban, ezt a nyilvánosságot és nyitottságot biztosító eszközök alkalmazása garantálja. Többfajta kommunikációs eszköz alkalmazásával (internet, helyi rádió, szórólap stb.) a tervezési területen élők

széles köréhez juttathatók el a vonatkozó információk, illetve széles kör vonható be a közös gondolkodásba.

Másrészt a stratégia megvalósítása során a kapcsolódó tájékoztató, tanácsadó tevékenység bárki számára azonos feltételek szerint (pl. térítésmentesen stb.) elérhető, a pályázatok kezelése, kiválasztása és ellenőrzése során azonos feltételrendszer érvényesül. E két esetben maximálisan alkalmazott alapelv az egyenlő bánásmód elve.

6.6.2 Fenntarthatóság

Fenntarthatóság

A stratégia és a program megvalósítása során kizárólag olyan projektek valósulhatnak meg, melyek figyelembe veszik a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóságot.
A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia tervezése és majdani megvalósítása során kiemelt szerepe lesz a környezeti fenntarthatóságnak, a hagyományos értékrendnek, a helyi értékeknek. Költséghatékony projektek kerülnek támogatásra.

6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása

A projekt megkezdése után a megvalósítási szakaszban különösen nagy hangsúlyt szeretnénk fektetni arra a Leader HACS és a CLLD HACS közötti benchmarking tevékenységre, amely mindkét fél számára újszerű, innovatív megoldások, fejlesztési elképzelések lehetőségeit hordozza magában. Közösség- és társadalomfejlesztési szempontból érdekes kérdéseket vethet fel és adhat választ az, hogy a CLLD HACS által megvalósított városi helyi közösségfejlesztési megoldások milyen más, újszerű elemeket, metodikákat lesznek képesek alkalmazni a Leader HACS-ok által megvalósított vidékfejlesztés – amely a vidéki, többnyire kisebb népességszámú települések közösségeit célozza – területeihez és alkalmazott módszerihez képest. Lehetővé válik az egymás mellett működő két akciócsoport, ezáltal a különböző helyi közösségek – vidéki és városi – összehasonlíthatósága, fenntartása hosszú távú stratégiai szempontú megközelítése.

A HKFS tervezett műveleteiben jelentős szerepet kapnak a civil szervezetek infrastrukturális fejlesztései. A tervezés során jelentős igényként merült fel azon szervezetek fejlesztése melyek térségi, akár régiós jelentőségű programokat valósítanak meg. Ez innovatív elemként jelenik meg, mint másodlagos turisztikai potenciál növelése. Az idelátogató vendégek bekapcsolódhatnak a helyi népszokások, tradicionális, kulturális értékek szélesebb körű megismerésébe. Ezáltal ezen programok vállalkozói szintű fenntartása is megvalósulhat. Ez az ágazati összekapcsolódás hosszú távú együttműködéseket eredményezhet. Multiplikatív hatás érvényesül.

Társadalmi innovációként jelenik meg a közösségi befogadás előmozdítása, a hátrányos helyzetű csoportok életminőségének javítása, felzárkóztatás céljára irányuló intézkedés. Az ebben megfogalmazott fejlesztés hatására egy iránymutatás történik a projektbe bekapcsolódók részére, ahol új készségek kerülnek bemutatásra, melyek hozzájárulnak a rendszeres munkavégzés, tervezés, együttműködési képességek fejlesztéshez. Ezen túlmenően példát mutathatnak a közösség többi tagja számára is.

Innovatív megoldásként tekinthetünk azon civil kezdeményezésekre, amelyek elsősorban a hátrányos helyzetű lakosságot célozzák meg. Ilyen képzés, program lehet a digitális írástudatlanság

megszüntetése, ami magabiztosabbá és munkaerőpiacon értékesebbé teheti a helyi lakost, ezzel is fenntartható megoldást kínál egy problémára. Prevenciós képzés és program lehet az irodai munkavégzés hátrányos hatásaira figyelmeztető képzés, amihez kapcsolható speciális mozgásterápia prevenciós és rehabilitációs céllal is.

A Városi területek rehabilitációja kulcsprojekt során a Natura Hungarica Alapítvány javaslata alapján olyan öko játszótér megvalósítására kerülhet sor, mely a hagyományos játszóterekkel szemben nemcsak a gyermekek mozgását, hanem a természet ismeretét is fejleszti, továbbá fenntartható viselkedésmintákat népszerűsít. Ilyen lehet például szelektív hulladékgyűjtésre, a hulladék keletkezesének megelőzésére a növények, állatok védelmére, megfigyelésére ösztönző játszótér. A játékokon kívül az alábbi plusz eszközök kapnának még helyet: piknikező hely, szabadtéri bútorokkal, kézmosási lehetősséggel és szelektív hulladékgyűjtővel, információs táblák növényekről, állatokról, madár és kisállat (pele, mókus) etetők, itatók, madárodúk, vizes játékok, amellyel a víz körforgását is be lehet mutatni. A játékoknak köszönhetően nemcsak a gyerekek mozgása fejlődik, hanem azonosulhatnak is egyes állatokkal pl.: pókháló mászókával, borz vacok alagúttal, tengelic ághintával. Információs tábláknak köszönhetően bővül ismeretanyaguk a helyi flóráról és faunáról. A természetben már nincsenek vastag törzsű odvas fák, melyek fészkelő helyet biztosítanak a különböző fajú védett madaraknak (cinege, csúszka, rozsdafarkú, légykapó, seregély). A kihelyezett 20 db odú évente közel 400 fiókának teremt otthont. A látogatók által feltöltött etetők és itatók egész évben kielégítik a madarak és kisállatok (pelék, mókusok) táplálkozási igényeit. Elsősorban a kisgyermekek és családjuk, illetve a gyermekekkel érkező tanárok és nevelők, másrészt baráti közösségek élvezik e közösségi tér előnyeit.

Az öko játszótér előnyei:

- Évente több száz család és gyermek a szabadidejét hasznosan és tiszta levegőn, egészséges környezetben tölti el együtt. Ezzel életre szóló élményeket szereznek.
- A megszerzett ökológiai ismereteknek és élményeknek köszönhetően az emberek 5-10%-a környezettudatosabb, érzékenyebb lesz, nyitottabbá válik embertársai irányába is.
- Az állatok megfigyelésével és az info-táblák segítségével ökológia és biológia tudása bővül, a gyermekek akár 1% továbbtanuláskor, vagy hobbi terén így orientálódik.
- Alapítványoknak, civil szervezeteknek és osztályoknak, csoportoknak közösségi teret biztosít kisebb-nagyobb összejövetelek, rendezvények megvalósításához ingyenesen.
- A kihelyezett odúk, etetők és itatók az év minden szakában megfelelő táplálkozási és fészkelési lehetőséget biztosít több 100 védett madárnak és kisemlősnek.
- Hétvégente átlagosan 5 család céltudatosan választja kirándulási vagy kerékpáros desztinációnak.

7. Indikatív pénzügyi terv

A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	**A műveletek megnevezése**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**Összesen**	**%**
1	(K) Városrészek rehabilitációja			140	0	0	140	40
2	„Közösségi programok és rendezvények megvalósítása a társadalmi befogadás erősítésének ösztönzésével”	0	0	60	73,333333	0	133,333333	38,1
3	„Kulturális intézmények eszközeinek és infrastruktúrájának fejlesztése”	0	0	20	0	0	20	5,71
4	Civil szervezetek infrastruktúra és eszközfejlesztése	0	0	56,666667	0	0	56,666667	16,19
	Összesen	0	0	276,666667	73,333333	0	350	100

Ssz.		**Egyéb forrás**						
	A műveletek megnevezése	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**Összesen**	**%**
5		0	0	0	0	0	0	0
	Összesen	0	0	0	0	0	0	0

	Fejlesztési források összesen	0	0	276,666667	73,333333	0	350	100

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**Összesen**
Működési költségek	0	7	18	17,9771	0	0	0	42,9771
Animációs költségek	0	1	5	1,0229	0	0	0	7,0229
Összesen	0	8	23	19	0	0	0	50

A működési és a fejlesztési támogatások ütemezése 2017.10.01.- 2019.12.31. közötti időszakra, 27 hónapra szól, mely biztosítja a munkaszervezet szakmai munkáját, valamint a helyi pályázati forrásokat. A kapcsolódó animációs költségek a projektek megvalósítási ütemezését lekövetik, hozzájárulnak a HACS tevékenységeinek bemutatásához. A HKFS keretében tervezett ESZA források összege: 133.333.333 Ft, ami a teljes munkaszervezeti költségeket is figyelembe vevő 400.000.000 Ft-os költségvetésnek pontosan az 1/3-a. A munkaszervezet tervezett költsége 27 hónapra 50.000.000 Ft, ami a 12,5%-a a teljes költségvetésnek. A teljes ERFA keret a munkaszervezet működési költségeit is figyelembe véve 266.666.667 Ft, ami pontosan a 2/3-a a teljes tervezett költségvetésnek.

A HKFS teljes költségvetése

Megegyezik a 7. pontban lévő táblázattal.

Nyilatkozat a HKFS elfogadásáról

A Kiskunfélegyháza Városáért alapító tagjaiként egyhangúan nyilatkozunk arról, hogy a Kiskunfélegyháza Városáért Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia című dokumentum tartalmát megismertük, az abban foglaltakat elfogadjuk, és ezennel felhatalmazzuk a Kiskunfélegyháza Városáért Helyi Közösség képviselőjét, Csányi Józsefet, hogy a HKFS-t benyújtsa a TOP-7.1.1-16 kódszámú felhívásra.

Kelt: Kiskunfélegyháza, 2017. szeptember hó 29. nap

Szervezet neve:	**Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata**
Képviselő neve:	**Csányi József**
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	**Plain-Rock Egyesület**
Képviselő neve:	**Ónodi Árpád**
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	**Kiskunfélegyházi Képző- és Iparművészek Közhasznú Egyesülete**
Képviselő neve:	**Rátkai Zsuzsanna**
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	**Sorsocskák-a Kárpát-medencei Gyermekekért Alapítvány**
Képviselő neve:	**dr. Ónodi Izabella**
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	**Félegyházi Táncszínház Kulturális Egyesület**
Képviselő neve:	**Hajdú Blanka Éva**
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	**Natura Hungarica Alapítvány**
Képviselő neve:	**Kárpáti Rita**
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	**Szalai Busz Kft.**
Képviselő neve:	**Szalai János Mihály**
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	**SZVG-Tools Kft.**
Képviselő neve:	**Simon Károly**
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	**Kreatív Dekor Kft.**
Képviselő neve:	**Dulity Kálmán**
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	**Félegyházi Fejlesztési Nonprofit Kft.**
Képviselő neve:	**Gyuricza Gergő**
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	**Aranypáva Sport Kft.**
Képviselő neve:	**Rekedt Nagy Zoltán**
Képviselő aláírása:	